

Doslovný přepis kroniky Uhříněvsi včetně pravopisných chyb a archaismů

Záznamy pro pamětní knihu obce městečka Uhříněvsi

Důležitost, aby se památní kniha vedla, uzná každý vzdělaný i méně vzdělaný a také vedení památní knihy v obcích nařízeno bylo gub. nařízením z 31. srpna 1835 č. 5952 (Obentrantova samospráva obce r. 1863). Že povolanejším k vedení této knihy není nikdo jiný než obecní tajemník, proto jal jsem se spisovati. K činění záznamů pro pamětní knihu obce Uhříněveské přiměla mne také ta okolnost, že kniha tato od nepamětných dob nacházela se mezi jinými manipulačními knihami, aniž by byla pérem tknuta. Pátraje mnohdy po událostech, na nichž mně v úřadě záleželo, neměl jsem jiného po ruce, než ptáti se strážníka obecního, Frant. Vojáčka a když i ten známosti o tom neměl, dotazoval se starších zdejších rodáků. Tak jak vše na světě je pomíjitelné, také tato živá kniha (František Vojáček dne 26/3 1894 zemřel) sešla ze světa. Místní odbor pro obeslání Národopisné výstavy v Praze r. 1895 uložil mně, abych sbíral v starých grunt. knihách dáta o tom, které osoby na usedlostech zdejší obce postupem času hospodařili a je drželi i proto snažil jsem se též stavení, která se bourají a na jejichž místě nové domy staví, tato v paměti zachovati, jak vyhlížela. Nejsa žádným kresličem, žádám, aby mně neumělost moje laskavě prominuta byla, neb chtěl-li jsem myšlenku svoji provést, neměl jsem se na někoho jiného ve věci té obrátiti i jal jsem se sám stavení, pokud mně známa jsou, do knihy této znázorňovati. Sepsání památní knihy samé ponechám jinému. Chválu nežádám od nikoho za moje namáhání, než shovívavost, největší odměnou moji bude uznání následujícího přísloví, které jsem kdesi četl : Kdo čteš, rozuměj, rozuměje uvažuj, víš-li lépe, ponapraw – ale nehaň!!

Antonín CHVOJKA
t.č. obecní tajemník

V Uhříněvsi dne 22. června 1894

Od prvopočátku až do roku 18 vypsáno z kroniky obecné školy Uhříněveské

Původ jména „Uhříněves“ odvozuje se od jakéhosi Ugri-ho, jemuž ves (od roku 1866 městys, správně městečko) Uhříněves někdy náležela. Osada výše jmenovaná nazývána Ugriho ves, z čehož povstalo jméno Uhříněves.

Kdy byla Uhříněves založena, udati nepadno, jisté jest, že náležel k dědinám nejstarším, protože se připomíná ve výčtu vesnic ku staré župě Vyšehradské náležejících, později pak jmenuje se Uhříněves jako vlastnictví kláštera Svatojiřského, jehož byla majetkem až do roku 1232.

V tomto roce uvedl Václav I. do Čech řád templářský, jemuž veliké statky daroval. Komenda jejich stávala prý na místě zdejšího zámku knížecího a podnes stojí starožitná budova mlýn číslo 19, jež pověst vydává za templářskou vodárnu, z které po trubách voda vedena byla do zámku v Průhonících hrabatům Nosticům náležejícího. Po zrušení řádu templářského roku 1312 dostala se Uhříněves Johanitům a od nich po roce (r. 1313) rytířům maltánským komendy Panny Marie, kteráž ji držela až do válek husitských.

Za panství těchto rytířů ponejprv zmínka se činí o chrámě, který již tehdež famím se jmenoval. Stával, jak nepatrné zbytky základních zdí, na místě nynějšího domu č. 60, kolem něhož vede erární silnice. Po válkách husitských zapsal Uhříněves císař Zikmund Janovi z Kunvaldu v 1000 kop gr.pr. Tehdež náležely k ní Tehovice, Kolovraty, Voděrady, Zdebrady, Přestavky, a Lipany. Jan Václav z Kunvaldu prodal zboží Uhříněveské okolo roku 1460 purkmistru Starého města Pražského. Praha byla v držení Uhříněvsi až do roku 1547, načež v nastalé konfiskaci Ferdinanda I. jest zabavana a ve prospěch koruny královské opět prodána roku 1550 panu Hanuš Renspergerovi z Rensperku a z Držkovic.

Ferdinand I. potlačiv vzpouřu povstalcu hlavně z rozepří náboženských, zřídil na hradě Pražském soud, aby potrestáni byli, kdož se dopustili zrady. Pražané, kteří v předešlých bouřích Ferdinandovi na odpor se byli postavili, trestáni především zabavením všeho obecního jmění a důchodů. Pražanům náleželo toho času přes 90 osad v Čechách v krajině zdejší Uhříněves, Tehovičky, Kolovraty, Lipany, Krabušice, Přestavky a Voděrady. Po skončeném soudě královském uvěznění jsou všichni účastníci vzpouř, tak že žaláře ani nepostačovaly a vedle toho přemnohým zabaveny veškeré statky. Tak přišel Diviš Slavata v statek Tehovský, jež pak od krále Ferdinanda I. koupil Sigmund Smiřický na Škvorci.

Synové jeho Ferdinand a Jan z Rensperka prodali zboží Uhříněves panu Jaroslavu Smiřickému ze Smiřic roku 1579. Ten roku 1591 vystavěl zámek na místě bývalé komendy templářské.

Po jeho bezdětné smrti roku 1597 zdědil Uhříněves Sigmund, syn nejmladšího jeho bratra Jindřicha + 1568. Mladší bratr Jaroslavův Albrecht (+ 1567) zdědil po bratru svém Škvoreč. Jedna z dcer tohoto Albrechta jménem Marketa provdána byla za Viléma z Valdštiny, pána na Heřmanicích. Pověstný vojevůdce Albrecht z Valdštejna a potomní držitel Uhříněvsi byl její syn.

Zikmund, majitel Uhříněvsi zemřel roku 1608 a jmění jeho přešlo v držení Albrechta Václava, syna Václava (+ 1593) jenž byl bratrem Markety, matky Albrechta z Valdštejna. Albrecht Václav spravoval Uhříněves až do roku 1614, v kterémž roce zemřel. Po jeho smrti připadla Uhříněves dědictvím na Albrechta Jana, syna Zikmundova, který k ní připojil tvrz Chřenici, koupenou roku 1617 od Jana Hartíka Skalských z Dubu. Účastnil se tehdejšího ruchu politického proti císaři Ferdinandu II., zvolen byv jedním ze 30 direktorův království českého. Obléhaje odbojnou Plzeň, rozdemohl se tak, že odvezen býti musel do Prahy, kdež skončil, pochován jest v Černém Kostelci, kdež dosud odpočívá.

Albrecht Jan byl poslední po meči z rodu Smiřických. Jelikož bratr jeho Jindřich Jiří postižen jsa šílenstvím, nemohl uvázati se ve správu ohromného jmění rodového, chopila se vlády nad ním sestra jejich Marketa Salomena provdaná za Jindřicha Slavatu z Chlumu a Košumberka, kteráž spravovala Uhříněves s veškerými jinými statky Smiřických až do roku 1621. Statky Smiřických mezi nimi i Uhříněves, zabaveny exekucí královskou a prodány Ferdinandovým milostníkům. Uhříněves a statky okolní koupil kníže Karel Lichtenstein, v jehož rodině podnes se udržely.

Jako veliká část osad byla i Uhříněves ve válce 30 leté od Švédů (1639) vypálena úplně zničena. Nynější zámecké stavení zbudováno jest na základech zámku vystaveného Jaroslavem Smiřickým od kněžny Marie Terezie Savojské rozené Lichtensteinské roku 1711.

Roku 1743 postaven jest od jmenované kněžny nynější chrám Všech Svatých v slohu copařském (rokoko, barok) ku staré věži zámecké. Ve ztracené kronice farské mohlo prý se dočísti, že první, kteří našli v novém chrámě úlevy, byli pruských vojáků koňové. Pruské vojsko, kteréž tehdyž v Uhříněvsi leželo, ubytovalo z nedostatku koníren své koně do nového kostela. Vkusně upravení chrámu uvnitř provedl pan farář P. František Moravec.

V té době, když chrám se budoval, stávalo v Uhříněvsi 11 čísel, v nichž přebývali sedláci, robotníci, potom kníž. hospoda, kovárna, pekárna, židovna, krám řeznický, pivovar a fara.

Farářové Uhříněveští podrobeni bývali vikářům Říčanským. Obyvatelé Uhříněveští a okolí hlásili se ku straně pod obojí, po mnohá dlouhá leta nebylo tu jediného katolického faráře, až teprve roku 1624 dosazen jeden, který od strany pod obojí odstoupil a za faráře Uhříněvsi uveden byl. Obsluhoval 11 chrámů, z nichž Uhříněveský, Královický a Říčanský byly farní.

V době 1621 – 1848 vedlo se obyvatelům Uhříněvsi nevalně. Přebývajice v dřevěných, nízkých chalupách bez kamen, bez stropu a bez podlahy, živil se nuzně výtěžkem polí svých, nejkrásnější svůj čas a dobu pracovní robotě knížecí věnovali. Pole bídne zhnojená a vlhká malý nesla užitek a co vynesla, to většinou snědli vojáci, kteří skoro stále v selských statkách byli ubytováni. Sedláci utíkali z chalup, jen aby nemuseli chodit na robotu a živiti vojáky. O hmotných poměrech vypravovali nejstarší pamětníci. Ve statku číslo 42 byla kobyla a kráva, kůň v čísle 22 byl tak sešlý, že ho podepřítí museli, aby neupadl. Krávy byly prý hledem tak zesláblé, že museli je zdvíhati a samy by byly nevstaly.

O slámu bývala již po vánocích prý taková nouze, že musely se došky ze střech strhati a na řezanku rozřezati, aby dobytek hladem nepošel. V celé obci před rokem 1848 byl jen jeden nádeník, který zůstával v komoře nynějšího čísla 25.

Hospoda byla v obci od roku 1739 – 1834 sama jediná a to nynější číslo 38. Prodána byla jistému Václavu Novákovi za 500 zl. a sloužila humanějšímu účeli než nyní. Darovalaf kněžna Marie Terezie Savojská hospodě této několik korců polí, aby měl hostinský od čeho býti živ, dále 15 sáhů dříví, aby přesporní děti, jež přicházely v zimě do školy, mohly se zde ohřáti. Host prý byl tehdyž v hospodě vzácnější než zlato. Z domácích do hospody nechodil nikdo, byl li tam někdo, byl to přespolní, nebo cizinec.

Občané Uhříněvsi plnili vinopalnu, kdež jim nájemce naléval různou kořalku, kterou oni rozpálivše se, zapomínali na své trampoty a svízele.

Pěknější tvárnosti nabyla Uhříněves, když v roce 1822 postaven most vedena ní erární silnice. Socha sv. Jana Nepomuckého, tenkrát za 40 zl. přenesena z míst, kudy nyní vede silnice na místo nynější před krámem masným v hradební zdi kostela se nacházejícím. Povozy po silnici jedoucí oživovaly obchod a živnosti řemeslnické stále víc a víc a když roku 1848 zrušena roboty, ulevilo se obyvatelům tak, že od té doby ustavičně se vzdmáhá, pokračuje, duševní i tělesný blahobyt utěšeně zkvétá. Staré dřevěné, nízké budovy zmizely, na místo nich nové, zděné, vysoké a prostranné domy jsou vystavěny.

Dřívější dřevěný most vedl od sochy sv. Jana Nep. proti budově farní, byl nízký tak, že jej mnohdy velká voda odnesla.

Největšího oživení dostalo se Uhříněvsi, když vystaven parní mlýn (1864) cukrovar (1868) a dráha císaře Františka Josefa. V roce 1866 povýšena Uhříněves za městy (lépe česky řečeno městečko) od kteréž doby odbývány tu čtyři trhy ročně. Za krátkou dobu přibýlo tu víc než 1 000 obyvatelů, k dvěma hostincům přibýlo 6 nových, jednomu kupci (židovi) přidružilo se 9 jiných. Mimo tyto živnostníky máme tu 4 řezníky, 5 pekařů, 2 sedláře, 3 krejčí, 2 koláře, 3 kováře, 4 zámečníky, 3 truhláře, 1 sklenáře, 1 hodináře a 1 sekerníka.

Školu Uhříněveskou jakož i 18 škol jiných na bývalých panstvích Lichtensteinských založila roku 1763 kněžna Marie Terezie, vévodkyně Savojská. Do obvodu školy Uhříněveské náležely obce 1 Uhříněves, 2 Pitkovičky, 3 Královice, 4 Háček, 5 Kolovraty, Tehovičky, 7 Horní Měcholupy a 8 Nedvězí.

Patronát školy Uhříněveské náležel kněžně vévodkyni Savojské, později vložen v řízení knížat z Lichtensteinu.

Od roku 1763 do roku 1831 byla při zdejší škole (č. 33) jediná třída. V roce 1831 přistavěno hořejší patro na starou budovu a škola rozšířena v druhou třídu. Obě dvě školní světnice nalézaly se v hořejším patře, kdež obě místnosti slouží v učebny dosud. Náklad na přístavbu uhradil patronát s přískolenými obcemi.

Stará dolejší třída upravena na byt učitele. V roce 1865 byla obec Nedvězí vyškolená ze školního obvodu Uhříněveského, jelikož v Nedvězí zřízena škola samostatná. Před rokem 1865 vyučováno as 30 roků v Nedvězí soukromě, ale školní plat z dětí Nedvězských odváděn učiteli Uhříněveskému.

III. třída upravena zatímně z bytu říd. učitele ve staré školní budově, bydlel tedy toho času (1863) říd. učitel mimo školu. Budova školní, již obecně říká se „stará škola“ nalézá se uprostřed Uhříněvsi, průčelím na náměstí jsouc obrácena, sousedící po pravé straně s usedlostí p. Alberta Englmanna, po levé straně s potokem kol tekoucím. V přizemí nalezal se byt říd. učitele o dvou pokojích, kuchyni a komoře.

V prvním poschodí umístěny obě třídy, jedna proti schodům o třech oknech k náměstí, druhá vpravo od schodů o dvou oknech na náměstí a dvou do dvora. Vlevo od schodů nalézá se malý pokojík, jehož užívali ml. učitelé co bytu až do roku 1878, od kteréž doby zřízen v něm kabinet školní. Za školní budovou nalézá se malý dvorek, kdež umístěny zcela nepostačitelne záchody děcké. Ku škole patří též zahrádka, již však k účelům školním užíváno nebylo. (Vypsáno z kroniky obecné školy zdejší)

Pamětní knihy fary Uhříněveské,

(Opsáno z ČeskoBrodských Listů ze dne 18. března 1886 číslo 6)

Za našich dnů nacházejí se zde tři pamětní knihy farní : 1 založená roku 1655, psaná dílem česky, dílem (menším) latinsky, 2 počínající rokem 1737, jest psána jako dřívější knihy a má zprávy rovněž ze 17. století, 3 kniha počíná r. 1824 a jsou v ní též výpisy ze starších dob, způsobené v d p. P. Tittlem (nyní farářem v Kounicích).

Dle výpisů těch podáváme tuto některé zajímavější zprávy do veřejnosti :

Roku 1384 byly fary v Královicích a v Kolovratech (Cod.dec.). V Dubečku byl klášter řeholnic. Farní kostel v Uhříněvsi povstal později, byl však najisto v první polovici 16. století, nalezenť uvnitř chrámu při opravě letopočet 1573.

Ve válkách husitských krajina tato velmi mnoho trpěla a byla z většího dílu zpustošena. Počátkem 17. století byly všechny fary této krajiny obsazeny nekatolickými duchovními, kteří pak po bělohorské bitvě ustoupiti museli opět

katolickým. O dvou zachovalo se podání lidu, zaznamenáno v 1. pam. knize : Při těchto časech (1611) byl v Říčanech za faráře nějaký kněz Petr N., víry ovšem kalvínské. (Na str. 19) Jiný při tom čase (1617) nějaký kněz, Vavřinec, náboženství pod obojí přijímajících – jsouc sídlem na faře Královické – (prý) času nočního z lože veden do rybníka v Kolodějích podzámeckého a pak od lidí vytažen a na faru dovezen.

Farní obydlí v Královicích při nynějším kostele stálo ještě r. 1733. Nyní zbořeno.

Posloupnost farářů v Uhříněvsi :

1 Po bělohorské bitvě stal se zde r. 1624 prvním katolickým farářem kněz Matěj Novatius – náboženství pod obojí, však potom k víře Římské přestoupil a k přísluhování církevních svátostí jest připuštěn. Bydlil v Uhříněvsi v staré faře, která byla zahradkou (viničkou) ohražena, kde se nyní farní zahrada rozprostírá. Pod jeho duchovní správou patřilo téměř celé panství Uhříněveské, totiž fara v Uhříněvsi, Říčanská fara, Královice a filiální kostely Kolovraty, Lipany, Kunice, Votice, Dubeček, Ujezd. Odebral se na čas do Votic, vrátiv se byl 1639 Švédové vypuzen. Švédové pod generalem Banerem ves Uhříněveskou s farou vypálili. R. 1648 tu Švédové opět řádili. Fara zůstala 12 roků neobsazena.

2 Druhý duchovní správce na panství Uhříněveském byl Jan, rozený z Uher. Praví se, že to byl muž učený, doktor sv. písma, bydlel v Říčanech u osadníků, protože i Říčanská farní budova r. 1631 spálena byla. R. 1652 byla znovu vystavěna nákladem ctěného panství Uhříněveského, lidí poddaných dosti těžkou prací, v kterémž roce přistěhoval se nový farář z Mnichovic.

3 Jan Václav Slaviborius. I on spravoval svrchu uvedené fary a kostely a založil r. 1655 1. pamětní knihu, zádušní účty a matriky. Mimo faru Říčanskou a Uhříněveskou a filiálními kostely dříve uvedenými a s Březím, administroval též faru Tuklatskou a z části faru Přistoupíňskou. Týž zasloužilý kněz zemřel v Říčanech v březnu 1658.

4 Též nástupce jeho, farář Matěj Bolelucký, přebýval v Říčanech. Za faráře Boleluckého sestávaly Netluky z dvou rolnických usedlostí a nebyly v držení knížecího velkostatku, nýbrž patřily nějakému Hodikovskému a Machovskému.

5 Nástupcem téhož, Václav Vichaens, mnohé zádušní a farní pole, která k záduší patřivala, vyšetřil (1660).

6 Roku 1664 přišel na faru v Říčanech Jan Ig. Straka – chvalitebně a horlivě řídil po 10 let faru, zemřel 1674, nad jeho mrtvým tělem zpívali po 3 dny čtyři cantores žaltář, zapláceno jim bylo od průvodu a requiem „bohatie“ – 1 korcem ječmene. Byl farářem v Uhříněvsi, Říčanech, Hradešíně, Čestlicích, Popovicích a Královicích též něco od fary Tuklatské a Přistoupíňské administroval, jako jeho předchůdci.

7 Sedmým farářem v Uhříněvsi a Říčanech byl Jan Adam Povolil po 7 let. Týž postavil v starém kostele v Uhříněvsi (bývalý) oltář všech Svatých.

8 Roku 1682 stal se zde farářem Jan Ig. Nepauer z Poličky, který se po 11/2 létě přestěhoval do Černého Kostelce, kde 48 roků působil „byl špasovitý“ – učený a k bližním nakloněný.

9. Farář Vít Ant. Straka nastoupil r. 1683 a žil v Uhříněvsi do r. 1691 a byl v kostele pohřben.

10 Roku 1692 stal se farářem František Bedřich Zilezký, přebýval taktéž v Uhříněvsi a to po 39 roků. Za něho byla místo dřívější dřevěné fary vystavěna r. 1717 nová z kamene. Z jeho doby zachoval se jakýsi popis duší následujících obcí : Farní kostel Uhříněveský má 200 duší, Říčanský 224, filiální v Královicích (Královice, Stupice, Hájek) 234, Kolovraty s Nedvězí 122, Tehov 212, Kunice 68 duší, Votice 140, Jazlovce 126, Lipany 83, Dubeček (s Dubčí atd.) 299, Ujezd 227 duší. – Nota. K faře Uhříněveské patřily : Uhříněves, Tehovice (Tehovičky), Netluky, k faře Říčanské : Říčany, Radešovice, Přestavky, k faře Královické : Královice, Hájek, Stupice. K fil. kostelu Kolovraty : Kolovraty a Nedvěz. K fil. v Lipanech : Lipany a Kuří. K fil. v Kunicích : Kunice, k fil. ve Voticích : Votice, Bílé Voděrady, Krabošice, Svojšovice, Všechromy. K fil. kostelu v Jazlovicích : Jazlovce, Zděbrady, Předboř, větší Jazlovce. K fil. kostelu v Duběčku : Dubeč, Velké a Malé Měcholupy. K fil. kostelu v Ujezdě : Ujezd a Koloděje. Pamětní kniha uvádí již okolo roku 1654 jména sousedů, kteří jakékoliv poplatky faře odváděti povinni byli.

11 Václav Jan N. Čípa, kanovník Vyšehradský, nastoupil roku 1731, vystavěl při faře rozličná hospodářská stavení, vymohl obcím, které neměly dosud zvonů – darem od kněžny Marie Terezie Savojské – zvony (r. 1733). Za jeho farářování byla bytva u Štěrbohol (1737), dobou tou trpěla velice celá krajina od pruské posádky. Jemu samotnému vzato bylo obilí v ceně 2 000 zl.. Za něho vystavěn nový kostel v Uhříněvsi a Královicích.

12 R. 1773 nastoupil farář Jan Alois Svoboda.

13 Roku 1781 nastoupil farář František Vojda.

14 Roku 1803 nastoupil farář Josef Křepelka.

15 Roku 1811 nastoupil farář Petr Kvítek z Ústě n/Orlicí.

16 Roku 1816 nastoupil farář Josef Marcocius z Č. Brodu.

17 Roku 1824 nastoupil farář Václav Stárka (+ 1838)

18 Roku 1839 nastoupil farář Ant. Ethl (+ 8.10.1846).

19 Roku 1847 nastoupil farář Jan Moravec.

20 Roku 1852 nastoupil farář Josef Fenzl. 26.7.1860 odstěhoval se do Přistoupimi.

21 Od roku 12.11.1860 nastoupil farář František Moravec narozen v Družci 1809 a zemřel 26. června 1890, dosáhnuv hodnosti děkana a kons. rady a byl dne 29. června – v neděli – odpoledne za velikého účastenství veleb. duchovenstva, dále učitelstva školních dětí a jiného obecnstva (za velké nepohody bylo mnoho bláta a velice přšelo) na zdejší hřbitově do vlastní hrobky k věčnému odpočinku uložen. Týž důstojný stařec byl upřímným přítelem školy, vždy s nelíčenou radostí dával učitelstvu na jevo, jak jej těší, že mládež se náležitě vychovává, nejednou pronesl vroucí své přání, aby mu Bůh popřál ještě několik let života, by se z nynějšího pořádku ve škole i v kostele mohl těšiti. Učitelstvo pak znajíce jeho blahovlnné smýšlení jak ke škole, tak i k učitelstvu a vidouc, že při své těžké nemoci pan děkan nebude žíti, rozhodlo se dne 2. dubna 1890 celým sborem jej navštívit a zde mu k jeho 82. jmeninám předneslo poslední své blahopřání. Jak to starouška těšilo! A když za hovoru vzpomínal staré školy, když on jako chlapec do školy chodil i školy pozdější před rokem 1870, tu bezelstně a dobromyslně přisoudil, že škola nynější značný pokrok učinila, nazvav zdejší školu universitou proti škole tehdejší. Pravil též do slova : „Tenkrát bylo ve zvyku, že pan farář přišel do školy málokdy a pan učitel flákal děti rákoskou, a děti nic neuměly.“ Slova tato pronesena byvše mužem nad hrobem stojícím a nemajíce tudíž ani nádechu pochlebenství, ani ráz hany, nýbrž jsouce toliko projevem přesvědčení založeného na neustupné zkušenosti, jsou zvlášť pamětihodna v době, kdy se někteří ohlížejí se zálibou po staré škole. Učitelstvo vzavši na milou vědomost projev výše řečený, bylo tím povzbuzeno k dalšímu rádnému konání svých povinností. A když poslední hrouda házena na rakev jeho, tu oslezlo nejdo oko, a učitelstvo

chovajíc přání, aby tak, jako bylo za p. P. Moravce, bylo i nadále, opouštělo hřbitov se přáním : „Vděčná mu budiž paměť!“ Zádušní mše za něho vykonána byla v pondělí a provedeno při ní stěhlovo „Requiem“. Týž bavil se řezbářstvím, malířstvím a zahradnictvím. Květinová zahrádka bývala vždy vkusně upravena a vzácné druhy květin pěstovány. V jednáni byl velmi příjemný a pohostinný.

Škola Uhříněvská byla původně farní a od roku obecnou, založena byla roku 1763 kněžnou Marií Terezií Savojskou.

Při škole této působili učitelové :

1 Josef Václav Moravec narozený roku 1713 v Jevanech u Černého Kostelce, týž působil od 1. dubna 1763 do

Byl dobrý hudebník, skládal sám různé skladby kostelní, z nichž některé zachovány jsou v kurním archivu v Uhříněvsi.

2 Tomáš Červenka narozený v Drahobudicích u Kolína, doba působení není určitě známa. Týž byl též dobrý hudebník

a skládal též mše, litanie aj. hudební skladby, na kůru v Uhříněvsi jsou též některé jeho skladby zachovány.

3 Josef Stárek narozený v Nedvězí, týž působil od roku 1826 do 21. dubna 1861, kdy zemřel. Z počátku byl zámeckým

učitelem německým a měl učebnu v pivovaře.

4 Antonín Kroupa rozený v Jažlovicích dosazen sem byl z Popoviček a působil zde do 11. dubna 1863.

5 Josef Bubeníček rodilý ve Vinoři u Brandýsa nad Labem působil co správce školy a řídící učitel od 12. dubna 1863 až

do listopadu 1887. Týž rozloučil se po padesátiletém působení učitelském se školou i s žáky, aby na odpočinek se

odebral. Odstupující řídící p. Josef Bubeníček působil jako pomocník učitelský nejprve

od 7/9 1837 - 18 20/6 40 ve Vinoři

od 18 - 40 - 18 - 42 v Plaňanech

od 18 - 42 - 18 - 49 v Kyjích

1849 - 18 - 52 ve Škvorci,

jako podučitel z Přistoupimi na expozituře ve Kšelech do 1859. Na to ustanoven

učitelem v Úvalech, kde byl do roku 1863 když 1. dubna téhož roku přesazen za učitele dvouřídni tehdejší školy

v Uhříněvsi a zde vida školu i obec neustále rozkvétati, od 12. září 1887 s pochvalným dekretem veleslavné c.k.

zemské školní rady jako pensista až do 28. ledna 1888 vyučoval. Dne toho pak na památku odchodu Jeho slouženy

slavné služby Boží, ku kterým se špalírem mládeži školní od školy až ku kostelu utvořeným ubíral, aby vyslechl tklivé

poděkování ústy důstojného P. J. Pracháře Jemu projevené a pak v vzdobené světnici školní s mládeží i učitelstvem i

občany se rozloučil. Mládež zapěla „Kde domov můj“ pak promluvil učitel p. Antonín Macháček za učitelský sbor,

nato podáváje kytici děkoval žák Jar. Tichý p. řídícímu jménem žáků a konečně starosta obce p. Jan Srb s místním

dozorcem šk. p. Aloisem Tichým jmenem místní školní rady a obce oslovili p. J. Bubeníčka přinášejíce pěknou

tabatěrku jemu na památku. Po té zapěl učitelský sbor a konečně všichni účastníci „Rak. Hymnu národní“ po které

provolána Zeměpánu „sláva“ čímž slavnost ukončena a pan řídící v průvodu sboru učitelského a mládeže odebral se

domů.

Týž zemřel dne 19. března 1892. Pohřeb jeho konal se dne 22. března za velikého účastenství obecnstva i

učitelstva.

6 Josef Kohoutek, rozený ve Dřitči okres Pardubice, učitel z Českého Brodu dosazen se byl co řídící učitel od 28. ledna

1888.

Příjmy prvých učitelů na farní škole zdejší byly :

1 Školné za dítě ročně 48 kr. pak

2 Vejce o sv. Řehoři 3 Vejce na zelený čtvrtek, 4 za psaní jmen sv. tří králů z každé osady ze všech čísel po groši. 5 O

posvícení v celé školní osadě sbíral koláče a dostal i něco na penězích. 6 Každou sobotu přinesly všechny děti po

krajíci „chleba na slepičky“ 7 Šumaření. 8 za privatní vyučování placeno zvlášť.

Příjmy prvých učitelů za služby při kostele byly :

1 Za službu kostelnickou od osadníků ročně 10 zl.

2 Z kostelní pokladny 2 zl.73

3 Za zvonění klekání dostával z Uhříněvsi

a Tehoviček 1 zl.46

4 Za vedení a řízení kůru 15 zl.71

5 Za zpívání pašijí 1 zl.25

6 O vzkříšení --- 39

7 Za fundální requiem 3 zl.09

8 Štola -- „ --

9. Požíval 5 ½ korce polí za velmi mírné nájemné.

Do jednotřídní školy chodilo v Uhříněvsi mimo přískolených obcí roku 1763 – 24 dětí, od r. 1763 – 1826 není známo,

ve šk. roce 1826/7 96 dětí, ve škl. r. 1827/8 – 108 dětí ve šk. roce 1828/9 103 dětí, ve škl. roce 1829/30 116 dětí, a ve šk.

roce 1830/1 120 dětí. Na opakující hodiny, v neděli a ve svátek odpoledne chodily děti přes 12 roků staré.

Rychtář vesničtí ustanoveni byli od vrchnosti a pokud paměť sahá byli nimi Rathouský, majitel usedlosti č. 39 (schof

zvaný) po něm následoval jeho blízký příbuzný Rathouský, rolník č. 39, a konečně Zíta, majitel čísla 7.

Následkem vydaného „prozatímního“ zákona obecního císařským patentem z května 1848 zvoleno první obecní

zastupitelstvo, kteréž zvolilo za starostu obce Jana Srba (jinak Srpa) který musel se často v úředních záležitostech

dostavovati k c.k. podkrajenskému úřadu v Jílové. Aby tím svoje hospodářství č.p. 30 nezanedbával as po jednom roce

starostenství svého vzdal se téhož proti vůli obecního zastupitelstva a odporučil za svého nástupce Františka Kolihu,

řezníka a majitele hostince č.p. 3, kterýž volbu osoby své za starostu ochotně přijal (1849).

V kronice obecné školy zdejší jest o něm zaznamenáno :

Dne 21. května 1887 o 12 hodině v poledne zemřel p. František Kolíha, starosta Uhříněvsi, předseda místní školní

rady a předseda okresního zastupitelstva Říčanského v stáří 73 roků. Zemřelý byl starostou obce nepřetržitě od roku

1849. Svou podnikavostí, přičinlivostí, spořivostí, opatrností a chytrostí domohl se značného jmění. Vystavěl v roce 18

jako hostinský a řezník parní mlýn, který mu mnoho užítku vynášel a v značné míře k zámožnosti pomohl. Jak

podnikavým byl, vidět z toho, že vedle živnosti hostinské a řeznické byl majitelem dvou mlýnů v Uhříněvsi, pekař,

cihlář, nájemce pivovaru (v Mnichovicích) a podnikatel všech druhů staveb. Stavěl silnice, mosty, studně, kostely a

fary.

V Uhříněvsi samé zbudoval 15 větších, menších stavení, čísla : 7. 22. 71. 78. 79. 83. 105. 120. 135. 149. 158. 161. a 185.

Vůbec podnikal vše, co zisk slibovalo. V obcování byl příjemný, hovorný, úslužný a jako hostinský ku podivu zdvořilý,

své důstojnosti nijakž nezadával. Bystře každého prohlédl a poznal, tak že nebylo mu potom nesnadným s lidmi dovedně a lahodně rozprávěti. Počínal si vždy diplomaticky nikomu nezjevuje snah svých a záměrů. Nejraději mluvil o věcech obecných. Uhříněvsi přispěl velice svým přičiněním, aby rolnický cukroval zde byl postaven.

Ač sám ve velké míře sobecký, těšil se nicméně z cizího blaha, nikomu nezáviděl, každému hledě přátelsky, upřímně a dobře poradit a pokorně se dalo i pomoci. Jsa letory sankvinicko – cholerické podlehal všem různým vášním ale náruživostí byl prost.

Msty neznal, nenávisť nepocitoval. Do posledních okamžiků života byl duševně čilý a jarý, takže na smrtelné posteli leže, připravoval se ku stavbě velkého domu činžovního na pozemku č.kat. 19. vedl s obecním tajemníkem správu obecní, předsedal okresnímu výboru v Říčanech, kamž voziti se dával a před samou smrtí, když již naděje na uzdravení nebylo, přijal volbu za obecního starostu. Kdyby se mu dostalo většího, než-li vesnického vzdělání, byl by v každém případě z něho muž velkého vlivu a moci a – boháč. Zemřel srdeční vadou, spojenou s vodnatelností.

Pohřben byl v úterý dne 24. května 1887 za účastenství všech vynikajících mužů, korporac a spolků celého okresu říčanského, školní mládeže uhříněveské a velkého zástupu lidí domácích i přespolečných do vlastní hrobky na hřbitově uhříněveském.

Dne 24. listopadu 1886 připadala 50 letá výroční památka svatby Františka Kolihy, předsedy místní školní rady a dlouholetého starosty Uhříněvsi s Klárou, rozenou Osvaldovou. V předvečer uspořádán z radnice pochodňový průvod, jehož účastnilo se obecní zastupitelstvo v čele spolku zpěvického „Hlaholu“ Čtenářské besedy a spolku Dobrovolných hasičů. Sbor učitelský i jmenovaní spolkové a akciový cukrovar vyslali ze středu svého každý dvoučlennou deputaci s blahopřáním manželům Kolihovým. Druhého dne po 10. hodině ranní odevzdalo obecní zastupitelstvo tříčlennou deputaci oslavencovi diplom čestného měšťanství a pak špalírem mládeží školní utvořeným od domu číslo 3 až ku kostelu dosahujícím ubíral se oslavenec provázený rodinou, obecním, okresním zastupitelstvem, jehož předsedou tehdyž byl, duchovenstvem, sborem učitelským a místními jmenovanými spolky do chrámu, kdež mu požehnáno bylo církví pro ten případ předepsaným obřadem. Každý žák toho dne obdařen byl krejcarovou houskou od p. Kolihy věnovanou.

Na památku zlaté svatby založil zesnulý starosta František Koliha s chotí svojí Klárou Kolihovou „Úsporný fond obce Uhříněvsi“ za kterýmž účelem složil částku dvě stě zlatých rak. měny do Občasně záložny „Včela“ v Uhříněvsi na vkladní knížku, kterou obci do vlastnictví odevzdal a ustanovil, aby fond tento uložen byl na úrok z úroků na tak dlouho, až dosáhne výše 50.000,- zl r.m., tenkrátě vrácen býti má užitek ve prospěch obecního hospodářství, nikdy však ku placení dluhů, neb úroků, a to vždy jen užitek, nikdy fond sám. Fond tento uloží se v peněžních ústavech pod správu a vedením země království Českého postavených a nikdy pod žádnou výminkou nesmí býti jinak uložen, ani tenkrátě, když dovrší vytknuté výše 50. 000 zlatých. O tom vydala Klára Kolihová po smrti manžela Františka Kolihy věnovací a zřizovací listinu ze dne 1. října 1890, jejíž prvopis chová se u městské rady v tresoru ohnivzdorné pokladny a opis její uložen u okresního výboru Říčanského.

Dne 29. března 1875 zvolen byl při městském úřadě první tajemník František Smolík, syn Václava Smolíka, pekaře č. 31, a jelikož ihned na místo to resignoval, zvolen byl dne 11. dubna 1875 za obecního tajemníka František Šindelář a když tento na místo to roku 1880 resignoval, zvolen byl za tajemníka Josef Kubík a měl obdržeti jako předchůdce 300 zl. služebního ročně. I Jos. Kubík na místo to resignoval, a ani jej nenastoupil. I zvolen dne 3. září 1881 za obecního tajemníka Václav Beršík, učitel ve výslužbě se služným 300 zl. ročně. Od 1. dubna 1882 nastoupil službu obecního tajemníka František Melingr z Černého Kostelce a zastával tutěž až do své smrti 9. července 1886, zemřel v Černém Kostelci u svých rodičů a byl na tamním hřbitově pohřben dne 11. července 1886 za účastenství zdejších spolků a korporací. Zesnulý trpěl škofulosou a ač zemřel v 26. roku věku svého, zastával úřad svůj svědomitě, jevil zvláštní schopnosti, dovedl se na své mládí co tajemník reprezentovat, založil všechny potřebné zápisníky i hlavní knihu obecního fondu, kteréžto úřední pomůcky dosud vedeny nebyly, ve všech těchto zápisníkách a rejstřících pokračoval, než toliko hlavní knihu obec. fondu přestal z nepovědomé příčiny dále vésti.

Po něm zvolen byl dne 15. července 1886 Josef Kubík obecním tajemníkem, který v úřadě tom setrval až do 18. července 1888, kdy zvolen byl za tajemníka okresního zastupitelstva Říčanského. Služné obnášelo 600 zl. a byt v radnici.

Za doby rychtářů nebylo strážníků, rychtář neb konšel opatřil podobnou službu sám. Prvním obecním strážníkem byl od počátku konstituce (1848) Pačes, majitel domku č. 6 až do roku 1868, kdy stal se zřízencem cukrovaru, od té doby byl obecním strážníkem František Vojáček až do dne úmrtí svého 26. března 1894. Dne 26. dubna 1884 zvolen za druhého obecního strážníka Zikmund Svoboda a od 1. prosince 1892 přijat ponocný Václav Mourek, jelikož strážník Vojáček pro zmahající se churavost svoji ani denní služby schopen nebyl.

Hajek píše ve své kronice, že roku 1420 v vigílii sv. Bartoloměje Jan Žižka při obléhání pevnosti Říčanské sedm kněží tamtéž nechal upálit. Toho času sídlil na hradě Říčanském pán Diviš z Říčan, stranník krále Sigmunda, jenž po silnicích loupežil a Pražanům mnohé škody činil. Dne 4. prosince 1420 vzdal se Diviš obléhajícím Pražanům a Žižkovi. Devět kněží ve hradě postižených dal Žižka svým prácatům k upálení. I byli to kněží ještě s dvěma jinými, z kterých byl jeden farář Matolický, řečený „Prorok“, do jedné jizby zamčeni a ukrutně za živa upálení (Zapova kronika II kniha str. 875) (Viz dodatek na str. 45)

Z kroniky farní obecním tajemníkem Antonínem Chvojkou vypsáno.

Jaké věrohodnosti kronika Hajkova zasluhuje dokazují Palackého dějiny Čech (Ottův naučný slovník z r. 1893.1894 vydávaný) kde na stránce 19 se praví o Václavu Hájkovi z Libočan (+ 1558) že celý dějezpýt a dějepis český nezná většího škůdce nad muže tohoto, který dav se do spisování obšírné kroniky české, jal se neslychanou nestoudností nejen vymýšleti a na drobnu líčiti dle zdání svého příběhy nebyvalé ale podkládati ji za (Viz str. 7 dt.) prameny spisy rovněž smyšlené a od nikoho ani od spisovatele samého nevidané. A toto veliké pásmo lží a klamů chytré ukrytých, za kteréžto my na místě spisovatelově stydět se musíme, podáno jest národu našemu za pravou kroniku r. 1541 a za takovou přijato i příjemné se bohužel od mnohých až podnes. Kalem Hájkem naprzněny zůstaly potom více méně pohřchu všecky kroniky české až teprv Dobner obšírným svým komentarem (r. 1761 až 1782) odkryl učenému světu všecku nečistotu pramene toho.

Z kroniky farní obecním tajemníkem Antonínem Chvojkou vypsáno.

Říčanský kněz Petr N. víry kalvínské (1611) nechtěl v kostele světla hořet trpěti posměšně mluvě, že slunce dosti dobře svítí, a tak že ve dne jiné světlo bezpotřebné jest. I dopustil nám Pán Bůh slepotu, takže ani toho světla nebeského nemohl požívatí, kterýž jest nechtěl světla duchovního znamenat.

1620 Po bitvě na bílé hoře byli všichni faráři této krajiny k vystěhování přinuceni. Také majitele panství Uhříněveského Albrecht Smiřický odcestoval do Pruska a s ním velké množství akatolických rolníků, kteřížto poslední se nejvíce v krajině u Žitavy (Zittau) v Sachších usídlili. Farář Zilezký žil s vrchnostenskými úředníky v neuvěli, neb se o něm praví : Ten pan farář Zilezký žádné společnosti a veliké seznamování s pány officiry hospodářskými míti nechtěl a jim také pro jejich veliké a mnohé podměšilé úlisnosti věřiti nechtěl, anobř ten obyčej měl, že je pozdraviv, ani s nimi mluvíti nežádal, poněvač se ale trefilo, že on dle své povinnosti k některému jíti aneb s ním něco jednati měl, u něho se dlouho nezdržel, u nich zřídka kdy kus chleba, aneb trunk piva jídal, obyčejně ale svým pánům a farářům říkával, že oni páni officiry hodni nejsou, by se jim co svěřiti mohlo, nebo také je jmenoval „Atlas Cleri“.

1732 nechal farář Čípa starý kostel vysvětit a vystavěl při faře špýchar.

1733 vystavěl farář Čípa chlěvy při faře.

1736 vystavěl farskou stodolu ze dřeva, které od vrchnosti bezplatně obdržel. (Na straně 30 dodatek)

1738 vystavěl studnu uprostřed dvora a založil zahrádku na zeleninu,

1739 vystavěl dřevěný plot okolo velké farní zahrady a vystavěl tam sušírnu na len a domek pro nádeníka a vymohl povolení od Marie Terezie Savojské k stavbě nového kostela

1743 podruhé ohradil zahradu farní plotem, který stráže našeho vojska Prahu oblehající spálila (1742) poněvač ji obec žádné dříví nedala.

1747 postavil tůž (Čípa) na vlastní útraty maštal na 4 koně vedle kolny.

1748 založil (tůž) sklep vedle maštale, poněvač ve sklepe pod dvorem bylo mnoho vody.

1749 vystavěl (Čípa) svým nákladem kolnu.

1750 vystavěl stodolu na zahradě z jmění kostelního,

1760 vystavěla Terezie, manželka Tomáše Šípka poddaným panství Uhřínveského domek s chlěvem na východním rohu farské zahrady se závazkem, že tůž po její smrti faře k volnému upotřebení do vlastnictví připadnouti má.

1762 koupil farář Čípa od obce kus drnu vedle farní stodoly za ½ sudu piva a dáno jim na svačinu, na kteréžto místo dal rybníček pro drůbež vystavěti.

Farář Čípa zemřel dne 31. října 1773 po 43 leté činnosti a pohřben v kostele na straně evangelia, tůž zanechal odkaz 100 zlatých na čtení mše svaté.

1785 Za faráře Vojdy konalo se měření polí, pastvin a lesů, tak že Uhříněveský farář dříve platil 36 zl. 36 a potom platiti musel 79 zl. kontribuce.

Farář Marcocius pochován byl první z duchovenstva na nové svaté pole (1824) u bažantnice pod pravé rameno sv. kříže byl pohřben.

Farář František Hav. Paták nastoupil 4. listopadu 1890 úřad svůj.

Kdy a od koho zdejší farní kostel pod názvem „Omnum Sanctorum“ vystaven byl, není známo. Jistě však existoval již jako Kolovratský kostel 1384 jako farní kostel. Starý kostel byl velmi malý, neboť Čípa píše takto : „Toto k zaznamenání hodno jest, že zde tak malý kostel farní u Uhříněvsí byl, že sotva 100 osob do něho vejíti mohlo. Znamenaje ale já, že vždycky více a více lidí pobožně do tohoto chrámu Páně k poslouchání slova Božího (ačkoliv mnoho nakažených bludem kacířským jsem tuto nalezl) se scházívalo, avšak pro úzkost kostela do něho vjíti nemohlo, obzvláště když obyčejné služby boží konané byly, umínilf jsem já sobě u milost vrchnosti s poníženou žádostí prositi, aby ona dovolila ten chrám Páně farní buď rozšířiti, aneb znova vystaviti.“

Za tím účelem cestoval Čípa (1739) do Vídně a vydobyl u Marie Terezie dovození k nové stavbě kostela, k čemuž ona z vlastního 2 235 zl. darovala a ještě věž, jak nyní je, s hodinami vystavěla (1740)

Dne 6. srpna byl od Cžípy za obyčejných ceremonií základní kámen položen u přítomnosti pana Františka Patilko Uhříněveského hejtmana, P. Quardiana Juielrusa Hojan Hibernusa, Joan Magnatis ledor Joan Rib administratora ve Volšanech a Josefa Bártla z Wrüdenthalu Kozlan v Uhříněvsí. 1742 bylo zdvo a také střecha hotova.

Desátky roční k faře Uhříněveské z Uhříněvsí odváděné.

Z gruntu	Pšenice			Žito			Ječmen			Oves		
	Ko	Věr	Mír	Ko	Věr	Mír	Ko	Věr	Mír	Ko	Věr	Mír
	rec	tel	ka	rec	tel	ka	rec	tel	ka	rec	tel	ka
Marjany Novákovy	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-
Jana Hodíka	-	3	-	-	3	-	-	3	-	-	3	-
Jana Krabanic	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-
Jana Hlavsy	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-
Pychlikového	-	3	-	-	3	-	-	3	-	-	3	-
Matěje Maňasa	-	2	-	-	2	-	-	2	-	-	2	-
Jakuba Kolovratského	-	3	-	-	3	-	-	3	-	-	3	-
Matěje Havlíčka (sládek)	-	3	-	-	3	-	-	3	-	-	3	-
Jana Hrabanic	-	2	-	-	2	-	-	2	-	-	2	-
Kolářového	-	-	2	-	-	2	-	-	2	-	-	2
Kožešníkovo	-	2	-	-	2	-	-	2	-	-	2	-
Jakuba Pšeničky	-	2	-	-	2	-	-	2	-	-	2	-
J. Kněžny	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-
Z Netluk												
Hodikovského	2	2	-	3	-	-	3	2	-	3	-	-
Machovského	1	2	-	1	2	-	1	2	-	1	2	-

První upotřebili tak dalece dohotovený kostel nepřátelští Francouzové. Čípa píše o tom : Toto k paměti hodno jest, že když roku **1742** nepřátelé do Uhříněvsí vpadli a jim místa v zámku, ve vesnici a farním domě nepostačovala, tehdy

se položili vojáci se svými koňmi, kterých přes 50 a více bylo do téhož kostela střechou již sice přikrytého ale nenavrnutého a v něm den a noc quartiry měli. **1743** byl kostel šťastně dohotoven, přec stál prázdný na dva oltáře Sv. Jana a sv. Anny, které jsem já (farář Čípa) z mého nákladu a mé + paní mámy Anny Čípové, jižto tělo 13. května u oltáře sv. Anny pochováno odpočívá – a varhany postavili dal. – Když při stavbě kostela stará věž do polovice zbořena byla, aby znova vystavěna byla, musely nápisy a co zde bylo, jak Čípa píše : ex parte versus meridiem horologium solare, in quo scriptur erat chronographicum : Me De Cet Cernantis, versus Occidentem in superiori parte turris fuit. **1568 H.V.R** et. Versus : Septemtuonem : **1858 H.V.R.** Horologium di eta turis renosatum faisse videtur 1707. A na druhém místě píše : „Roku 1741 když se kostel Uhřineveský bourati začal, tehdy naleznuty byly leta na vrchu klenutí kostelního a červenou barvou zaznamenané takto : Anno Dei **MDL XXIII** : a bylo znáti jakoby tenkrát ten kostel byl renovizovaný, když se tyto leta psaly. Při stavbě nového kostela musela také kaple zbourána býti, která z peněz, které Uhřineveský hejtman Katzer Salomon při své smrti 1701 dne 6. června ke stavbě a rozšíření kostela zanechal, jakož i zakristii po pravé straně kostela vystavěna byla. Tělo, aneb kosti – píše P. Čípa – téhož v Pánu zesnulého Salomona jsem já sám vlastní rukou z hrobu v té kapli odpočívající vyzdvihl a do jedné malé truhly 11/2 loketní položil a zase nedaleko toho místa sám položil a na svůj náklad jeden malý hrobový kámen dal vytesati a tu kde jeho kosti odpočívají, dal položit pro věčnou památku velikého dobrodince tohoto chudého chrámu Páně Uhřineveského jakožto také na tom místě jest oltář pod titulem sv. Jana Nep., při kterém jeho učiněná fundace (on odkázal totiž 500 zl. na mše svaté) vykonávána bude moci bejvat, jestli jiná příčina není. (Kde se tento náhrobek v kostele nachází není vidět).

Vedle tohoto místa odpočívají kosti též v Pánu zesnulého Pána Bartla, hejtmána Uhřineveského, kteréžto jsem já sám z nadfečené kaple vyzdvihnul a zde položil, sice by byly před kostelní zdí zůstaly, na kterémž to místě jest také jeden kámen hrobový z mramoru s nápisem vytesaný. Ten pan Bártil mnoho dal zlepšiti v kostelích, obzvláště statui sv. Jana Nep. Před kostelem z kamena, obraz sv. Jana Nepom. Na plátně malovaný i v kostele a jinší. Tento náhrobek nachází se v hlavní zdi blíže oltáře sv. Karla a nápis jeho jest následující : Leta panie 1714 dne 9. Octobris usnul v Pánu urozený Pán Fridrich Bartl, téhož času hejtman panství Uhřineveského.

Ve hlavě věže nově vyrůstajícího kostela byla plechová škatulka se svatými reliquiemi a následovní nápis přiložen : (latinsky)

Laudet Vr Jes Vs ChrístVs La VS gUe eIVs In ore nostro slt semper. Ad Majorem Dei Gloriam Beatoe Marii Semper Virginis Omnium Sanctorum Honorem. Gloriose gubernante /: titulus :/ Teresia Vidnata Ducissa De Savoga.

Ad hoc opus molendum plinum cooperante Prcenobilic Generoso Domino Francisco Patilko Dominiu Auřinovesensis Capitaneo dignisimo Computus tam Dominicales quam Ecclesiarum ducente Generoso domino Joane Wolf Domini Auřinovesensis Questore bene merito.

Secundum Operius delineationem Thoma Budil civi Řičanensi et Magistro Muracio editi. Henrico Tellez, cantore Auřinovesensi Georgo Pokorný, sutore Auřinovesensi. Joane Kudrna, Rotano Dominicati Venceslav Růžička sartore Cum Summo Parochiamorum Auřinovesensium Gandio die in festo s. Augustini.

Mensis Augusti d. 28. Judictione 3 tia Prasens turis exaltura fuerat expensis Dominicalibus Curam animarum Auřinovesensium gerente et sacras Reliquias Imponente Wenceslav Joane Nepomuceno Czípa Autoritate Pontificia Sso Theologie Doctore, Proto Notario Apostolico publico et Curato Parocho Auřinovesensi in annum nonum.

1748 nechal farář Czípa v nově vystaveném kostele nové varhany s 12 mutacemi postaviti, které z vlastního od jistého pana Bedřicha Semráda, měšťana ze Selce zhotoviti nechal, které však nyní již více nepozůstávají.

1751 bylo od vévodkyně Marie Terezie povolení k zřízení hlavního oltáře a kazatelny uděleno, k čemu ona 500 zl. přispěla, kdežto ostatní z kostelního jmění a příspěvku od dobrodinců (jako p. Martina Řeřábka, purkabiho v Uhřinevsi, který na staffirování oltáře 40 zl. dal) uhrazeno bylo. Řezbářská práce na oltáři byla 1752 v Praze Ferdinandem (Ublokem ?) provedena. Obraz na hlavním oltáři zhotovil Jan Molitor, malíř v Praze a dokončil jej roku 1753. V tamtéž roce byly oltář a kazatelna také staffirovány, což se rovněž od jistého Pražského mistra stalo.

Oltář sv. Barbory nechal jistý frater Filip Slívka řádu (S. ordinis Seraphici tertii) na vlastní útraty zříditi. Týž žil v jednom domu při kostele co poustevník asi zde, kde nynější domek kostelníka č. 60 stojí, ve směru téhož proti zámku, tedy severozápadně as 20 kroků daleko, proto se též říká „u pousteckého.“

Oltář sv. Jana a Anny vyřezával Pražský řezbář Richardar, obrazy zhotovil Pražský malíř Spitzar. Oltář sv. Karla Borom. Byl rovněž z kostelního jmění a z několika málo dobročinných příspěvků Ferdinandem Ublokem? a obraz Janem Molitorem zhotoven. (1753)

Sošku matky Boží (od Cella) na hlavním oltáři koupil farář Czípa osobně v Maria Zell posvěcenou a dotýkanou, jak to pečef dokazuje (1747) Dítě Pán Kristus koupil farář Czípa u Karmelitánů na Malé Straně v Praze a benedicíroval 1748, dříve na oltáři sv. Jana, neexistuje více.

Umrčí kaple, která nachází se vpravo od kostela t.j. na straně epištoly, v jejíž vystavení pamětní kniha nic neobsahuje, byla 1741. 3. srpna od faráře Čípa benedicírována. Roku 1895 zbořena. Krucifix a vyřezávaný obraz, který představuje očištec, fieri curavit Jan Gallasch tehdejší Uhřineveský hejtman.

Na zvonici nachází se od starodávna 2 zvony : Velký zvon sv. Václava a sv. Ludmily, jehožto jméno Svatoš a tento nápis jest : Vox mea, Vox vitae Voco vos ad sacra venite, na druhé straně sv. Václav, vprostřed kříž, potom sv. Zikmund – a nápis. Thoman Jarush Goss. Mich. 1552. Prostřední zvon jest k cty Pánu Bohu a S. Janu Křtitely od dobré Paměti Netto Jana Breicha Nekdejšího sládka v Auřinovi Nákladem sliř od Letha Panie 1685 Goss. Mich. Johan Christoph Walther Prag. Tento zvon váží 538 lb. Zvon „Ave! Za 26 zl. Umríček

Oltářové kameny

(Původní)

1 Portale No 1 signatum positur est in ora majori eodem No1 signata Omnium Sanctorum Consecratum fuit a 1682 d. 7 Septembris a Rerer ac. Slust D.D. Joan Ign. Dlouhoveský de Longa Villa dei et Apost. sedis gratia Episcopo Milleritano, Suffragano et Preposito Pragensi In honorem Dei et B.V. Maria cum impositione reliquiarum s.s. M.M. quorum nomina anno 1732 in adnontu

(Překlad)

Oltářní kámen č. 1 vložen na oltář hlavní tímž č. 1 označený Všech svatých. Posvěcen byl r. 1682 7. září od přectihodného a přejasného Pána Jana Dlouhoveského z Dlouhé Vsi z Boží a Apoštolské milosti. S vložením ostatků svatých M.M. jejich jména r. 1732 dle poznámek faráře Čípy nebyla již

parochi Czipa amplius legibilia non fuerunt.

2 Portale no 2 signatum positum est in ara sc. Anna a sinistru dicata. Consecratum fuit 1735 d. 18. Januari a Rev. Iffus D.D. Joan Rudolfo e comitibus de Spork sanctissimi Domini D. Papa Prcelato Domestico, Solis Pontificis Assistente S.M.Eccee Pragensis Proelato Scholastico Et Suffragenes. Consecravit in honorem Dei omnipotentis B V. Maria omnium que Sanctorum specialiter s. Amadei M.S.Celestini Mar. et Clematae quonum reliquia clauso et imposita funt.

3 Portale No3 signatum positum est arce a dextus s. Joanni Nepom. Er Mart dedicatae Consenata 1702 a 9. Novb. a Rev. ac Sluust D.D. Vito Seipoe Episcopo Hyerosolimitano Suffragano Pragensi, Albbate Staroviensi et Visitatore Generali Ordinis Pramenstratensis. Consecravit in honorem S.S. Fortunata, Ignatii et Bajuli M.M. reliquias clausit.

4 Portale No 4 novatum prositum est in ara S. Barbara V. et M. dedicata. Consecratum est a. 1687 d. 1. Novb. a Rev. et Illus. D.D. Joane Ignativ Dlouhovesky de Longa Villa (it No 1) Consecravit in honorm Dei et B V. M. reliquias imposuit quorum nomina a. 1732 in meo adventu taliter attrita, quod legibilia non fuerint.

5 Portale hor. No 5 procurari ego /: Czipa :/ ad aram S. Caroli Boromei anno eodem quo consecratum fuit et sheda demonstrant videlicet Reverendo et Slust in Ko Pater ac dom. Sca And. Kayser D. et Apost s.g. Episcopus Themiscyrensis, Vicarius in spiriit generalis ac officialis ac Suffragancus Pragensis ad Gloriam Omni potensis Dei B V. M. honorem et Sand O.O. venerationem hoc altare portatile consecravit et in eo reliquias S.S. Martirum Urbani et Venuustae collocavit d. 8. Aug. 1761. Tento kámen oltární nenalézá se více.

6 Portale No 6 positum in ara S. Francisci Xaverii dedicata.

Před hlavním oltářem nalezáj se 2 velké cínové svícny – Cherubin – které oba znak Čipy – orla totiž v hořejším příčném poli, ve spodním ale knihu evangelia a byrettem na tom spočívajícím obsahují a od jmenovaného kostelu byly darovány, neboť ten jeden následující chronografiku obsahuje : (1763) At LVX ceterna LCV eat e l obtVLIIVVenCeslaVs NepoMVCenVs Czipa paroChVs.

Na druhém stojí /: 1763 :/ Deo B.V. Marla sanCtis q VelnCOeLo. Nad obloukem (průchodem) který se na konci presbytáře přes kazatelnu zvedá, blízko již na stropě nachází se ve štítě následující nápis : Vni Vero ie Uni vero trino. Tri noq Ve Deo que Deo omni, OmnipotenTi potenti sanctis. SanCtis q Ve eIVs que ejus existit eXstItt sacra. Sacra – Obsahuje tím letopočet šťastného dokončení kostela 1743.

Na zábradlí choru proti hlavnímu vchodu nalézá se další nápis, který zní : In sono tvba et psalterio In tmprano et In Choro Sitea a Ltata VoX pla. Vestra Deo.

Pod chorem na pravé straně (epistolny) nalézá se do zdi vložený pískovcový náhrobek s následujícím nápisem : Letta panie 1739 dne 23 miesice Maje usul v Pánu Urozeni a Statečni Wladika Pan Tomáss Bart. Kollmann C.W. Osvi ze savoje a Piemontu P.T. spolecznich panství visoce zřizeni reguent a Puchalter a zdet vczekavá oslaveného z mrtví vstání.

Na levé straně (evangelia do zdi umístěný náhrobek faráře Čipy zní takto : Cum munus boni – pastoris AXLIII gessi set RdmEximius – Amplis – Donus Wenceslaus Nep. Czipa – A Vrzen lo Vesll paroChus Des Ignat Vs et Confret at Us a V thortate pontiCla s.s. Theologle DoCtor at g Ve promototarIVs Ivartus us ML na tVs – VotIs VonerandDI CaltVLI VVIssehraDensIs – CanonICVs e LeCtVs a Ciusta LlatVs in Octob IXXXI anno LXIX etatis s Va. Ita hores vovet.

Zdejší chrám Páně zasvěcen jest pod titulem „Všech Svatých“ a dle pamětní knihy na pozdější chované slaví se památka posvěcení tu neděli po Všech Svatých.

Roku 1736 Když Pan Farář Aurzenoweský Stodolu ze drzeva Raubenau na svůj vlastní náklad stavěl a držívý k ní Potrzevné z Lesův Panství Czerného Kosteltze vyvazieti ze svý dobré Vůle s forováním napomoczni bily, za kteroužto Lásku k Faráři proukázanou nejenom on jim Trunk Pyva daroval, ale Taky žiada, aby od budoucých Pánův (třít) fararžův v Paměti jym To zachované Bylo, jak následuje. Parocho Loco Wenceslav Nep. Czypa v/v Obec Auřenovská.

	Trámy	Krokv.
Mates Stefl ?	-	-
Jyrzyk Molihanetz, Rychtarz	1	-
Jann Manius	1	-
Jann Hladík	1	-
Martin Procházka	1	-
Waczlav Radda	-	2
Jann Klaňda, Chalupnik	-	1
Tomafs Wober, chalup.	-	1
Jann Myneda, chalup.	-	-
Jozef Herbst, chalup.	-	-
Jozef Hrdlyczka, chal.	-	1
Jakub Petrzzelka, sedlák, nyní		
Jelínek	-	2
Tomafa Hássa sedl.	-	2

čitelna.

Oltářní kámen č. 2 označený vložen jest do oltáře sv. Anny do tak zvaného levého oltáře. Posvěcen byl dne 18. ledna 1735 od Nejctihodnějšího a Nejjasnějšího Pána Jana Rudolfa šlechtice ze Šporků, Nejsvětějšího Boha a papeže domácího preláta, stolice arcibiskupské asistenta diecéze pražské preláta školského soudu člena. Tento jej posvětil ku cti Boha všemohoucího a blah. Panny Marie a ku cti všech svatých, zejména ku cti sv. Amadea mučedníka, Celestina mučedníka a sv. Klementy, mučednice, jejich ostatky do kamene vloženy byly.

Oltářní kámen č. 3 označený vložen do oltáře Na pravé straně sv. Jana Nep. a muč. Posvěceného.

Že byl mistr Jan Hus v Čechách co český světec ctěn a že tehdejší křesťané pod obojí zvali svaté, dokazuje výňatek z farní knihy zdejší o kostele Dubečském, jak následuje :

„V tom kostele sou dva hrobovi kameni jeden na lewy ruze Pod nim jest sklípek pěkný Clenuty a v něm Těla bili. na Tom Camenně psáno stojí y s osobou wřitou. Letha Panie 1582 v Pátek den Památky Mistra Jana Hussy umřela Urozená Panna Salomena Urozeného Pana Adama Sasskyho z Hassů na Dubcy, dzera a Tu jest Pochována. P.B. racy jy Miloastiv biti. Vprostřed Kostele kámen, na něm Tento nápis tesani jest. Letha Panie 1560 umřela Urozená Panij Salomena z Borwnize ten Štwertek po Svaty Cateřině a Tuto pochována jest. (Vyňato z kroniky fary zdejší ze strany 43.)

Leta 1657 při konci měsíce Julii : Po učiněné s. zpovědi a přijímání velebné svátosti oltářní umřela jest Kateřina šafářka ve dvoře Netluckém při porodu s plodem již prvé v životě mrtvým třiceti okolo let věku svého stář. Kterážto když pochována byla na krchově chrámu Páně Auřinoveského ihned té noci lidem některým v Netlukách se ukázala a potomě častěji do téhož domu přicházela a povinnost svou někdejší činiti viděti se dávala. K tomu v Auřinovi od krchova vycházeți silnicí ven ze vsi k Netlukám kráčeți. Při jedné vrbě začastě se zastavovati a tu odpočívati spatřována a znamení člověka velice souženého a obtíženého svým hekáním a vzdycháním dávati od mnohých slyšána bývala. Jedné noci stará jedna žena na chlvích dvoru Netluckého ležící viděla v podobnosti té šafářky něco po dvoře choditi. I dí k tomu : Chval každý duch Hospodina! Když na to žádné odpovědi nedostala a blíž k sobě takovou tvářnost se přiblížiti viděla, opakuje slova předřečená : Chval každý duch Hospodina! Na to ona odpoví toto samé, toliko slovo duch, jehož více ta žena, co by potřeboval nesměla se tázati. I nepřestal ten duch vyjevený nepokoje a bouření až za 4 měsíce činiti, častěji se dávajíc lidem viděti a slišeti. V tom se přihodilo, že jest jeden sedlák jmenem Václav Vojáček šel jednoho večera okol 3. nebo 4. hodin na noc ze mlýna Dubečského zas do domu svého a majíce mimo Netluky jíti, pro uvarování se pokušení nějakého, umínil jich minouti a k Královicům cestu svou vážiti. Tu na cestě slyší hluk jako několik zdaleka rozprávějících a málo pojda proti svému mínění nalézá se poblouzného na hrází rybníčku Netluckého býti a proti sobě ženu ňákou. Co v tom způsobu jakž mu o nebožce rozpraveno v jakém položení jest, neb i on ji jak živ neviděl, vidí přicházeți, tu ona ho dojdouce, uchopí svou pravou rukou za jeho pravé rameno, takže jest jí přišlo po pravé straně státi a přes levici svou pravé rameno (takže jest jí přišlo popravě straně) jeho držeti, vedo ho k vratům dvoru Netluckého, tu se od něho maličko strahuje ihned se zase ukáže a prvním způsobem opět ho za rameno vezme. Jdou odtud maličko daleji a jmenovaný muž na nějakém vršku se posadí, písně pobožné zpívá, což ona vše poslouchajice u něho za chvíli stojí a psa ze dvora Netluckého na ně štěkajícího svým svým strašným pohnutím odhání, vstanouc z místa toho, jdou spolu k Uhříněvsi tím způsobem jakž prvé se vedouce, když asi za jedny hony ode dvora odešli, obrátí se ten duch k Netlukům a zvolá hlasem nepřijemným, velkým a strašným takto : „Paní Ořech deset kop“, více se ulek Vojáček hlasu tohoto, než li vši cesty co od ní veden byl, z strachu tehdy velikého volá i on : Paní Sýtová pro milosrdenství Božíde jtež ji těch deset kop. Ale ti hlasové od žádného v tom dvoře ačkoliv dosti blízko bylo, slyšání nebyli, aniž potom jaké takové peníze u koho doptány býti mohly. Po takovém volání kráčeji daleji a skoro uprostřed cesty své přijdouce, obrátí se ten duch k Vojáčkovi v způsobu prvním, totiž barvy zelené, tálovité, očí do hlavy vpadlých a dí k němu. Dej ty mně těch deset kop, k čemuž když on nic neřekl, jdou před se svou cestou a k Auřinovi se přibližují, tu se zas ten duch obrátí a k Vojáčkovi dí : Když mi pět svící jednu každou po tolaru koupíš spomůžes mi. K čemuž i on nic neřekl, nebo ubohý člověk, odkud by jich dosáhnouti mohl, nevěděl. Do vsi Uhříněvsi naposledy přišedši, uchýlil se Vojáček k kovárně, an mu ta duše nehájila, on na okna tloukl tovaryši kovářskému u sebe státi šafářku povídal a za pomoc žádal. Tu hospodář s tovaryšem ven vyběhši žádného zajiste kromě samého Vojáčka neviděli, kteréhož již blízko zdi krchova na nějakém rumu klečícího nalezi a odtud ho do světnice sebou uvedli. Mnoho mezi tím za tu duši od dobrých lidí skutky dobré činěné bývaly a jí napomáhaly. Že jest pak ona sama čím jí spomoženo býti může vyslovila. Tehdy p. farář pro lepší naučení takovou věc velebné konsistoři jest přednesl. I ona to v bedlivé uvážení vzavši, tu duši dobrou býti znamenala, ano že v takové potřebě jí od velebné konsistoře pomoc učiněna býti má usoudila. Tehdy ráčil jest se jeho Eminenci p. pan cardinal milosrdným okem k duši té nakloniti a pět tolaru z svých peněz v almužně k spomožení té duše na skoupení takových svíc poručiti dáti. Kteréž i naschvál i v Praze dělané a z rukou Václava Vojáčka placené na oltář chrámu P. Auřinoveského jsou obětované, při nichžto několik mší svatých za tuž dobrou duši jest slouženo. Ona pak již v pokoji S. odpočívá a v dobré naději blahoslaveného z mrtvých vstání očekává.

Vyňatek z topografie Jana Bohumíra Sommera sepsané v Praze dne 6. července 1844 Z německého originálu přeloženo

Ouřinoves (dříve Uhřinoves a Cuřinoves) 3 ¼ hodiny od Prahy, 1 ¼ hodiny od Běchovic vzdálena pod 50°1'55'' sever. šířky a 32°16'18'' východní délky (dle Davida) a 146'66 nad severním mořem (dle Hallschky) ležící na malém potoku, Kutnohorskou silnicí protnuta, ves s 64 domy s 590 obyvateli, mezi tím je jedna israel. rodina, má vrchnosten. zámek s kancelářemi vrchnosten. úřadů a byty úředníků, farní kostel Všech Svatých, faru a školu, vesměs pod patronátem vrchnosti, vrchnosten. pivovar, (na 37 sudů a 2 vědra) vrchn. vinopalnu s varnou na potaš, vrchn. dvůr ovčárnou, vrchnost. bažantnici s myslivnou, emfitef, hostinec a mlýn. Stranou leží ½ hodiny cesty odtud vzdálený a sem konstrubovaný rustikál. dvůr Netluky.

Kostel pozůstával již r. 1384 jako farní kostel, byl ale v pozdějších časech vícekrátě bez duchovních a obdržel teprv r. 1624 zase vlastního faráře. Farní budova byla když švédové 1645 celou obec zničili, již 1652 znovu zřízena a 1743 nechala vévodkyně Marie Terezie Savojská kostel znovu postaviti. Obec byla před 30 letou válkou městysem (městečkem) a zámek měl před zbořením od Švédů mnohem větší rozměry než nyní (1884) tak že i pivovar zaujímal. Roku 1711 byl, jak nyní je, obnoven. Také Netluky byly před 30 letou válkou slušná ves. Při kostele jsou nyní kněží ustanoveni. Přifařeny jsou mimo Uhřiněves samu osady : Dubeč, Dubeček, Hájek, Kolovraty, Královice, Horní Měcholupy, (zdejší část) Dolní Měcholupy, Nedvěz, Tehovičky a samota Pitkovičky u Pitkovic.

Vyňatek ze Schallerovy topografie

Allodiální panství Ouřiněves náleželo v 13 tém století templářům dle následování latinské listiny, v kteréž zmínka se činí při kraji rakovnickém str. 210 při vsi Vodochoch.

Nos frater Rechramus dictus de Cwek doconor militie Templi per Almaniam, Schaviam, Boemiam x Moraviam humilis Preceptor ad universorum notitiam tam prcesentium quam futurorum cupimus deve nire, quod od frater Ecko Commendator in Schraykonichz in Uhřinawes bona domus nostre sita in Vodochoch Diecesis Pragensis cum argis

cuetis incultis acaliis inribus pertinenciis quibuscun que, Reverendo in Christo Patri Domino Thobiae Dei gratia Pragensi Episcopo vendidit pro vigenti ducentis marchis puri argenti Pragensis powderisde nostrae ac fratrum nostrorum conniventia Episcopos perpetuo possidenda. Quam pecuniam predictum fratrem Eckonem a prefato Domino Episcopo recepit integraliter presentibus profitemur. Qui etiam eadem bono cum Domino Episcopo iam predicto circuivit secundum terae consuetudinem approbatam. I cuius rei testim onium presens scriptum fieri tam nostro, quam predicti ffratris Eckonis sigillorum munimine fecimus communiti. Datum Prage Anno Dimini MCCXC quatro, VIII Kal. Junii Ind. VIII.

a Po čase, když tento řád r. 1312 byl zrušen, přišla panství na pány z Renšpergu, z nichž Hanuš z Renspergu v listině r. 1553 v Praze vyhotovené co rukojmě přichází. Ex. Archiv Capitulí Metrop. Pragensis

b Brzy na to koupili panství toto páni Smiřičtí ze smiřic. Diplomar. Waldsteinio Wartenberg a Gelaf. Monum I.I. Paprocky.

Po bitvě na bílé hoře byly veškeré statky pánů Smiřických zejména : Uhřineves, Škvoreč a Černý Kostelec do král. fisku vzaty a pánům z Lichtensteinů prodány. Po odstoupení knížete Jana Adama z Lichtensteinu připadly tyto statky jeho jedné dceři Marii, Terezii, která se za Emanuela, vévodu ze Savoje provdala a r. 1772 dle její poslední vůle shora uvedené statky i s Ratají jejimu strýci knížeti Františku Josefu z Lichtensteinu upsala. Nynější majitel Alois Jos. kníže z Lichtensteinu po smrti svého otce právě jmenovaného knížete Františka z Lichtensteinu dědičně nastoupil.

Uhřineves, Ouřinowes, Zuržinowes, ves o 52 čísly se zámek, který před tím daleko prostranější býti mohl, nyní ale jen za obydlí hospodářských úředníků slouží. Nad branou tohoto zámku nalezájící se dva znaky, z nichž jeden štít představuje, který jest příční čarou ve dvě pole od pravé strany rozdělen. Hořejší pole je černé, dolější bílé. Nad štítem je zavřená helma s orlím křídlem a následujícími písmenami umístěna : I.Z.S. Jaroslav z Smiricz. Onene po levé straně představuje štít ve čtyři bílá pole rozdělený. Nahoře jest koruna, z jejíhožto středu svinská hlava vyčnívá. Blíže toho na tom nalezáj se tyto písmeny : K.Z.H. Kateřina z Hasenburků. Uprostřed mezi těmito znaky jest letopočet 1591 umístěn. Nedaleko odtud je bažantnice. Farní kostel pod jmenem Všech Svatých byl již 1384 farářem obsazen a byl 1743 znovu vystavěn Tehdejší farář Jan Alois Svoboda 1731 byl odtud za kanovníka Pražského zámeckého kostela povýšen, kde se několik roku úřadem kazatela vyznamenal.

Z paměti obce Nedvězí.

Uhřineves jmenuje se již r. 1228 mezi statky kláštera sv. Jiří na hradě Pražském. Od roku 1232 náležela Templářům. Řád tento povstal v dobách křížáckých válek, které vedeny byly tehdež od evropských, křesťanských panovníků proti Turkům ve svaté zemi, aby jim tuto odňali a usnadnili tak putování k hrobu Božímu. K ochraně křesťanů zde zřízeny tři řády : Templářů, Johaniť a němečtí rytíři. Tito klášterníci byli později od Turků vypuzeni a někteří z nich usadili se též v Čechách. Po zrušení řádu Templářů r. 1312 byly jejich statky přiděleny Johaniťům. Tito připojili majetek svůj v Královicích, vyměnivše jej před tím s kapitolou Vyšehradskou za dvůr v Roztylech, k statku svému v Uhřinevsi. Konečně připadla Uhřineves komendě Panny Marie konec mostu v Praze (nynějším klášteřu Maltézů) a ta držela ji až do rozbrojů husitských.

V r. 1436 dal císař Sigmund majestátem zapsati Janovi Berkovi z Kunvaldu v 1 000 kopách grošů Pražských – 1 kopa grošů pražských byla r. 1417 14 zl. 20 a r. 1470 11 zl. 36 - tvrz Křížovníků Svato-Tomášských, řečenou Uhřineves, k níž náležely vsi Uhřineves, Tehovičky, Kolovraty, Voděřady, Zdebrady, Přestavky a Lipany. Synové jeho Jan a Václav z Kunvaldu a z Dražic dali asi r. 1460 celý majetek Uhřineveský purkmistru a obci Starého města Pražského. (Str. 37) Pražanům náleželo toho času (r. 1547) přes 90 osad v Čechách, v krajině zdejší Uhřineves, tehovičky, Kolovraty, Lipany Krabušice, Přestavky a voděřady. (Str.43) Uhřineves náležela od roku 1460 městu Praze, která ji držela až do r. 1547, kdež, jak již dříve podotknuto, (str.37) propadla pokutě. Císař Ferdinand I. prodal pak Uhřineves r. 1550 Hanušovi Renspergerovi (Ronšperkovi) z Ronšperku a z Držkovic a v zpučné dědictví. Syn jeho Ferdinand z Ronšperku prodal ji r. 1579 Jaroslavu Smiřickému ze Smiřic a na Kostelci nad Černými Lesy za 28.500 kop. Míšeňských. 1 kopa grošů míšeňských r. 1544 2 zl. 36 a r. 1617 1 zl. 73. Tento majetek obnovil r. 1591 zámek zdejší, nad jehož vraty byly ještě roku 1782 zachované dva erby, v pravo erb Smiřických, v levo erb pánů z Hasenburku a uprostřed letopočet 1591. Jaroslav Smiřický zemřel r 1597. K Uhřinevsi náležela též ves Pnětluky (Netluky) kterou roku 1562 koupil Jan Ronsperk z Ronsperku od řádu Křížovníků s červenou hvězdou za 381 kop 38 gr. míšeňských (Str.51).

Albrecht Smiřický, pán na Kostelci nad Černými Lesy, majitel panství Uhřineveského a Řičan byl jedním z původců vzpoury (proti Ferdinandovi II) neboť se smluvil v paláci svém v Praze s Pavlem z Řičan a jinými ještě šlechtici o svržení místodržících a sám pomohl je s oken shoditi. Pak co zvolený direktor vyjednával s Bedřichem Falckým o přijetí koruny české a pomýšlel prý i sám na korunu tuto, maje se státi švakrem kurfírsta falckého. Mimo to půjčil stavům 50.000 kop – r. 1617 = 86.500 zl. – míšeňských k potřebám válečným a sám vypravil 1 100 svých lidí do boje. Roznemohl se však v ležení u Budějovic palčivou zimnicí a byv přivezen do Prahy, zemřel dne 19. ledna 1619. Pochován jest v Kostelci nad Černými Lesy (Str.55)

Kníže Karel z Lichtensteinu koupil celou řadu statků v krajině zdejší dílem z komory české, dílem od Valdsteina a zřídil v nich panství Černokostelecké, Uhřineveské a Škvorečské. (1624) Ostatních statků nyní Lichtenstenských užíval dříve zmíněný Albrecht Smiřický společně a blbým bratrem svým Jindřichem, Jiřím a držice toho času 12 panství v Čechách, byli nejbohatšími pány českými, Po smrti Albrechtově převzala mladší sestra jeho Markéta, provdaná za Jindřicha Slavatu (který však druhého roku zemřel) poručnictví nad blbým Smiřickým a zároveň správu panství, avšak po bitvě Bělohorské ze strachu ujela s králem Bedřichem do Vratislavi. Tento útěk stal se jí osudným, neboť za tou příčinou, že prý tížena jsouc vinnou svou opustila vlast, odsouzena jest jako vlastní uprchlíci ku ztrátě celého jmění. Avšak Albrecht Waldstein hleděl překaziti konfiskaci tuto a sám přijal poručnictví nad blbým Smiřickým jakožto jeho nejbližší příbuzný. Především hleděl se zmocniti poručence svého a přivésti jej z ciziny do Čech, ale Markéta zvěděvši o tom, ujela s ním do Dánska a později do Holandska. Zatím domáhal se Waldstein zabaveného jmění, dokazuje, že komise neměla práva, aby veškeré statky Smiřických konfiskovala, jelikož polovice náležela nevinnému bratrovi a ostatní za případnou mělo příbuzným. Když komise seznala, že výklad Waldsteinův jest pravý, a že by po příkladu jeho i jiný k zabaveným statkům se hlásili, vyjednávala s ním v dobrovolné postoupení polovice jmění královské komoře, k čemuž Waldstein konečně svolil. S ostatními statky blbého Smiřického naložil pak zaručiv se za ně celým svým jměním a maje k tomu od císaře plnomocenství, zcela dle své vůle. Panství Kostelec nad Černými Lesy se statkem Klučovem, panství Uhřineves se zámekem a městem Řičany, statkem Kolodějským, též statky zpučné a

dědičné Škvoreč a Chřenici prodal dne 21. ledna 1623 knížeti Karlu z Lichtensteinu za 600.000 kop míšenských, na kteroužto sumu trhovou měl kupující 2000.000 kop míšenských složit na hotově a pozůstávající sumu 400.000 kop spláceti ve lhůtách po 50.000 kopách vždy při sv. Jiří a sv. Havle, avšak ještě roku 1623 složil kníže z Lichtensteinu celou tu částku najednou, z kteréžto sumy r. 1623, v den stolování sv. Petra ještě Waldstein, jakožto poručník Smiřického, knížete kvitoval a propustil a poněvadž statky ty byly zpuštěny, a vypáleny a poddaní na nich zchudlí, ještě mu z téže sumy 266.666 kop míš. slevil. (D.Z. 620 A. 21 a 194. B 16)

Po 30 letech roku 1653 hlásil se královský fiskus k těmto statkům opět, jelikož dle ustanovení Jaroslava Smiřického náležely synovi jeho Albrechtovi a nikoli blbému bratru a rozhodnuto, aby byly královské komoře navráceny. Tu uvolil se syn knížete Karla a dědic Karel Eusebius dáti královské komoře náhradu 400.000 zl. 20.000 měř žita, na což mu byly r. 1655 jakožto statky dědičné a zpupné postoupeny.

K panství Uhříněveskému náležely :

1 Uhříněves, totiž tvrz a ves Ouříněves s dvorem poplužním, vsi celé Kolovraty, Tehovice, Svojšovice, Kunice, též na dílce vsi Měcholupy, Přestavky, Lipany, Voděrady a Zděbrady s vinicí, chmelnicí, oborou, podacími kostelními a vším příslušenstvím, jakožto l. 1579. Jaroslav Smiřický od Ferdinanda z Ronšperku za 28.500 kop.míš. koupil.

2 Hrad (zámek pustý) a městečko Říčany s pivovarem , dvorem poplužním, pak vsi pusté : Nesvačily a Přečice, dvůr Lehovice pustý s dědinami, dům Peškovský a Doušovský s rybníky, lesy, mlýnem a vším příslušenstvím, jako to l. 1572 Jaroslav Smiřický ze Smiřic na Kostelci a Klučově po Jeřichovi Vostrovci z Královic za 9 500 kop míšenských koupil.

3 Statek Pitkovice, statek Koloděje, díl vsi Stupic, ves Hájek, tvrz a ves Sybřina s dvorem poplužním a sdomy novými „na Fidrholci“. (Str.68) R. 1639 přitáhli Švédové dvakrát ku Praze, a také v krajině naší děsně řádili. Vtrhnuvše do obcí, sebrali, kde co bylo, ztýrali obyvatele a konečně celou osadu vypálili. Lidé zdaleka před nimi utíkali, skrývali se v lesích a někde až hladu mřeli. V okolí zdejším spálili Švédové Uhříněves, Netluky (kdež byla před tím celá vesnice) Koloděje, Újezd, a Český Brod, takže osady tyto majíce stavby skoro vesměs dřevěné, zničeny byly úplně. (Str.73)

Gruntovní knihy založeny byly při vrchnostenském úřadě v Uhříněvsi r. 1719. (Str.79) Roboty trvala až do roku 1848, když na říšském sněmu poddanost i veškeré roboty jednohlasně zrušeny usnesení toto patentem ze dne 4. března 1849 potvrzeno bylo. Na místě roboty ustanovena peněžitá náhrada, kterou rolníci vrchnosti ve 20 létech i s úroky zaplatili. Podobně vykoupen i desátek a rozličné dávky, jež rolníci odváděli farářům Uhříněveskému (Str.80)

Než rozloučíme se s robotou, podívejme se ještě na vrchnostenskou kancelář. Nejvyšším úředníkem byl tam hospodářský ředitel, jemuž později říkali „vrchní“, vedle něho důchodní měl na starosti pokladnu, příjmy a vydání. Ředitel míval příručního (adjunkta) jenž nazýván pojezdným a obstarával všechny právní záležitosti v osadách okolních. Mimo to byl obroční co správce sýpek a v Uhříněvsi také purkrabí, správce zámku. Od roku 1784 učiněna poněkud přítrž libovůli úředníků vrchnostenských tím, že soudní záležitosti nevykonávala kterákoliv z jmenovaných osob, ale byl k tomu ustanoven zvláštní úředník znalý práva, kterému říkali „justiciar“. Ten byl zkoušen u appelačního soudu Pražského a nepodléhal ani vrchnosti ani ostatním úředníkům, zároveň vydány jsou předpisy, jimiž bylo se mu řídit. Kromě toho přijímání podle potřeby písaří, kterým říkalo se posměšně „pan Franc“, jelikož je úředníci pouze křesťním jménem volávali.

Konečně nesmíme zapomenouti na vrchnostenskou drábu, s nimiž poddaní při nejmenším provinění často do velmi nepříjemného styku přicházeli.

Ve vesnicích bývali od dávných dob rychtáři a konšelové. Co odznak hodnosti své měl rychtář tak zvaný „právo“, krátkou, silnou hůl pletenou z řemenků, která měla 4 cm v průměru a bývala asi 60 cm dlouhá. O rychtářích zeměpanském napsal dr Žikm Winter kulturní obraz českých měst, obsažený v Smosprávných Litech (ročník 1892 str. 92) zdejší obecní knihovny.

Vyňatek z farní kroniky zdejší

1653 O panství Uhříněveské jako i o jiná totiž panství Kostelec a Škvorecké, která někdy pánům Smiřickým přináležela byl soud na slavném soudu větším v Království Českém ze strany jaby ty měly J.M.K. po N. panu Albrechtovi Smiřickému Criminie e Se Matestatis n. Rebelii leta 1620 ve stálém do fisku připadnouti a ze strany druhé J.M. Kníže pána pana Karla Eusebia z Lichtensteinu, že jest je měl pan otec jeho od někdy Conrada z Fridlandu jakožto blízkého přítele a nápadníka po pánech Smiřických bone fidei titulo, právem kupeckým koupiti, až při roku drahého, totižto 1654 k obdržení a ujetí se týchž panství od stavného soudu zemského k ruce J.M.K. ve výpověď vyšla a toto také panství J.M.K. připadlo.

1654 byl dosazen za hejtmána Uhříněveského pan Václav Strachovský ze Strachovic. (Ze strany 33. kroniky farní zdejší.) O tom pochybnosti není, že před 244 lety tj. v letu 1409 (zaznamenáno tedy r. 1653) vsady po farách v Českém Království kněží katoličtí pořádně svčeni jako i lid pravé křesťansko-římské víry byly až když leta již dotknutého Jan Hus z kněh kacře Viklofa Englického napivše se jedovatého učení, to pomalu mezi lid sprostý roztrušoval až i mezi kněze rozsil. Že tak potomně skrze své potomky témuž celé království toho nakazil. Z jehožto posledních i také Luthrových a Kalvinových falešných proroků, kteří za faráře zde byli, ještě někteří v paměti lidské zůstávají, ale poněvadž nic chvalitebného neučinili, ani co dobrého pro spasení lidských prospěly, ale víc pohoršili, pomínul jsem je tuto připomínati. (Zpsal farář Jan Václav Slavibor) Tento farář (III.tí) měl tento plat : Peněz na hotových 102 zl., 1 ezť piva týhodně, 16 korců žita, 5 korců pšenice, 5 korců ječmene, 26 korců ovsa, 1 korec hrachu, a 30 sáhů dříví ročně. Týž pak opsaný plat jest ustanoven, aby se z důchodu J.M. Knížete polovice jedna a druhá polovice z Contributi aneb z Zbirek od poddaných z celého panství p. farář odváděla a to tak dlouho, dokavadž by se desátky nevyvážely, aneb jináč v tom nařízeno nebylo.

1653 na panství Uhříněveském následkem nařízení komisařů J.V. do 400 lidí nově k víře katolické přistoupilo, ježto prvé starých katolických sotva okolo 20 osob bylo.

1653 kníže nařídil, aby ve všech kostelích zvlášť lampa před velebnou svátostí rozsvěcena dnem i noci hořela.

Leťa 1420 (v listu 382) než Žizka devět kněží upáliti dal tito k němu pravili : Milý Bratře Žizko, však jsme z kalicha rozdávali a chzeme vsezky obizeje tve a Taborské radi zachovati, s tebou virazeti, jezditii i mordovati a jiného mnoho slibovaly, však proto těmi sliby nemohli nikterak svých životův vysvoboditi, musly býti spáleni. To městečko (Říčany) i Tvrz Taborzi vybravše a vypálivše odtat táhli s veselím, spívajice : Kdož Jste Boží bojovníci Zákona jeho atd. O třech kněžích jinde se nachází, že jsou v smolních Sudech v Chlívě Chalupy Pastušky (v Říčanech) upáleni a nyní nřáky kámen, ne němž Kříž, vytesaný jest, v jedné staré zdi proti pastušce se spatřuje.

Vyňatek z všeobecné encyklopedie

Roku 1134 založil Hugo Paganis (Payens) a 8 jiných francouzských rytířů k hájení svaté země k úctě Matky Boží spolek v němž spojili mnišství a rytířství a provázeli nebezpečnými krajinami palestiny poutníky do svaté země putující. Spolek ten schválil král Baldin II jakož i patriarcha Garmund z Jerusalema a týž přijmul slib řeholní „neohroženě s ozbrojenou rukou pro svatou zem a poutníky proti pohanům bojovat. I zvolilo sobě těch osm rytířů po způsobu sv. Augustina žítí a zvolili Hugo Hugo z Pajensu za svého prvního mistra. Král Baldin umístil jim v části svého paláce, který stál vedle chrámu Páně a obdrželi jméno dle svého bytu „Bratři milice chrámu (frates militiae templi) nebo templáři. Přijali též pravidla z řádu Benediktinu. Papež Honorius II a patriarcha Jerusalemský potvrdili tato pravidla a synoda dala na první příkaz templářům bílý řádový šat bez červeného kříže, který jim teprv od papeže Eugeniusa III na znamení mučeničtví propuštěn byl. Při dobývání Damašku (1129) vzalo mnoho templářů za vedení mistra Hugo za své. Roku 1136 utrpěli velkou porážku od Turku u Texova. Od roku 1170 – 1179 povstali v řádu klerikové, kteří obstarávali bohoslužby, ve svém středu co záštitu nosili svatý kříž. Od krále Richarda Löwenherze koupili templáři dobytý ostrov Cypř za 20.000 Marek stříbra. Vedli spor s řádem Johanitů, který byl narovnán papežem r. 1181. Potom nevedli více život, jaký původně vésti měli, byloť žalováno na ně pro bujný život a ziskuchtivost proti svým společenstvům a vystupovali z mezí svých privilegií. Vyznamenali se při oblehání Daniette za krále Jana z Jerusalema a vévody Rakouského proti maurům ve Španělsku (1209-1218 – Papež Jiří IX, který dal Bedřicha II. do klatby, poručil řádům, císaře v Asii neposouchali, pročež tento při návratu svém vzal templářům statky na Sicílii a v italských dědičných zemích. Roku 1232 přišli templáři do Čech. Král Filip Francouzský byl úhlavním nepřítelem templářů. Papež Clemens V byl jemu povolán, povolal r. 1306 templáře a johanity do Francie k poradě o novém tažení a spojení obou řádů. Někdejší převor templářů Syuin z Flexian pro hanebnosti ve vězení s Florentinským Noffo dei uvěznění, slíbili, když budou propuštěni na svobodu, že vyrazí špatné skutky templářů, což se také stalo. Roku 1307 byli všichni templáři ve Francii zatčeni a obžalováni pro křivou přísahu a kacířství.

Král Filip Francouzský zmocnil se jmění templářů a ohlásil z kazatelen nejtěžší obžaloby proti nim i byli templáři mučeni, aby se přiznali. Slabší se přiznali, aby ušli mukám. Lid vylechl s ošklivostí deset obžalovacích punktů, které vyloučený převor Syuin diktoval. Třicet šest rytířů umřelo pod mukami skřípce. Papež Clemens V roku 1308 vyšetřoval sám. Velmistr doznal, že při vstoupení do řádu zapřel Krista, popíral však nepřirozené hříchy. Papež na to (12/8 1308) nařídil vyšetřování proti templářům ve všech zemích. Osm kněžích převzalo obhajování řádů. Vyšetřování trvalo do 28. května 1311. Ve Vídni 22. března 1312 byl rozsudek v církevním shromáždění prohlášen a papež Clemens V řád zrušil. Statky dal papež králi a Johanitům Avšak přišel papež do sebe a zavedl nové vyšetřování proti velmistru a několika předním členům řádu, což se stalo (dělo) veřejně při velké slavnosti 18. března 1314 na velkém prostranství před Notre Dame v Paříži. I byli tiito králem odsouzeni k upálení vzdor tomu, že i v plamenu nevinu svoji prohlašovali a papež i král před soudnou stolicí do roka žádali. Papež zemřel za velkých bolestí 40 dnů po upálení templářů velmistra, král spdl toho roku z koně a zabil se.

Nelze se vysloviti pro vinu neb nevinu templářů, ponevač výpovědi si odporují. Hlavně kladla se templářům za vinu hrabivost, pochybovačnost v božství Krista a hřích proti přirozenosti.

(Literatura : Münter Statutenbuch des Ordens der Templhern, Berlin 1794), text nečitelný 5,5 řádku

Výtah z literatury všeobecné od V. Petřů ředitele real. Gymnasia v Pelhřimově

Kdy Židé do Čech přišli, nelze s jistotou udati, možno, že přicházeli za obchodem do Čech již za dávných dob, avšak první zmínka se děje o nich po roce 916, kde prý pomáhali sv. Václavu v boji proti pohanům. Již tehdyž újčovali peníze na úroky a vedli obcho, jmenovitě pak také s otroky, proti čemuž jmenovitě sv. Vojtěch horil. Zpočátku bydleli pod Vyšehradem a v Menším městě Pražském, za krále Vratislava se přestěhovali do Staré město, položivše tu židovskou ulici, základ k nynějšímu městu židovskému a tvořice zvláštní obec stojící přímo ve správě královské komory. Při tomto přesídlení ztratil prý se křesťanský chlapec, když pak se vypátralo, že se nalézá u jednoho žida, byl tento s pěti jinými ve Vltavě utopen. (Dle Náuč. Slov.) Roku 1077 byla na Židech vykonána přísná pomsta, že zavraždili několik křesťanských kněží. Král Vratislav dal Židy sčítat i shledalo se, že jidi pouze v Praze žije 5250, protože byli ze země celé vyhnáni a zároveň jest ustanoveno, že jich nesmí v Čechách více než 1 000 se zdržovati, avšak pod tají vplížili se židé do země opět. Roku 1096 byli židé od křižáků v Čechách násilně křtěni, pročež ze země houfně utíkali. Roku 1235 přišly do Prahy jakési listy psané židovskými literami a opatřené velikými pečetěmi s nimž měl přijíti nějaký Žid a psání jsouce Židé od krále, co to jsou za listy, odpověděli, že nevědí. Král je při tom nechal. Dne 16. nato Židé s ženami a dětmi až do posledního za červenou korouhví, na které byly namalovány štít Davidův a pečeť Šalamounova a nad kostelem sv. Jana na Bojišti se položili. Na králův dotaz odpověděli, že mají prorocť, že když obdrží křesťané město Jerusalem, mají je jim odevzdati a proto, že oni chtějí na tom místě se radovati po celý měsíc a pak že zase do města se navrátí. Král, nevěřiv jim, dal židy zmučiti a přiznali se, že obdrželi od nejvyšších správců židovských listy, v nichž se oznamuje, že se jistě mesiáš narodil a že již ma let věku svého třicet a že Gog a Magog, kteří byli někdy od Alexandra Velikého do kaspických hor zavěni, že již vyšli a je vybízejí, aby se s nimi spojili. Král si dal listy ty předložiti a seznav, že si z nich někdo žerty ztropil, přikázal jim více do Prahy se nevracet. Někteří se rozlezi po okolních městečkách, jiní si za krátký čas vymohli dovolení ku návratu do Prahy.

Když všichni nekatolíci hrdly i statky propadli zůstali Židé svobodni všech ztrát a nejenom to, císař Ferdinand všecka stará jejich práva potvrdil ano i rozšířil a rozmnožil. Židé si opatřili opis všech svých výsad, předložili je v jedenácti člancích a žádali od dvorské kanceláře, aby byly potvrzeny. Majestát od Ferdinanda II byl i od následujících císařův a králův až do konce minulého století potvrzován. Roku 1648, když byla Praha od Švédův obležena, bylo také Židovské město v nebezpečnosti a Židé konali tehdyž platně služby proti nepříteli. Císař Ferdinand III jim za to jejich bývalá práva nejen potvrdil, ale i novými je nadal, což bylo příčinou, že se do země ze všech stran hrmlu houfův Židův, až se tomu 1650 na sněmě konec učinil. Že požívali za třicetileté války Židé v Čechách mnohých výhod, dotvrzuje to také D. Cassel, přidávaje ironicky, že to nebylo císařským pokladnám na škodu. Za Leopolda I počalo se Židům v Čechách hůře dařiti. Práva dříve nabytá jsou buď dle potřeb časových změněna, neb jinými přísnějšími nahražena. Jest nařizeno, že každý cizí Žid, který hranice přestoupí, se má vykázati vysvědčením o svém chování a že se nesmí dále v zemi než šest neděl zdržeti. Kdo tak neučinil, byl nejprve ze země vyhnán a podruhé mu byl vypálen na čele znak hanby. Později bylo ustanoveno, že směji Židé do Prahy jen dvěma branami a nikde jinde noclehovati, než v městě Židovském. Statkářům bylo zapovězeno Židy na panstvích svých usazovati. Ve válkách

Marie Terezie s Prusáky byli čeští Židé viněni, že jsou srozuměni s nepřítelem, pročež vydala císařová roku 1744 dekret, kterým jest Židům nařízeno, aby se do šesti měsíců ze země vystěhovali. Na přímluvu českých stavů jest tento rozkaz sice odvolán, za to však jest Židům uložena veliká daň a každý propadl majetkem celým, kdo neudal správně, jaké má jmění. Mimo to nebylo Židům dovoleno mimo své město bydlet, které branami, později drátem, od ostatní Prahy bylo odděleno a mnohá města v zemi jmenovitě královské a horní, požívala té výsady, že v nich nesměl žádný Žid ani bydlet ani přes noc se zdržeti.

Ale již za císaře Josefa II a jeho nástupce Leopolda II. bylo jejich postavení zlepšeno. Uděleno jest jim právo navštěvovati universitu a vykonávati lékařskou praxi. František I. postavil je před zákonem s křesťany naroveň a dovolil jim, že mohli ve vojště až na poddůstojníky postoupiti i několik rodů židovských jest i do stavu šlechtického povýšeno. Od roku 1848 se stav Židů stále zlepšoval, a dnešního dne požívají takové rovnoprávnosti jako ostatní obyvatelstvo říše rakouské. V nejnovější době vydávají Židé mnoho časopisů vědeckých i politických v rozličných řečích, - jen v české a slovenské žádných. - Ani jeden. - Chovají se Židé k slovanským snahám chladně a nepřátelsky, proč není tím povědino. Většina Židův nezná se v řeči hebrejské a proto nemůže čísti své knihy náboženské v jazyku původním, - jsouc tudíž odkázána na dobré překlady a ty jsou německé. Proto se učí každý Žid pilně a záhy jazyku německému, zůstávaje k české řeči a literatuře chladným. Náprava se stane, až budou mít dobré příklady české. Jediný Žid upřímný Čech byl Siegfried Kapper, básník český i německý.

Vypsáno z paměti obce Nedvězí, jež napsali Edvard Hübner, učitel v Praze a Václav Hübner, rolník v Nedvězí.

Pokud se se týče dějin Čechův vůbec, a všeobecných událostí a poměrů obce Nedvězské, týká se to rovněž obce Uhřetěveské, neboť blízkým sousedstvím, povahou půdy, přifařením, příškolením i co do příslušnosti soudní a politické, národohospodářstvím jsou si obě obce stejny a panovaly svého času v jedné jako v druhé stejné poměry, proto nemaje jiných dat pro kroniku zdejší, uznal jsem, že to nebude věci na škodu, když události z paměti obce Nedvězské, pod má obec Uhřetěveská něco s ní společného, sem zapišu. Nepřekážím tím nikomu, aby něco lepšího samostatně v obci Uhřetěveské nepsal. Nejde mně o to, aby to, co se skutečně přihodilo, psáno bylo jinými slovy, nýbrž o to, aby, co je pravdivé, aneb to ničím vyvráceno není, bylo někde pro památku zapsáno, a nemusel se dívat na prázdnou knihu pamětní. Že jsem události ty opsal od jiného, za to se nestydím, spíše styděl bych se za to, kdybych knihu památní vůbec nevedl. Proto žádám, aby milý čtenář nepokládal mně za zlé, že jsem byl pouhým opisovačem. Přejí ze srdce, aby Uhřetěvsi narodil se druhý Palacký - neb Hübner.

Kteří byli první obyvatelé Čech a kdy zemi tuto zalidnili, v tom nemáme historických zpráv, víme toliko, že asi 600 let před Kristem přišli do Čech Bojové kteří živíce se rolnictvím a chovem dobytka, stavěli dřevěné příbytky a zakládali vesnice i města.

Po nich zachovaly se v Čechách rozličné kovové nástroje a ozdoby. Asi roku 12. po Kristu vypuzeni byli Bojové od Markomanů, národu kočujícího. Tito také živili se chovem dobytka, ale nejvíce honbou. Píše se o nich, že požívali mléka, sýra a masa nejvíce syrového. Ježto hleděli si honby, stěhovali se z krajiny s do krajiny, kde ještě zvěř nebyla vyhubena. Takto stálých sídel nemohli stavěti a dělali jen chatrné boudy, ve kterých v čas nepohody se ukrývali. Zdržovali se patrně nejraději při údolích, kam nejvíce zvěř k nápoji přichází. Při stěhování národů vytáhli Markomané r. 450 z Čech a více do země této se nevrátili.

Dlouho Čechy neobydleny nezůstaly, neboť již v druhé polovině pátého století počali Slované stěhovati se z nynějšího Polska přes Moravu do naší vlasti asi tímto způsobem : Slované, kteří v sousedních zemích na východě již byli se usadili, vyslali některé rodiny do opuštěné země České, aby vyhledali zde příhodné krajiny k orbě. A tak přicházeli jednotlivé rodiny, zajisté že podél řek, nebo spíše plovoucí po řekách samých, dostředu země. Pohraniční krajiny byly porostlé pralesy a půda neslibovala mnoho úrodnosti, kadežto nížiny kolem řek byly pralesů prosty, jelikož v těchto dříve již Bojové přebývali a obilí pěstovali. Nenalezli tam ovšem půdy orné, nýbrž pustiny částečně porostlé mladšími lesy. Markomané rolí nezdělávali a tak za 440 let zpusťly tyto úplně a sousední lesy nasívající se do těchto býval rolí se dále rozšiřovaly. Jenom rozsáhlé pastviny zůstaly lesů prosty. V takových nížinách snadněji bylo osady zakládati a půdu připravovati k orbě.

Tím způsobem přistěhovali se nejprve jednotlivé rodiny a znenáhla celá plemena. Čím lidnatější byl rod, tím dále mohl vniknouti a tím rozsáhlejší krajinu opanovati. Tak zalidněny byly Slovany nejprve krajiny okolo vod. Nelze mysliti, že by byly pozemky toho času se vyměřovaly nebo přesně oddělovalo, co které rodině náleží. Krajiny byly málo zalidněny a každá rodina mohla majetek svůj libovolně rozšiřovati. Vyměřování hranice nastalo teprve, když obyvatelé valně se množili a majetek jejich se stýkal. - Čím četnější byly rodiny, tím více pozemků zdělaly, tím většího nabyly jmění a zároveň i vážnosti u sousedních rodů. Všichni členové rodu užívali majetku svého společně a o pořádek staral se vladyka, kterého si rodiny vyvolila.

Vladykové bohatých rodin zvláštní úcty a vážnost i u sousedů požívali. Tak asi později povstali Lechové (tehdejší druh šlechty). Jeden velmi četný člen kmen těchto Slovanů usadil se mezi Vltavou, Labem, a Ohří a odtud dále své panství rozšiřoval. Členové jeho nazývali se, jak pověšť dí, po vůdci svém Čechy. Východně od Čechů v celé krajině od aLabe až k Sázavěv bydleli Zličané a dále jiná plemena slovanská.

Starí Čechové stavěli osady své ze dřeva, nejraději v údolích, při potocích a to v podobě podkovy do polokruhu. Všechny tehdejší osady byly hrazeny, některé důkladně, aby mohli obyvatelé hájiti se v nich proti nepříteli. Takové stavěny nejvíce na ostrozích a se strany rovné chráněny byly valy obyčejně dvojími. Tak to dosavad nacházíme na straně v obce Březí a u Královic, kde nyní stojí chrám sv. Markéty. Ostatní pak obce měly hrady dřevěné chráníce se jimi hlavně před dravou zvěří, které tu v těch dobách bylo velké množství. Medvěďů a vlků bývalo v Čechách hojnost, a že též ve vůkolí zdejších se potulovali, v tom nebude nikdo pochybovati. Obě tato zvířata teprve v století předešlém byla v Čechách úplně vyhubena. Roku 1706 zastřeleno bylo jedině na panství Třeboňském 10 vlků a také jednotliví medvědi objevovali se v pohraničních lesích.

Radihošť, Radohost (též Radegast) byl pohanským Slovanům bohem války. Vedle toho ctili mnohé jiné bohy a posvátné bytosti, ale Radihosta pokládali za předního mezi bohy, neboť jej vyzývali co ochrance před svými nepřáteli. Slavný obraz jeho choval se ve chrámě města Retzy, kdež mu polabští Slované oběti přinášeli. Zlatá jeho modla měla na prsou štít s červenou hlavou buvolí, v ruce sekeru na dvě strany ostrou a na hlavě rozkřídlaného orla. Čechové sloužice bohům svým nejvíce v přírodě, na horách, při vodách neb v posvátných hájích, zvláštních chrámů

jim nestavěli. Později bývali při některých župních hradech pohanské svatyně. Známé jest, že Čechové, přijavše již víru křesťanskou, zachovávali ještě mnohé pohanské obyčeje a druhý biskup český sv. Vojtěch na konci století 10. velmi si na to stěžoval. Domácí bůžky své ctíli ještě v 14. ani i v 16. století. Dejepisec Kosmas píše na konci 12. století, že „sprostý Čech ještě dělá sobě modly a je vzývá, aby jej a dům jeho spravovaly“ a československý kněz Stelcar v století 16. radí „posluhovati dětem večerí Páně, aby prý pokojně spaly, by jich šetek, jinak hospodářček, dábel, duch domovní nestránil (J. Jincík v Časopise Musea r.37). Ještě za našich času říkává se žertovně o lidech jimž dobře se vede, že mají v domě šotka. Mnohé z pohanských obyčejů zachovaly se na naše doby, jako pálení čarodějnic, dávání nešitých polštářů pod hlavu nebožtíkovu, aby švy netlačily a jiné. Také pověry o murrách a strašidlech pocházejí z těchto dob. Nedaleko Nedvězí na straně východní jest místo nazvané Radhošť, nejen zde ale také v Budějovicku, Chrudimsku a Tábořsku jsou vesnice téhož jména a u Skutče je les řečený Radhošť. Někteří badatelé popírají, že by názvy tyto pocházely od jména boha Radihosta dovozující, že sloven tak po osobách toho jména a starý letopis jeden praví, že Radegast byl bojovný kníže Bodrčův (pohanských Polabanů jež tito později za boha ctíli. Též v Polsku a Rusku známe Radogošče. V té věci nesnadno jest nyní rozhodovati, ale tolik je bezpečno, že pojmenování tato v krajinách někdejších Polabanů, tak i v jiných slovanských zemích, dávnověkého jest původu, neboť jména taková osobní později se tu nevykytovala.

Utěšený život rodinný, jaký vedli Čechové, když do Čech se přistěhovali, dlouho nepotrval. Zprvu byly jednotlivé rodiny na ostatních zcela nezávislé, v rodině měl každý člen právo k požitku ze statku společného a nebylo chudých mezi nimi. Chudým stal se jen ten, koho pro zločinný nějaký skutek z rodiny vyloučili. Později, když rodové velmi se množili a pro sousedy nemohli majetek svůj dále rozšiřovati, stávaly se ovšem některé rodiny chudšími a pracovaly často za mzdu rodinám zámožnějším, a tak nastal první poměr pánů k služebníkům. Často celé četné rodiny nemající dostatek pozemků svých užívaly rolí cizích za nájemné, které dle smlouvy odváděly. Tento poměr horšil se zejména od té doby, kdy Čechové byli obtěžováni sousedními pronárody, hlavně Avary. Tito přitáhli v polovici století šestého z Asie a usadivši se v Uhrách činili loupežné vpády do zemí západních. Roku 563. přišli do Čech, podmanili sobě zdejší obyvatele a sužovali je celých 60 let. Nebydleli ovšem stále v zemi, ale přicházeli občas, aby sklídili, kde prvně nebylo zaeto. To bylo Čechům břemenem nesnesitelným, a aby se toho zbavili, počali se spolčovati, voliti udatné vůdce a stavěti pevné tvrze a hrady. Že pak tím nastal rozdíl osob, které rozkazovaly, a takových, jimž bylo poslouchati, jest zcela patrné. Čím více tvořily se rozdíly stavů tím více jevílo se již poddanství. Vedle toho bývaly mnohé rozbroje mezi jednotlivými rody a vítězové přivlastňovali jmění přemožených.

Také se stávalo, že mnozí lechové přiosobovali si právo dědičné a tím jejich příbuzenstvo chudlo. Hlavní příčinou, proč velká část rodin zchudla tak, že v pozdějších stoletích shledáváme toliko pány a všecken ostatní v jistém poddanství, byla volba vůdce společného.

Jakmile totiž nepřítel se blížil, dělány v lesích náspy a záseky. Do boje musil každý, kdo mohl vládnouti zbraní a za vůdce čili vojvodu zvolen některý lech. Takového vojevůdce poslouchali nejen vlastní Čechové ale i kmenové okolní a moc vojvodů těch rostla více a více, takže ku konci 10. století oba Boleslavové nebyli pouze vrchními knížaty, ale zároveň panovníky, kteří vládli velkou mocí.

Jednotlivé rodiny užívali dosavad toliko pozemků orných co majetku soukromého (dědiny) a ostatní pozemky nezdělané jako louky, pastviny a lesy byly majetkem obecným pro všechny společně (občiny) Všecken tento majetek obecní státl se za Boleslavů jméním knížecím. Toho času nebylo již rovnosti mezi lidmi. Zemané (majitelé pozemků) lechové a vladykové, již Boleslavům pomáhali odstraniti nebo podrobiti zemany zpupné, dostávali v odměnu úřady a mnoho statků, jež podrželi pouze pro sebe nevšímajíce si vlastních příbuzných, kteří zůstali chudými a často i v poddanství uvrženi byli. Tímto násilným uchvacováním statků mnoho rodin zchudlo. Největším statkářem byl kníže, neboť rozsáhlost jeho statků převyšovala všecko ostatní soukromé jmění národa.

V těch dobách veliký díl národa nenáležel do stavu svobodných, ale byl již v poddanství. Rozeznávaly se pak v lidu tři stavy : zemané, jimž náležely pozemky, bezzemci, kteří se živili nájmem a jsouce zemanům podřízeni, měli rozličné povinnosti. Tito osadníci nazývání také kmeti, od čehož pochází jméno ves kmetců. Konečně byli porobci, kteří nemajíce svobody osobní, nesměli opustiti hospodáře a náleželi mu i s potomky.

V 11. a 12. století byl ještě stav svobodníků, čili zemanů četný. Mnohým chudším náležely jen části vsí a někdy pouze jednotlivý statek. Jiní bohatí drželi několik vsí, což celkem nazývalo se újezdem. Později přenesen název tento na osadu, v níž v níž ostatní se spravovaly a odtud jsou 72 Újezdy v Čechách.

Zemani neužívali pozemků některých přímo, nýbrž rozdělili je mezi poddané, kteří jich sice dědičně užívali, avšak z nich platili peníze a plodinami, aneb vykonávali práci (robili – robota) na pozemcích majitelů. Podobá se, že takoví poddaní byli původně vzdálenějšími příbuznými svých vrchností, neboť záležely prvotně obce tyto z členů jednoho rodu. Když pak jednotlivá rodina toho rodu. Když pak jednotlivá rodina toho rodu osobila si právo na celý majetek, dala části jeho užívati příbuzenstvu svému za plat. Porobové byli lidé ve válkách zajatí a s takovými vedl se obchod jako se zbožím. Někteří poddaní dali se dobrovolně v porobu, obdržívše za to od pána svého jistou sumu peněz, když pak po čase peníze vrátili, byli z poroby opět vykoupeni. Takovými poroby stávali se též lidé odsouzení pro těžká provinění a tak v dobách domácích válek v 10. století mnoho svobodných osob v porobu uvrženo bylo. Všecky práce domácí, polní a všecka řemesla vykonávali sluhové a porobci. Řemesla zůstávala v takových rodinách dědičně. Později mohli řemeslníci výrobky své zhotovovati na prodej, odvádějíce jen některé určité své vrchnosti. Otroctví toto bylo někdy mírné, jindy kruté, což záleželo ovšem na pánech, kteří mohli s lidmi těmito libovolně nakládati.

O domácím životě a zřízení rodinném máme zprávy velmi sporé. Veliké ceny jest v tom ohledu zachovaný útržek z básně rukopis Zelenohorského, z něhož se dozvídáme, že každý otec své čeledi vládne, muži pracují, ženy oděv šijí, i uměl-li hlava čeledi, děti zbožím vládnou společně, vladyku si z rodu vyberouce. Z toho patrné, že muži vykonávali práci těžkou a ženy obstarávaly domácnost. O zřízení obecním nemáme památek pražádných. Prvotně věci obstarával ovšem vladyka, později však, když obyvatelstvo nebylo více příbuzné, musel též někdo starati se o pořádek a zdá se, že to měli v moci majitelé těch osad, jimž bez toho náležela všecka moc nad celou obcí. Zajisté jen výjimečně svěřován dozor nad obcí některou poddanému, jak i v pozdějším věku se stávalo. Moc soudní v rozepřích a zločinech vykonávaly soudy župní.

Jak již z předu praveno, rozdělen byl národ český prvotně na kmeny, kteří vedle sebe bydleli a každá taková krajina jedním kmenem obydlená nazývána župou. V každé župě byl aspoň jeden hrad, který poskytoval

obyvatelům té krajiny v čas války bezpečné ochrany a byl zároveň sídlem úřadů. Hradů župní stavěny byly nákladem všech obyvatelů župy a každá osada byla tudíž povinna přispívat k tomu pracemi a dárkami. Zvolený neb později dědičný vůdce kmene sídlil na hradě župním, maje nade všemi rody kmene svého vrchní moc a nazýval se županem. Čechové měli as do polovice 8. století svůj domácí knížecí rod, ale moc těchto knížat vztahovala se jen na krajinu obydlené kmenem Čechů a knížata bydlela na Vyšehradě. Ostatní okolní kmenové měli své vojvodovy s dědičnou mocí, kteří podrobovali se zpravidla knížatům zemským, někteří však neuznávající tuto vrchní moc často dlouhé a krvavé vedli rozbroje. Až Boleslavové ku konci století 10. podrobili si župany úplně a dosazující na místě dědičným vojvodů úředníky knížecí za správce žup, učinili z těchto pouhé vládní okresy a všechno jmění župní si přisvojili. Od těch dob počet žup se stále měnil, tak že někdy dělány z jedné 2 i 3 a obyvatelstvo jejich nezáleželo již z příbuzných, ale bylo volně pomícháno.

Dějepisí všichni v tom se shodují, že okresy církevní z 13. století tak zvané dekanáty, byly zároveň sídly někdejších žup a ježto již na začátku století 13. udávají se Říčanský dekanát, vysvětluje z toho, že Říčany byly před tím sídlem župy, která později přidělena byla župě Vyšehradské. Hranicí této župy byl pravý břeh Vltavy od vtoku Sázavy až k Libni, odtud až pak ke Kyjům potok Rokytnice. Dalšími pomezními městy byly : Dubeč, Královice, Slšitice, Tehov, Kunice, Popovice, Jílové, a řeka Sázava. Na východ od župy Vyšehradské byla župa Kouřimská, dřívější Zlicko. (Čas.Mus.r.32 str.222.)

Mezi knížaty českými a vojvodami zlickými bývaly časté a kruté rozbroje a k ochraně před nepřítelem byla v krajině zdejší zřízena některá opevněná místa. Taková hradiště a tvrze byly Tehov, Březí, Hradešín, Slušovice, Květnice, Chřínice, Královice a zřejmě ještě některé jiné. Pevně hrazenou osadou byly hned za prvních století Říčany. Čteme, že roku 748 vévody zlické Rozhon pokoušel se o to, aby zmocnil se Říčan, a přivtělil krajinu tuto ku svému panství, byl však vévodou českým Nezamyslem přemožen. Ten poraziv Rozhona blíž Říčan na poli řečeném Strhov, zajal jej a na potupu dal mu utnouti nos. (Balbín, Nušcel k. U. str 244.) Za takových poměrů nežilo obyvatelstvo krajiny zdejší v klidu, ale jsouc na hranici obou těchto knížectví, navštěvováno bylo často voji nepřátelskými a samo v první řadě musilo se postaviti na odpor. O vnitřní správě župní a o obyvatelích jejího hradu víme teprve župy tyto již co úřady politické. Nejvyšším úředním župním a zároveň vykonavatelem záležitostí vojenských byl župan. Vedle něho sudí, čili sudáři vedl soudy, komorník spravoval důchody, vladař obstarával hospodářství na statcích a lovcí měl dozor nad lesy. Mimo to býval písař župní obyčejně stavu duchovního. Působnost těchto úředníků nebyla však přesně oddělena a při duležitějších soudcích zasedali všichni. Při hradech župních bývalo množství vedlejších úředníků a sluhů. Biřčové ohlašovali nařízení a vykonávali přisouzené tresty tělesné kromě poprav, která náležela katovi. Také tu bývala stálá posádka vojenská podřízena přímo županu. Vyšší hodnosti úředníků župních zastávala z pravidla šlechta. (Tomek dějepis Prahy.)

Soudům župním náležela pře pro krádež, rozepře mezi poddanými, provinění proti obci, proti životu (zranění, zabití, vražda) proti cti a rozepře o dluhy. Pře tyto líčeny byly před celým soudem, v menších přečinech rozhodoval sudáři sám. Obžalovaný nevinu svoji dokázal svědky, nebo mohl se očistiti železem, vodou, a sedáním s mečí, ben kyji. Očista železem záležela v tom, že obžalovaný dokládaje svoji nevinu, držel v ruce rozžhavené železo, nebo po deskách žhavých chodil bosou nohou. Očisty této užíváno při nejtěžších zločinech. Později zavedena přísaha, přičemž přísahajícimu bylo položiti 2 prsty na žhavé železo, nevydržel-li toho, nebyla přísaha platna. V menších zločinech a zvláště sporech o dědiny užíváno očisty vodou. Žalobci i obžalovanému bylo uloženo, aby přebrodivili hlubokou vodu. Žalobce šel napřed, obžalovaný tři kroky za ním. Utopil-li se první, byl obžalovaný uznán nevinna a mohl se vrátiti, přebrodivil-li se první, a druhý utonul, byla vina jeho dokázána. Podařilo-li se oběma vodu přebrodiviti, byli tím vyrovnáni a nemohli se dále odvolávati. Sedání s mečí, neb kyji, byl souboj, kterým lidé pošelili ještě za našich časů hájivají svoji čest. Všecky tyto očisty nazývány též soudy Božími. Nejčastěji užíváno však svědků a v mnohých věcech i dokladů písemných. Odsouzení bývali dle povahy a velikosti viny rozličně trestáni. Některé pře, jako veležráda, a rozepře o dědiny panské, rozhodovaly se na sněmích. Z tohoto soudu sněmovního povstal ku konci století 13. soud zemský, na němž zasedali „pánové“ počtem 12, z nichž k platnému rozsuzování přítomno jich býti mělo nejméně 7. Působnost jejich byla jako nynějších porotců. Líčení pře vykonávali úředníci zemští : nejvyšší komorník, nejvyšší sudí, nejvyšší písař a purkrabí Pražský. Tím bylo právomocností soudům župním a všecky těžší pře přiděleny byly soudu zemskému. (Herm.Jireček Čas.Mus. r.30 d. IV str 79)

K župním hradům náležel vždy značný počet osad jež sloužily k vydržování župního sídla a byly to především okolní obce. Že některé osady v okolí zdejších bývaly majetkem župním, poznati lze nejlépe z toho, že později darovány jsou klášterům a chrámům kapitulním, jako : Nedvězí, Královice, Uhříněves, a náležely tudíž před tím, nemajíce vlastních majitelů, k jmění knížecímu. Tak lze neklamně za to míti, že ja Uhříněves, tak i Nedvězí byly majetkem župy Říčanské, a ježto v posledních dobách, již od století 10. byly statky župní vlastně jménem knížecím, županům k užívání propůjčeným, stala se jak Uhříněves, tak nedvězí po zrušení župy Říčanské statkem knížecím. Říčany pak postoupeny v držení pánům z Říčan, kteří v století 13. 14. a 15. v byli majiteli obce (G.Dobner, hist.d.II. str. 262) Kdy a jak obec tu ujali, o tom nikde není psáno, ale známo jest, že prvním majitelem Říčan v 13. století byl Ondřej z Říčan, syn Petra ze Všechrom. Tento Ondřej byl od roku 1260 až 1272 nejvyšším komorníkem, a počal se psati z Říčan, takto stal se předkem rodiny Říčanských z Říčan. Pánům z Říčan Vzhledem k tomu, že Uhříněves náležela kdysi k župě Vyšehradské, činím též o ní zmínku. (Str. 19 paměti obce Nedvězí) Kapitulou Vyšehradskou při chrámě sv. Petra a Pavla založil kníže Vratislav II 1070 snesa na vlastních ramenou 12 nůsí kamene k započeti stavby chrámu. Nejen tento panovník, ale i jeho nástupci darovali kapitule této mnoho statků. Hned při založení čítala 80 osad a počet jich stále se množil, takže vládla ohromným jméním. V župě Vyšehradské měla jen jednotlivé vesnice, z nichž některé jmenovány jsou v listinách mnohem později, ale dle všeho dávno před tím kapitule náležely. Tak dočítáme se v Tomkově Dějepis Prahy, že z neznámých darování, ale která pocházela nejspíš již za časů před Václavem II (tedy před r. 1230) měla kapitula r. 1313 Hájek za Dubčem a Nedvězí za Uhříněvsi v Kouřimsku, pak mimo jiné r. 1321 některou část vsi Královic.

Listina darovací se nezachovala a setkáváme se tudíž se jmény těch vesnic v listinách pozdějších, kde náhodou jsou jmenovány. Při kapitule Vyšehradské byl probošt, děkan a jistý počet kanovníků a jiných osob duchovních a světských. Probošta ustanovoval král. Český a jelikož s tím místem spojoval se úřad nejvyššího kancléřství dvorského, byla to vůbec nejvyšší hodnost duchovní v Čechách. Proboštví toto čítalo r. 1356 přes 40 vesnic. Králové čeští

udělovali hodnost tu někdy příbuzným svého rodu, tak byl r. 1313 proboštem Jan, syn krále Václava II. a zastával důstojenství toto až do roku 1334, kdy povýšen byl na biskupa v Olomouci.

Starí Čechové v prvních stoletích mincí neznali, vyměňující přebytek svých plodin za sůl a jiné potřebné věci, kterých v zemi neměli. V Němcích počaly se teprve v 8. století peníze raziti. Čechové toho času platili ovšem již některé zboží a pohraničná myta, ale penězi cizími. Zdá se, že nejstarší české mince pocházejí z doby Břetislava I. (925) jsouce raženy dle vzoru bavorských. Ale jest patrné, že nevěšly v obecné užívání, neboť napsal Arab Al Bekri, že r. 793 podal vyslanec, který toho času cestoval přes Čechy k císaři Ottovi I o zemi České takovouto zprávu : Země velikou má hojnost potrav. Pšenice se v ní prodává za kušar (minci arabskou) tolik, co muž jeden potřebuje na měsíc, ječmene za kušar pro koně na 40 dní a 10 kušar za touž cenu. V té zemi dělají lehké malé šátečky z velmi jemné tkaniny, které sic k ničemu se nehodí. Cena těch šátečků těch u nich pořád je stejná, 10 šátečků za kušar. Jimi obchod vedou a vespolek vyjednávají. Mnoho jich mají, celé nádoby jimi naplněné a šátečky ty znamením jsou u nich bohatství. Za ně vyměňují prosu, mouku, koně, zlato, stříbro a všecky věci, (F.Zoubek, O zakládání měst) Čechové odváděli již od r. 805 Karlu Velkému roční poplatek 120 volů vybraných a 500 hřiven stříbra, ale daň tato zapravována nepochybně stříbrem váženým. Ku konci století 10. byly již mince české známy a jenom knížeti příslušelo právo je raziti. Z počátku užívání jen peněz stříbrných v podobě malých tenkých plíšků po obou stranách hrubě ražených. Slova na nich bývají překroucena. Jelikož je razili minciři bavorští. Vyobrazení pak ukazuje ruku Páně, kostel s křížem, kříž, tvář Spasitele, meče, radlici, hřebové korunky, ptáka orla a jiné. Roku 1040 oznamovali Čechové císaři Jindřichovi III zmiňuje se o poplatku, že hřivna jest 200 peněz „české mince“ (skoro ¼ pozdějších českých grošů.) Až do času Václava II. užíváno v obchodě tak zvaných penízů (denárů) stříbrných a zlatých, které raženy byly v Praze nebo v jiných městech českých. Stříbrný peníz platil r. 1267 dle našich peněz asi 8 krejcarů. Na jeden zlatý peněz šlo 6 stříbrných. Aby mince nemohly se napodobovati, razily se jednou i dvakrát do roka nové a ražení jich svěřeno zvláštním mincmistrům, kteří z toho velmi těžili. Jelikož vyměňování mincí starých za nové dělo se často se srážkou a ještě jinak mnohé potíže činilo, uzavírány obchody za stříbro a zlato dle váhy a počítalo se na hřivny (280 gr.) půlhřivny a věrdunky (¼). Aby stříbro nemuselo pokaždé se vážit, bývaly hřivny v podobě polokoulé na ploché straně někdy ražených, jindy v pouhých roubíkách. Král Václav II. chtěje obchod zbaviti těchto potíží, dal raziti tak zvané české groše, které se počítaly na kopy a také jinak Pražskými groši zvány jsou. Z 1 hřivny raženo bylo 60 takových grošů a vedle nich dány do oběhu malé peníze stříbrné, denáry malé čili haléře, jichž počítáno 12 na groš. Roku 1325 vydal Jan Lucemburský první zlaté mince, neboť zlato do těch dob váženo jako stříbro na hřivny v podobě malých závitků neb kotoučků. Mince tyto byly však tak špatného zrna, že tím lidé velice utrpěli. Peníze české vůbec čím dále, tím více se horšily. Na místě 60 razilo se ze hřivny až 80 grošů, kteréž nazývány lehkými čili mišenskými. Peníz ražený ze zlata nazýval se prostě zlatý, byly pak dle rozličného rázu a hodnoty (zrna) zlaté české, uherské rýnské a jiné. Poměr zlatého k stříbrným grošům byl rozdílný. R. 1379 počítal se 1 zlatý za 17 grošů, r. 1380 za 18 grošů. Za Jana Lucemburského hodnota mincí českých velice se lehčila v zrna i váze a toto zlo bylo těžko odstraniti. Roku 1370 za mincmistra Rotleva dospěla věc tak daleko, že až 90 grošů ze hřivny se razilo a měly tudíž groše a třetinu méně ceny než prvotně. Až Karel IV. na konci svého panování vydal nový řád mincovní, který zůstal v platnosti až do 16. století. Dle řádu toho smělo se 100 hřivnám stříbra přidati jen 12 hřiven mědi. Z každé hřivny razilo se 70 grošů po 12 haléřích. Mimo to ustanovení od krále 2 zkušebníci mincí, kteří o hodnotě této se přesvědčovali a porušení její pod ztrátou hrdla nesměli trpěti. Václav IV. změnil řád mincovní pouze tím, že ze hřivny čistého stříbra razilo se 80 grošů.

Počítání groší mišenskými vešlo v obyčej r. 1470, a rovnala se kopa mišenská půl kopě grošů českých. Od času Ferdinanda I. počítalo se na groš český 7 denárů bílých a na groš mišenský 7 malých denárů. Porovnáme-li hodnotu peněz v rozličných dobách s nynější rakouskou měnou, jeví se tyto rozdíly. (Dr Schebek, Geschichte der Preise :

	Kopa praž.		Kopa miš.	
	zl.	kr.	zl.	kr.
Roku 1300	22	73	-	-
" 1320	18	18	-	-
" 1378	17	36	-	-
" 1417	14	20	-	-
" 1470	11	36	5	68
" 1490	6	82	3	41
" 1544	4	72	2	36
" 1617	3	47	1	73
" 1623	0	88	0	44
" 1624	4	46	2	23

V letech 1618 až 1623 raženo bylo v Čechách mnoho druhů peněz po 10, 24, 12, 30 a 60 kr. Kdežto císařský zlatý byl dle nynější naší měny v ceně 2 zl 10 kr., rovnal se nový zlatý (po 60 kr) v roce 1619 je 1 zl. 10 kr. a r. 1620 – 1623 pouze 33, 27 a konečně 23 kr. rakouské měny. Od roku 1624 byly tyto špatné mince odstraněny a nový řád mincovní zaveden, ale netrval dlouho, neboť během války třicetileté opět se mince zhoršily. Roku 1637 zavedeny tak zvané zlaté rýnské, od těch dob až do konce století 18. počítalo se v Čechách hlavně dle zlatých rýnských nebo v kopách mišenských a to v takovém poměru : 1 zl. rýnský platil nynějších 87 ½ kr., kopa mišenská rovnala se 1 zl. 10 kr. rýnským nebo 1 zl. 2 kr. rakouské měny. Zlatý měl 60 kr. po 7 denárech. Ku konci století 18. zavedeny peníze papírové. První bankovky, tak zvané bankocette, vydány v Rakousku r. 1762 v počtu 12 millionů. Přijímání jich ponecháno každému na vůli. Roku 1785 vydáno nových bankovek za 20 millionů zlatých, ale již s oběhem nuceným. Peníze papírové měly v jednotlivých letech tyto ceny :

Roku 1799 rovnala se 1 zl. bankovka	97 kr. rak. měny
" 1802 " " 1 " "	86 " " "
" 1803 " " 1 " "	80 " " "
" 1806 " " 1 " "	64 " " "
" 1808 " " 1 " "	47 " " "
" 1809 " " 1 " "	35 " " "

„ 1810	„	„ 1	„	20	„	„	„
„ 1811	„	„ 1	„	9	„	„	„

Toho roku byl tak zvaný bankovní úpadek a pětizlatová bankovka měla ceny 45 kr. až konečně roku 1817 jen 32 kr. Od roku 1818 až 1855 byla zavedena Vídeňská měna (v.m.), kterou lid dle dřívějších poukázek výměnných (dle německého jména Einlösungs – Scheine od r. 1811 – 1817) nazýval i později šajny. Po tu celou dobu byly 2 měny, Vídeňská a konvenční čili v stříbře a to v takovém poměru : 1 zlatý na stříbře čili konvenční měny (c.m.) rovnal se 2 ½ zl. Vídeňské měny (v.m) čili šajnů. Od r. 1856 až 1859 počítalo se pouze ve stříbře, ale lid dlouho šajnům neodvykal. Od té doby až na naše časy je měna rakouská a v posledních několika letech rovná se zlatka papírová v ceně zlatníku stříbrnému.

Co jsou desky zemské a jak povstaly ?

Při soudech župních v Čechách zaznamenávaly se všechny pře o dědiny do knih zvaných desky (dsky) a bylo tudíž tolik desk, kolik jednohlavých žup. Když za krále Přemysla Otakara II a Václava II. soudnictví počalo se soustředit k soudu Pražskému, přicházely do desk cůdy Pražské a zápisky v dědinách z celých Čech. Taktéž pře konané na sněmích zaznamenávaly se v deskách zemských. Takové zápisy byly ovšem nahodilé, jen když někdo o dědiny se soudil, o statcích, které nebyly v rozepři, nevědělo se ničeho. Tím možno snadno vysvětliti, že o některé osadě po celá staletí nikde není zmínky, zvláště tam, kde statek dědily členové rodiny. Teprve později nastal obyčej, pojišťovati deskami cůdy Pražské statky dědičné (zboží svobodné) Nevešlo to však ve všeobecné užívání. Lid se držel starého zvyku, totiž prohlášení „na trhu“ t.j. před obyvateli obce.

Záznamy do desk daly se prvotně jen na sněmu a též později vždy před větším počtem osob. Co bylo v deskách zapsáno, proti tomu nikde nebylo práva. Veliký trest býval ustanoven na toho, kdo by v deskách čeho změnil, tak nařízeno r. 1378, aby tomu, jenž by třeba jen na dvoře nejvyššího písaře (kde byly desky uloženy) nůž nebo meč obnažil, ruka byla ufata. Tím mělo se zabrániti vyřezávání listů v kvaternách desk. Na falšování listin těchto byl trest smrti. Později chovány desky v sakristii kostela sv. Víta ve zvláštních truhlách opatřených 4 zámky, ku kterým každý z nejvyšších úředníků měl jeden klíč (nejvyšší komorník, sudí, písař, a purkrabí. Mimo to byly truhly ještě zapečetěny.

Roku 1320 rozděleny desky zemské na trhové (při prodeji neb postoupení) a půhonné (při rozepřích). Toho času se rozeznávaly 1 desky trhové, 2 desky větší zápisné na pergameně pro velké statky pánů a zemanů, knihy ty nazývány dle barvy, 3 desky menší zápisné pro chudé zemany (do těch se zapisovalo jen do 100 kop grošů. 4 desky pamětní od r. 1486. K těmto posledním měl lid velkou důvěru, tak že ji bylo r. 1541 asi 10 kusů. Konečně 5 byly desky půhonné, o nichž již z předu zmíněno. První desky psány jsou řečí latinskou, od r. 1495 český. (H. Jireček, Časop. Mus. R. 38.)

Nynější desky zemské počínají od r. 1541, neboť toho roku zničeny byly všechny desky, až potud vedené, velikým požárem, jemuž padla zároveň i celá Malá strana v Praze za oběť. Potom založeny desky pamětní, do nichž zapisováno, co se o statcích z minulosti vědělo, byly to ovšem jen zprávy velice sporé.

O oděvu našich předků od prvních dob až do století 17.

Všech proměn v oděvu za zmíněná století ani udati nelze, nezachovaly se o nich dostatečné zprávy a kdybychom napsali, mnoho-li o modách zaznamenáno, vyplnilo by to několik archů.

Starí Čechové nosili prvotně vždy oděv volný, rasnatý, proto muži i ženy mívali pás, někdy drahocenný. Na samém těle byla košile se širokými rukávy a spinadly u krku. Pod košili, která mužům sahala po kolena, oblékali těsné kalhoty v létě plátěné, neb konopné, v zimě vlněné. Na nohou nosily se škorně s řeménky. Přes košili plývala plachta (plášť) neb halena někdy na prsou, jindy na rameně spojená. V zimě užíváno vrchního oděvu téže podoby z nebarvené vlny nebo kožichů beraních.

Na hlavě mívali muži v zimě čapku kožešinou obšitou, někdy dosti vysokou, v létě pak slaměné klobouky. Oděv ženský od mužského málo se lišil, býval toliko delší a obyčejně pestřejší. Bohaté rodiny nosily již oděv z drahých a vzácných látek, často zlatem vyšívaný a mívaly rozličné ozdoby z kovu, jež mívali buď na krku, ramenou nebo jich užívaly co sponek na oděvu. Zvláště ženské toho času již znaly náušnice, prsteny i náramky. Vlasy nosili mužští jenom v mládí dlouhé, ženské pak mívaly je buď skadeřené neb volné, ale nejčastěji pletené ve vrkoče, které si ženy ukrývaly závojem.

Upravování oděvu mužského i ženského obstarávaly za prvních dob ženy a zachoval hlavní svůj tvar tak dlouho, dokud Čechové se nestýkali s jinými národy a nepoznali kroje cizího. S řemeslem krejčovským setkáváme se až v 13. století a od toho času jako ve všech řemeslech nastaly rozličné mody, které netýkaly se jako posavád pouze ozdob, ale změnilý celý kraj.

Změny v oděvu počaly hlavně za Jana Lucemburského v první polovici 14. století, když Čechové přicházejíce s králem svým do dalekých zemí, rozličný oděv tam byli seznali. Toho času napsal Petr, opat Zbraslavský, že mužští upravují sobě vlasy na způsob ženských a připalují je železem, aby se kadeřily. Starodávné čepice prý zavrhl, nosí klobouky dlouhé a špičaté rozličných barev a v šatech, že je každou chvíli něco jiného. R. 1318 přikázáno bylo krejčím Pražským, aby pracovali jen na zakázku. Naprodej nesměl nikdo míti, leč jedno roucho české a jedno švábské, aby lidé nových krojů neviděli.

Od těch dob změnila se móda v oděvech stále, takže kazatelé po celá století, ale marně, proti ní brojili. Tím zachovaly se nám o ní některé zprávy. V staré Kronice Pražské čteme : „Čechové zvykají si nositi dlouhý vous. Někteří nechávají si růsti vlasy dlouhé, jiní si je po příkladu ženských pálí, kadeř a rozkládají po ramenech. Čepice přestali nositi. Dosavadní volné tance vyměnili za rychlé a kraj oděvů je nestálý, jako mysl lidská. Každý umí se býti šťastným, kdo nové mody objeví. Kabát je nyní krátký a rukávy, jež jako oslí uši skoro až k zemi visí, jsou s hora tak úzce střiženy, že sotva 2 sluhové stačí, aby pána do něho oblékli.“ – Právě tak úzké nosily se nohavice, boty a střevíce. Také pásy široké mívali kolem zdobené, nebo pouhé šňůry po způsobu mnichů a na zádech dlouhou kapuci. Ženy nosily vzácné závoje hedvábní, krajkami lemované. Plášťe byly širokými pásy zdobené, jakož i sukně, které na bokách těsně přiléhaly, dole však mnoho záhybů měly. Do těch dob nemělo vojsko zvláštního kroje a chodilo v oděvu domácím. Teprve když Karel IV. r. 1354 ubíral se do Říma, vypravila mu města Pražská četnou jízdní družinu ve stejnokroji.

V druhé polovici století 14. horlil kanovník Pražský a letopisec Beneš Krabice z Weilmile proti krajanům svým, že prý jako opice následují všeho, co vidí u cizinců odchylující se od obyčejů svých předků. Celkem nosily se toho času šaty krátké, až prý neslušně až velmi těsné. Mužští vycpávali si prsa bavlnou do předu, naproti tomu spínali si břicha

tak úzce, že prý vyhlíželi jako chrtové a vzadu se svazovali, takže sotva volným krokem mohli chodit. Kukly nosili také malé, že mohly udělati 4 z jednoho lokte. Okolo krku měli kovové obojky, někdy s literami, jako pastýřové dávali svým psům, aby je uhájili proti uhryznutí od vlků. Boty nosili s tak dlouhými nosci, že tyto samy delší byly, než celé ostatní chodidlo a velice překázely v chůzi. Když r. 1372 na hradě Košťále u Litoměřic hrom urazil tamnějšímu purkrabí i manželce jeho takové nosce na obuvi jednou ranou, viděl v tom letopisec hrozící prst Boží ale lidé prý přece té marnosti nezanechali. Nosení špicí těchto nebylo nové. O prvních činí se zmínka již r. 1087, pak r. 1189 a ve století 13. opět se objevily.

Podobně stěžuje si Hajek ve své Kronice, že Čechové majíce před tím oděv poctivý a sukně až dobře po kolena neb od kolen zděli až na polo k zemi, kázali sobě dělati sukničky krátké a velmi ohyzdné, neb žádný v nich nemohl se poctivě sehnouti a přitom tak úzké a velmi těsné, že jedva mohli dýchat. Někteří mívali ne prsech „punty“ bavlnou vycpané a břicha velmi těsně utahovali.

Ze začátku století 15. uvádějí se oděvy z kmentu, sukna a látek hedvábných v rozličných barvách. V zimě nosily se kožichy a šuby hlavně kožešinami jemnými lemované a podšíváné. Přes sukni zapínal se pás co podstatná část tehdejšího oděvu a býval stříbrný, zlatý nebo bohatě zdobený. Na hlavě nosili mužští klobouky, čepice a točenice (bez štítků), ženské pak měly závoje někdy nádherné a věnce zhotovené z rozličných látek (ze sukna, stříbra a perlí). V druhé polovici století 15. kroj cizí úplně zvítězil.

V tom čase praví Palacký, byla rozmanitost a nezdělanost v oděvu nekonečná a vcházela nejen ušlechty české v oblibu, ale od ní vnikala v lid obecný dále. Nosce u obuvi v tomto století objevily se zase. Čteme v Archivu Českém (V. str. 290) List Krále Jiřího z Poděbrad, v němž jest záповeď Pražanům všech tří měst, aby špicův u střevíců a škorní nenosili. Jiří z Boží milosti král český a markrabě Moravský : Poctiví věrní naši milí! Příklad jsem vám, abyste všem ševcuov u střevíců i u škoren nedělali a také žádnému svému nedopustěte s špicí choditi. V tom naši vůli naplníte. Dán u svatého Prokopa v neděli po svatém Jiljí léta Božieho atd. LXVIII pod signetem prstena našeho. Poctivým purkmistrům a raddám Starého, Nového i Menšího měst našich Pražských.

Pavel Židek uvádí z těch dob, že i chasa obecná se již chytla ženských čepců dřevných, jiní prý kadeře nosí do pásu a roucha štukované, co na kejklře sluší a na kata a na bílice a vykrojené, že ohyzdné to chození pro panny a paní poctivé a pak špice u střevíc přes loket.

V polovici století 16. dvorský kazatel Viléma z Rožmberka, Tomáš Bavorský, ostře kárá marnivost v šatstvu (Čas. Mus. R. 38) : „K nynějším časům a obyčejům“ dí v postille své, „kteřž za zbytečné a potvorné šatstvo se činí, nevím, muože-li se co k tomu přidati, neb který jiný věk porovnaní.“

Novoty takové vešly v obyčej i u lidu selského, až r. 1564 zakročeno proti tomu na sněmu a nařizeno, že sedlách nemají nositi rouch zlatem protkávaných, plátna holandského, krajek při košilích, ani klobouků a náprsenek se zlatými pásky.

Podrobnější zprávy podává nám z konce století 16. kněz česko-bratrský, Jan Štelcar Zeletavský, který jsa farářem v Mnichovicích, vydal r. 1588 knihu duchovní, v níž velice horlí proti nestřídmosti a novotám v oděvu.

!Dábel vymyslíl prý jim mantlíčky a šubky krátké, že sotva ramena kryjí, ježto předkové takových neměli, ale poctivý oděv s rukávy, že by z takového 2 mantlíčky byly, milujice stud. Nedali jich tak premovati, jako nyní, širokými prýmy, šmelci, zlatými štefky a perlami. Při sukni nosí živůtek a rukávy zdobené a divně zžahané po španielsku nebo po francouzsku s otevřenými rukávy jako netopejři, při nich majíce stuhu s velikými ženklemi zlatými neb stříbrnými, že to zvoní jako zvonce ne kukle bláznově. K tomu mají partikál v způsob formy od zvonu (to byla již prababička pozdější krinoliny), na němž sukně leží divně premovaná. Mnohé pak na sebe naberou hedvábných sukni a mantlíků, že se sotva obrátí v tom mohou. Někteří mají fertoušky barevné na dvě i tři dlaně vyšité, též i rouchy a facialy, jiné opět divnými mřížemi vytkané s vorly, s ptáky, se zvířaty atd.

Botky bílé, napřed se zlatohlavými a aksemitovými čepičkami, premované zlatými pasomány. Co pak na hlavě jaké čepce nyní panny mají, buďto zlaté, s divnými barvami vázané. Vlasy do výše zapletené na strunách nosí, vrkoče s divnými řapci. Ženy po španielsku na hlavách závití nosí, některé mají kloboučky se záponkami pod peřím, jiné se šmelci a štefky zlatými, opět jiné čepičky, karkule s perlami, divně špendlíky a zrcadla. Copak dím o vokuřích jaké nyní nosí muži, ženy, panny a mládenci, totiž z poučnicku (jemné látky) z tykty, z vlašského plátna a kmentu a to ze dvou neb půl třetího lokte, dvojnásobně se špicí vytaženými a naškrobené, jiné okrouhlé, ležící na ramenou, jsa nápodobné k čápímu hnízdu, až na to ohyzdné hleděti. Co dím o klínových, an mnohá má na hrdle zlatý kalspant s drahým kamením neb zlatý groš, na rukou korály neb aunpanty, prsteny, zlaté na stuze, a mnoho jiných ohyzdných věcí a marností pyšných proti Bohu na ženském a penenském pohlaví se nachází.“

Za těchto století nosily se někdy šaty dlouhé s vléčkami, ale zmínění karatelé považující je za cudné ničeho proti nim nenamítali. V století 17. a 18. měnily se mody tak často, že nesnadno by bylo v krátkosti je vypsatí.

Vedle toho káráje velice nestřídmost, praví Štelcar mezi jiným : Shledávající se při křtinách, svátost křtu dosvědčují korbely, sklenicemi, žejdlíky, koflíky a truňky hanebnými, vínem a pivem připíjejíc pro zdraví dítěte, aby čistě rostlo. Potom po dvou nedělích sejdíce se opět na radovánky, tu sobě napekou koláčů a starým pivem a vínem se uzdravují, že sebe poznati nemohou, jsou-li ženy či čerti. Tak činí i ve všech na svatbách a letnicích, na přástkách a na posvíceních.“

Na špatné pivo nařká již Pavel Židek : Bílá piva ta zlá a vodnatá nyní dělají, že nemocní lidé nemohou se obživit ve své žizni.“ Židek radí, aby dvoje pivo se vařilo, husté pro neduživé, tenké pro chudinu a dítky. Roku 1554 chválí se bílé pivo Pražské, že prý člověka nerozpaluje, ale každého dobře živí v chladnosti, za to stýskáno na pivo staré (ležák) že v krátkém čase zvodí.

Od dob husitských za příčinou sporu náboženského panovaly v Čechách ustavičné třenice a čím dále se tyto přostřovaly. Jinak i bouře politické, Ferdinandem I. sice potlačené, avšak nikoliv odstraněné, stále se opakovaly a nyní hrozily vypuknouti nanovo a čím více katolictví docházelo podpory na ujmu víry podobojí a později česko-bratrské, tím horlivěji držela se strana tato svého vyznání. Proto za panování císaře Rudolfa II. i nástupce jeho Matiaše hleděla si zabezpečiti moc svoji nejen ve věcech náboženských ale i politických a domohla se úplné náboženské svobody. Když pak císař Matiaš v r. 1617, ještě za živobytí svého, žádal stavy české, aby přijali arciknížete Ferdinanda Štýrského za budoucího krále, stavové protestanští učinili tak, ale neradi, znájcí arciknížete co horlivého katolíka a nepřítel vseh novot náboženských. Hned po korunování Ferdinanda II. zakusili náčelníci strany vláde protivné, že se méně šetří ohledů na ně, než před tím a považující tehdejší místodržící Viléma Slavatu a Jaroslava

Martinice za hlavní své nepřítel vzbouřili se stavové protestantské a odebravši se po krátké úradě na hrad Pražský, shodili oba nenáviděné místodržící jakož i písaře fabricia s oken kanceláře s veliké výše do příkopu hradebního. Všichni tři byli náhodou od úrazu zachráněni.

Nato zvoleno 30 direktorů k prozatímní vládě. To byl začátek povstání, které skončilo v Čechách r. 1620 bitvou na Bílé Hoře a uvedlo zemi i národ český v záhubu velikou. Povstání toho účastnili se též majitelé osad v krajině zdejší. Albrecht Smiřický pán na Kostelci nad Černými lesy, majitel panství Uhřetěveského, Jičinského a Říčanského byl jedním z vůdců vzpoury, neboť se smluvil v paláci svém v Praze s Pavlem z Říčan a jinými ještě šlechtici v svržení místodržících a sám pomohl je s oken shoditi. Pak co zvolený direktor vyjednával s Bedřichem Falckým o přijetí koruny české a pomýšlel prý i sám na korunu tuto, maje se státi švakrem kurfirsta falckého. Mimo to půjčil stavům 50.000 kop míšenských k potřebám válečným a sám vypravil 1 100 svých lidí do boje. Roznemohl se však v ležení u Budějovic palčivou zimnicí a byv přivezen do Prahy, zemřel dne 19. ledna 1619. Pochován jest v Kostelci nad Černými lesy. Mimo to měli účastenství v povstání jednak osobně, jednou výpravou svého lidu k vojsku stavovskému Václav Raus z Vražkova, majitel Nedvězí, Nupak a Bynic, Jindřich Rosenhaym z Janovic v Kralovicích, Adam Zapšský v Dubči, Jan Skalský z Dubu v Želovicích (Jazlovicích) a strýc jeho Mikuláš Skalský z Dubu v Slušticích.

Hned po bitvě Bělohorské činěny přípravy ku potrestání těch, kteří se proti císaři Ferdinandovi II provinili a především nařizeno zabavení statků (Viz důkladné vylíčení toho v Bílkových „Dějích konfiskací z nichž zprávy z doby této hlavně čerpány.) Nato sestavena komise soudní, které ustanovil císař knížete Karla z Lichtensteinu za předsedu a vedle toho 11 osob za komisary.

Jelikož mnozí účastníci vzpoury předvídalice svůj osud, uprchli do ciziny, zabaveny především jejich statky. Z přítomných zatčeni a vyslýcháni jsou nejprve tak zvaní direktoři a několik jiných osob nejvíce provinilých. Komise odsoudila z nich 27 k smrti a po schválení rozsudku toho vykonána poprava dne 21. června 1621 na náměstí Staroměstském. Celou řadu uvězněných očekával podobný osud a pravé zatýkáni mělo teprve nastati. Tu oznámil císař Ferdinand knížeti Lichtensteinovi, že hledě k velikému množství provinilých upouští od dalšího na hrdle trestání a uděluje generální pardon, aby však bez trestu nezůstalo, měl každý zvláštním spisem k provinění svému se přiznati a zároveň seznam svého jmění komisi podati.

K vyzvání tomuto přihlásilo se na 700 šlechticů českých a pokračováno v konfiskací statků „po právu náležejícím císaři, dle něhož každý hned při vzpouře proti pánu svému v takové provinění a pokutu upadl, že žádným statkem, pro jemu náležejícím, vladnouti, ani takového statku žádným vymyšleným způsobem odcizovati nemohl, protože královský fiskus (komora) hned od času provinění vlastnictví takového statku nabyl.

Mimo to měl král. Fiskus moc a právo, když mu i jen nejmenší díl nějakého statku v pokutě připadl, celý statek vzíti a prodati, avšak zaplatit se mělo tomu, který by nějaký díl na statku měl, co tu slušného by býti mohlo“ (D.Z. kv. 299. D. 23)

Abyste nikdo ze statku svého čeho odciziti nemohl, sepsány inventáře a slíbeny odměny těm, kteří by provinění nějaké proti tomu oznámili. Dle zmíněného nařízení konfiskovány všechny statky osobám provinilým a k tomu nějaký díl při statcích ponechán byl, tomu vyplacen jest ve skrovné ceně a namnoze v penězích lehkých čili dlouhých, které toho času tak špatné byly hodnoty, že 1 kopa míšenských peněz dobrých platila půl osmé kopy peněz lehkých, již úpadek nařízen 14. prosince 1623. Tak platily dvouzlatníky po 2 zl 30 jen 20 kr. a zlatníky po 75 kr., toliko 10 kr. říšské mince.

Jedině nepotvrzeny rozsudky týkající se vdov nekatolických, protože na poučení direktorů vypravily lid svůj k vojsku stavovskému. Tak navrácen majetek, neznámo jaký, Bohunce Skalské z Dubu, tchýni Václava Rause z Vražkova. Mnozí odsouzení podali žádosti za udělení pardonu dokazující svoji nevinu, ale komise konfiskační tak málo měla k nim zření, že množství přiložených k takovým žádostem svědeckví ještě nyní leží v archivu místodržitelství, aniž by byla rozpečetěna. Celkem bylo zabaveno v Čechách statků za 30 milionů zlatých rýnských a nyní by je nekoupil ani za 500 milionů zlatých rak. měny. Nejvíce z nich prodáno byl Albrechtovi z Waldsteina, který byl členem komise exekuční a darováno mu ze sumy kupní 400.000 zl. Kníže Karel z Lichtensteinu ujal statků za 310.563 kopy míšenské. Ostatní veliké množství osad prodáno nejvíce cizincům, kteří proudem se do Čech hrnuli. Brzy na to vydán zákon, kterým se nařizovalo, aby všichni v zemi pozůstalí evangelíci přihlásili se k církvi katolické a kdož by tak neučinil, měl v 6. měsících vystěhovati se ze země České. Tu více než 36.000 rodin českých a mezi těmi veliký počet rodů šlechtických raději opustilo svoji vlasť a bloudilo v cizině, než by bylo se vzdalo svého náboženského přesvědčení.

Konfiskace tyto stihly všechny majitele osad v krajině zdejší. Rozsudky od komise konfiskační stranám dodané takto zněly: Karel, z Boží Milosti kníže a Wladarž domu Lichtensteinského, nezryzený Mastodržčský v Království Cieském.

Podle Milostivé J.M.C. prošíel Resoluczy Ráczy J.M.C. Wacławowi Stiasnymu Rausovi z Wražkova Milosť ucziniti, tak jakž jemu przí vynešený Ortele jeho oznámeno jest, zie ze všeho a wšeliyakého Statku y Jmiený jeho, již J.M.C. w pokutie propadeného mohovitého y nemohovitého po zaplacenj Dluhův jeho, rozdieluje se týž Statek na trzi djly, J.M.C. jeden dyl zůstatí a dotzenému Rausovi tolik, zacž by dva díly stály, z Komory J.M.C. wydáno býti má.

Actum w Menšym Miestě Pražském 26. Máji anno 1623.

Karel m. p.

Na sklonku XIII. Věku počaly se v Čechách zakládati nové obce se zvláštními výsadami které záležely v tak zvaném právě německém, jehož hlavní známkou bylo, že sedláci na právu tom osazení, byli právě ne dědiční nájemníci, jako většina dosavadních sedláků českých, ale empfiční nájemníci těch pozemků, které koupivše pod určitý roční plat, čili úrok od pánův, zase volně prodávati mohli, pročež právo to slulo také právem zákupním (ius emphyteuticum), a poněvadž výsada práva toho spočívala v tom, že vesnice na něm osazené požívaly úplné nezávislosti vzhledem na úřady župní, že účastníci jeho byli všech povinností a břemen, netoliko všeobecné poruky ale i robot zemským sproštění a majíce co do nižší pravomocnosti vlastní své foity, neboli rychtáře, ve věcech hrdelních podřízení bývali magistrátům nejbližších měst královských – tuť přirozeně že tyto výhody způsobily tak hromadné domáhání se výsad královských, kterými od područí úřadů župních osvobozováno a smlouvy zákupní potvrzovány byly, že již na počátku XIV století málo která vesnice v Čechách na jiném než-li zákupním čili německém právě osazena byla. Jakž mohl stát Český potrvati dále v původní své soustavě, když hlavní jeho podmínky byly se zcela změnily?

První kroky k docílení této nezávislosti staly se od stavů usneseními sněmovními, kterými svobodné přecházení lidu v zemi jest zamezeno a přikázáno, že každý „čeledín a člověk“ míti má svého pána, kterými zakázáno jest dále sedlákům velmi přísně choditi na lavy, leč by to činili z rozkazu a ku prospěchu pánův, a také obmezena jest svoboda

stěhování se poddaných, pokud by gruntů svých neosadili řádně a nevykázali se listy výhostnými. K tomu, aby těmto nařízením platnosti zjednali, musili mít páni v obcích vesnických vedle pravomocnosti soudní také moc politickou, kterou ničila se ovšem všeliká samospráva.

Během XIV století byla moc vladařská v Čechách na nejvyšší stupni slávy a moci s tímž základy, které z Německa byly smpřenešeny, šlechta dědila se v stav panský a ryfířský, města domohla se zámožnosti, jakou v tu dobu chlubila se města německá, jen svobod a práva obcí venkovských, které každý šlapal a nikdo nehájil, vždy víc a více upadatí vidíme, na jejich pak ruzumech vyvstávati cizopanskou porobu lidu v té zajisté rozsáhlosti, že blahé paměti Karel IV. v osnově zřízení zemského, kterou byl předložil sněmu, uznával toho potřebu dáti veřejně napomenutí, že sice mají pánové nadále míti moc nad svými poddanými a majetkem, že však se jim zapovídá, aby jim oči vypichovati, nohy uřezovati a ruce i nohy usekávati dávali." –Zdá se dle toho, že již tehdáž si šlechta namnoze osobovati počínala i nejvyšší pravomocnost nad lidem jakkoliv jí po zákonu nepříslušela.

Dosavád pověděli jsme toliko o majitelích zdejších a zbývá vylíčiti, jak rozličné ty změny postihy poddané obyvatelstvo. Prameny historickými jest dokázáno, že rolníci při statcích zápisných i zpupných byli ještě ve století 14. dle něhož páni i sedláci jednomu podléhali soudu a tudíž s nimi na rovni byli před zákonem, kdežto v Německu bylo toho času poddanství velice kruté. Z konce 14. a začátku 15. století zachovaly se různé listiny, v nichž při statcích kmetcích (selských) jmenují se rolníci nejen „večnými dědící“ svých statků, ale též o právu prodeje se mluví. Při tom měli ovšem jisté povinnosti ku svým pánům, které záležely v mírné robotě, v odvádění částky úrody neb v ujednané náhradě peněžitě.

Přivlastňování si statků selských povstalo vedle práva německého tak zvaným odúmrtím. Když totiž zemřel držitel selské usedlosti bez blízkých příbuzných, měla tato připadnouti vrchnosti a tak mohlo lehce se státi, že by jí taková osada během asi dvou století celá byla náležela. Tohoto způsobu šetřilo se dříve také v Čechách, avšak vedle práva německého užívaného již dávno před tím v okolních zemích a ve Francii, připadl úmrtím majetek vrchnosti vůbec bez ohledu na dědice. Jest patrné, že přistěhovalí Němci toto právo do Čech přinesli a sedláci čeští nemajíce ani písemných zaučení svých práv a výhod musili se podrobiti. Jisto jest, že v století 15. byl tento obyčej již po celých Čechách rozšířen, a kde bylo poddanství ještě mírné, odváděl dědi pánů svému jistou sumu co odúmrtí. Až do polovice století 15. byli poddaní aspoň osobně svobodní a poroba osobní uvalena na ně teprve po válkách husitských.

V té době rostla moc šlechty české více a více a čím mocnější se stala, tím větší panství počala provozovati nad poddanými a libovolně ztenčovala jejich práva. Tak již roku 1453 vydán první zákon, jímž svoboda lidu se omezovala. Ten ustanovil mezi jiným, aby „žádný žádnému neodluzoval ani lidí úročních, ani služebných leč by se řádně vyhostili neb pánů svých slušně odbyli. Za krále Vladislava II. na začátku století 16. skracovaly vrchnosti již zpravidla svobodu lidem opírající se o zákon, dle něhož poddaný nesměl před soudem zemským státi jako žalobník proti pánu svému. V zřízení zemském z r. 1530 jest výslovně udána cena člověka poddaného. Čteme tam v jistém odstavci : „Jestli by kdo zamordoval komu člověka sedlského, takový každý má dáti pánu toho zamordovaného puoldruhého sta kop grošův českých.“ Ten pak měl zaplatiti pozůstalým zavražděného dvě třetiny té sumy a třetinu sobě ponechat. (J.E.Wocel, O starém právu dědickém)

Ačkoli v století tomto náležel lid vrchnosti již osobně, přece až od bitvy Bělohorské málo jest příkladů, že by páni byli práv svých užívali k nelidskému utiskování poddaných, ale spíše v památkách shledáváme, že dobře o lid svůj se starajíce někde i mzdou práci jeho robotní odměňovali.

Majitelé statků, jak jsme je v osadách zdejších seznali, nechávali přes to, že pozemky i lid sobě přivlastnili, některé vesnice stále rolníkům a při ostatních měli své dvory poplužní. Toto zřízení bylo jim nejvýhodnějším. Všichni poddaní vrchnosti pracovali a proto bylo její povinnosti, aby je živila. To se stalo nejsnáze tak, že při dvořích osadila něco málo lidí k vykonávání stálých a nepotřebnějších prací, všecko ostatní byli vykonati robotníkům z vesnic selských, a k výživě dány těmto selským rodinám pozemky po částkách větších neb menších dle toho, jak vrchnost za dobré uznala. Takovou selskou vesnicí byla Uhřetěves od začátku 15. až do 19. století.

Od r. 1624 do nynější doby

Z prvních dob panství Lichtensteinského písemných památek o zdejší obci nemáme, a nebylo také příčiny proč by se bylo zapisovalo. Vrchnostenský úřad dosazoval jednotlivé hospodáře jenom na čas, jak to ještě v pozdějších dobách shledáváme a gruntovní knihy nevedly se způsobem, jak jej známe ze století následujícícho. Z dějin však se dovídáme, že v polovici století 17. obyvatelům celé zdejší krajiny velmi zle se vedlo. Válkou třicetiletou zpusťovala se celá země Česká, jako nikdy před tím, ohromné množství vesnic i měst bylo spáleno a pobořeno vojsky nepřátelskými. Švédský general Banner dovolil vojsku svému, aby na statcích katolických ničeho nešetřilo, a protože v krajinách, jimž táhlo, zlořiče si vedlo ničíc životy a vše, co mu do rukou padlo.

R. 1639 přitáhli Švédové dvakráte ku Praze a také v krajině naší děsně řádili.

Během války třicetileté zřídlo obyvatelstvo české tak že ze tří millionů duší zbylo jen 800.000. V těchto válkách přišli hospodáři také o veškerý svůj dobytek a chčice pak po přestálých trampotách zpustlé pozemky zdělati, sami seb zapřahali ku pluhům. Vůbec byl stav lidu selského již od bitvy Bělohorské velice žalostný, neboť trpěl nejen skoro stálou bídou, ale i pronásledováním od svých vrchností a jich úředníků, jimiž zanechán k nakládání libovolnému a nikde neměl ochrany.

Po vystěhování šlechty české, protestantské, přecházely statky v držení nejvíce cizincům, kteří s poddanými ukrutně nakládali. Neřestí této, zanešené sem z ciziny, přichýtila se též část domácí šlechty a ubohý lid někde trpěl, že je až hnusno o tom vypravovati. Robot ukládáno poddaným bez milosrdenství a když jich zastati nemohli, dohánění jsou k tomu žalářováním, ano i bitím.

Stav lidu selského byl tak krutý, že mnozí tajně utkali ze svých dědin do ciziny. Velice trpěla v tom čase naše česká řeč, již nádor zaváděním němčiny násilně odcizován, knihy české jsou ničeny a jest se diviti, že zachovaly se nám aspoň sporé památky tehdejšího písemnictví českého.

Utiskovaný lid poddaný namoha útrap svých dále snáseti vzbouřil se několikrát proti svým vrchnostem, pokaždé ovšem s nezdarem. Tak roku 1680 vzbouřili se poddaní některých krajin Čech, byli však přemoženi, vůdcové jejich popraveni a po nové vzpouře r. 1738 potrestáni tak, že vrchnosti vymohly si patent, jímž prohlášena veškerá dosavadní upsaná práva poddaných za neplatná. V takovém stavu setrval lid až do roku 1775. V roce tom zřídila

císařovna Marie Terezi komisi, která měla navrhnouti způsob, jak by povinnost robotní mohla se zrušiti úplně, nebo aspoň značně zmírniti. Stavové bránili se tomu velice, ale marně, císařovna vydala roku 1775 tak zvaný robotní patent, jímž slevila se hlavně roba ruční skoro o polovici času. Lid dověděl se o nařízení tomto již mezi vyjednáváním a radoval se, že roba zrušena bude úplně. Jakmile tučiz patent prohlášen, poddaní domnívající se, že jim pravý patent vrchnosti zamlčují, na novo se bouřili. Po utišení vzpoury, kterou zaplatili vůdcové opět životem, spokojil se lid spokojenou úlevou.

Důležitější ochrany dostalo se poddaným za císaře Josefa II. a to hlavně tím, že r. 1784 odňata vrchnostenským úřadům moc v soudech na těžké zločiny a ustanoveny jim předpisy u vykonávání moci úřední. Tento panovník pevně zasadil se o to, aby poddanství zrušeno bylo. Roku 1781 učinil na sněmu předlohu aby osobní poddanství přestalo a ta vydána ještě téhož roku co zákon k veliké radosti lidu selského. R. 1785 vyměřeny císařským nařízením všechny pozemky a dle jakosti půdy ustanoveno, mnoho-li by měl kdo z pozemků svých platiti daní a mnoho-li vrchnostem na místě veškeré roboty. Tak odhadnuty příjmy z rolí, z čehož měli rolníci platiti 30 procent a to tím způsobem, aby vrchnost dostávala 17 ½ procenta a ostatních 12 ½ % aby odvádělo se do pokladny zemské co daň. Ačkoli nově zavedené platby byly veliké, přijali sedláci úpravu tuto s jásotem, ale neměli se z toho dlouho těšiti. Patent vydán r. 1789 a než vešel v život, zrušen jest opět r. 1791 za císaře Leopolda II. a roba trvala dále.

Za císaře Josefa II. povstaly známé sýpky kontribučenské, jejichž budovy, zvláštní svojí stavbou znalé, stojí při mnohých obcích bezúčelně jakožto pomníky někdejší bídy a staří hospodáři jsouce kolem nich vzpomínají, jak skroušeně s čepicí v ruce přicházivali na kancelář a poníženou prosbou, aby zapůjčilo se jim něco obilí potřebného k setí, ještě smutněji bylo jim, když obilí toto ve vrchovaté míře opět vraceli.

Roku 1770 bylo velice deštivo a hnedle jevila se bída po celé zemi a když tak následujícího roku úroda pro moko se nezdařila, zuřil v Čechách hrozný hlad a mor, zvláště mezi lidem venkovským, který přicházejí do měst, po ulicích prý padal a mřel. Nejhuře vedlo se obyvatelům krajin pohorských, kdež lidé otrubami a travinami se živili. Císař Josef II. navštíviv Čechy, zhrozil prý se té bí, již tu byl shledal, ihned dal obilí přivážeti z Uher, ale přes to vše zemřelo v Čechách 250.000 lidí hladem a morem. Tu začala vláda naléhati, aby obilní zásoby na sýpkách, jež některé vrchnosti již r. 1748 založily, stále udržovány byly. Když pak r. 1788 opět počala se jeviti nouze o obilí, vydán patent, kterým se nařizovalo, aby vsude, kde toho ještě nebylo, obecní sýpky se zařizovaly. Ve 3 letech měla býti zásoba sesýpána a to takovým způsobem, že každý rolník složí ročně třetinu hlavních druhů obilních, jak mu dle výměry pozemků jeho určeno bylo. Avšak přišla neúrodná léta a rolníci nemohli tolik obilí sehnati, tu vyšlo r. 1793 nové nařízení, aby hospodář ročně dvacátý díl výsevu potřebného ukládal a to jen v letech úrodných tak dlouho, až by odvedl celou zásobu. Ale nyní nedocílilo se toho vsude, neboť ještě r. 1827 nově se nařizovalo, aby obilí v 10 letech odvedeno bylo. Veliká část sýpek teprvé z této doby pochází. Obilí dlužili se rolníci před setím v rovné míře a oplaceli je po žněch měrou vrchovatou. Nebylo to však s prospěchem. Obilí půjčováno často staré, jež špatně klíčilo, nebo sehnáno jsouc ze všech končin, bývalo nestejně i nečisté a kdo chtěl míti na poli hodně plevele, tomu dobře posloužilo. Mnozí rolníci zbytečně takto se zadlužovali a často bez nutné potřeby brali si ze sýpky obilí nikoli k setí, ale k prodeji. A tak celé to zřízení s dobrým účelem se minulo. Vzrostla-li zásoba v té míře, že zbývalo značné množství obilí, prodávalo se a založen při sýpce kontribuční fond, který později po zrušení sýpek poskytoval rolníkům větší výhody než zásoba obilí. Konečně vyšel r. 1863 zákon, jímž sýpky zrušeny a povoleno, aby z peněz těch zřídily se záložny hospodářské. U nás povstala tak „Okresní hospodářská záložna bývalého kontribučního fondu Uhřetěveského v Říčanech“

Na mnohých místech knihy této uvádějí se míry staré, nyní již málo známé, proto hodláme zvláště mladší čtenáře s nimi seznámiti. Co míry délkové od nepamětných dob užíváno rozměru těla lidského. Vzdálenost kam dospělý člověk rozpaženýma rukama (od konců prstů ruky levé až ke koncům prstů ruky pravé) ve směru vodorovném dosáhne, nazývá se sáh (1m. 89 cm.) Ten dělil se na 6 stop (déla chodidla) 31 ½ cm.), stopa na 12 palců (šířka palce, 2 ½ cm.) Délka paže nazývá se loktem a rozeznáván loket český (59 cm) a loket Vídeňský (78 cm) Výška koně udávala se na pěstě (10 ½ cm.) Pole měřena na sáhy čtverečné, pozemek 40 sáhů dlouhý a 40 široký nazývá se jitre (5457 m.)

Všech těchto měr užívá se dosavad mezi lidem, ačkoli míry metrické již od roku 1786 nařízeny jsou. Míra pozemků udává se často místo v jitrech dle výsevu a to v korcích, větelích a čtvrtcích. Korec pole rovnal se půljitru (2877 m.) a měl 4 větele po 4 čtvrtcích. V měrách dutých byla až do zavedení metrické míry veliká rozmanitost. V století 16. skoro kraj měl své míry a proto zmíníme se jen o těch, o nichž ve spise tomto se mluví. Obilí měřilo se na korce, pšenice a žito na korce rovné (93 ½ litru) ječmen a ovec na korce vrchovaté (107 ½ litru) V posledních dobách při ječmeně taktéž rovné míry užíváno. Korec dělil se na 4 větele, větel na 4 čtvrtce, ta na 4 míry a míra na 3 žejdlíky. Od roku 1766 měřeno na Vídeňské měřice ale v Čechách stalo se tak mnohem později. Měřice (61 litr) měla 8 čtvrtcí po 4 mírkách velkých, 1 velká mírka 2 malé mírky a tato 2 žejdlíky. Pivo měřeno na vědra po 40 mázech, a ten měl 4 žejdlíky (asi 1/3 litru) Při váze užíváno centu (56 kg.), který měl 100 liber (56 dgr.), libra 32 loty (17 ½ gr.) a lot 4 kvintíky (asi 4 ½ gr.). Ostatní bývalé míry a váhy nejsou ve spise uvedeny a proto přestáváme na těchto. (Str. 73.)

První zápisy uvádějí se v knihách gruntovních z r. 1719, ale zřejmě tam stojí, že je upravovací komise toho roku tak shledala a jest pravdě podobno, že rozdělení gruntů těch stalo se již mnohem dříve. Ze zápisu poznáváme, že povinnosti k vrchnosti byly toho času dosti velké. Uvažujíce například v robotě potažní, která konala se při větším hospodářství týdně 3 dni se 4 koňmi a trvala po celý rok, shledáváme, že rolníkovi ztrávení bylo polovičku času s potahem na panských polích a nedivíme se pak, že vlastních rolí zanedbával. Často neurčovalo se ani, který den na panském a kdy sobě pracovati může a tak měl býti stále na zavolání. Nejhuře bývalo ve žních. Známe to dobře, jak tu zvláště v roce deštivém těžko bývá vyhověti, aby z úrody nic se nepokazilo a v dobách tehdejších celá úroda zůstavena byla náhodě. Hospodář měl ovšem týdně po 4 dni potah doma, ale často právě v ty dny nebyl mu pro nepohodu k platnosti. Značným břemenem byla zároveň roba peší. V nejpilnějším čase posýlal rolník denně dvě osoby na práci panskou a vedle toho dvakrát týdně jezdil sám s čeledínem na robotu jízdní.

Takto odešly z domu čtyři osoby. Kdo měl v ty dny doma pracovati? Ani ve větším hospodářství neměl rolník tolik příjmů, aby byl mohl držeti větší počet stálé čeledi nebo najímatí nádeníky. Staří hospodáři dobře pamatují, že ještě v tomto století bývalo čeládky v obci velmi málo a všeku práci že vykonali členové rodiny. Mnohá léta byla vedle toho ještě neúrodná a nebudíž nám divno, že rolník nemaje, čím by vlastní rodiny uživil, utíkal tajně z gruntu, aby ušel povinností, jež mu i v takových letech vrchnost bez milosrdenství ukládala. Úředníci, zhusta dosti nesvědomy, i

neohlíželi se po tom, může-li poddaný robotu zastati a dohánějí jej k tomu mocí. Nemohouce nelidského jednání déle snášeti, vzbouřili se rolníci v obcích zdejších dvakrát v tomto století, ale pokaždé ku vlastní škodě, neboť byli za to trestáni žalářem i pokutami.

Takto trvala roboty až do r. 1848, kdež na říšském sněmu poddanost i veškeré roboty jednohlasně zrušeny a snesení toto patentem ze dne 4. března 1849 potvrzeno bylo. Na místě roboty ustanovena peněžitá náhrada, kterou rolníci vrchnosti ve 20 letech i s úroky zaplatili. Podobně vykoupen i desátek a rozličné dávky jež rolníci, jak jsme z listin seznali, odváděli farářů Uhřetěveskému. Tak zproštěn rolník všelikého břamene, jež po staletí jej tížilo a navracena mu práva, kterých tak dlouho se domáhal. Duch jeho probudil se z hlubokého spánku, poznáváje svoji důstojnost shledával, že všecko budoucí snažení jen jemu bude k užítí. Proto schudí pustil se do práce, napravoval, kde co bylo zameškáno, počal přemýšleti, jak práce jeho dala by se usnadnit a hospodářství zvelebiti. Výsledek zkoumání toho korunován byl úžasným pokrokem, jaký za nejnovější doby v hospodářství shledáváme. Ve vsenicích bývali od dávných dob rychtářové a konšelové. Rychtářům propůjčována v dřívějších stoletích jistá práva, ale v posledních dobách byli pouhými vykonavateli nařízení vrchnostenských starající se v obci o pořádek a pomáhající vrchnosti v záležitostech gruntovních, úročních a robotních. Jim ku pomoci ustanovili konšelé, obyčejně dva. Že rychtářové pouze s vrchností měli co činiti a nikoli s úřady vyššími, vysvítá z přísahy v století 17., která počíná slovy: „Přisáhám Pánu Bohu, Jeho Milosti pánu svému i od Jeho Milosti úřadníku nad námi postavenému.“ Až do roku 1848 neměli ni žádného účastství v právomocnosti veřejné, nebyli také od občanů voleni, nýbrž úřadem ustanovováni. V obci samé však požívající vážnosti, urovnali mnohé spory mezi občany a pokoj zjednávali při výtržnostech v hospodách i jinde povstálých. Při schůzích měl rychtář právo vedle sebe na stole přes celé jednání. Jakmile při výtržnostech ukázal právo, ihned byl pořádek a pokoj zjednan a kdo by byl neposlechl, toho potrestali na kancelář vrchnostenské. Nařízení posílali rychtářům napsané na úzkém pruhu papíru, který byl přivázán nití na černém, dřevěném válečku asi 40 cm dlouhém, na obou koncích zakulaceném a vyřezávaném, jemuž se všeobecně říkalo palička.

Ústavní a správní právo obecní v Čechách od Karla Čížka (1886)

Obecní zřízení v městech zakládalo se druhdy na zvláštních privilejiích královských, bylo ohraničeno právy městskými a bylo konečně proudem velikých proměn v celém zřízení státním, jež provedl císař Josef II., zrušeno, i následovalo usazení magistrátů (dekrety ze dne 2. června 1783 a 12. února a 15. února 1784). Na místo tohoto magistrátního zřízení nastoupily po roce 1848 pouze pro Prahu a Liberec zvláštní statuty, jimiž se spravují dosud.

Obecní zřízení v obcích rolnických mělo svůj základ v poměrech patrimoniálních a mělo posléze ve věku XVII a XVIII. až do roku 1848 takový tvar, že vrchnost jmenovala v každé obci rychtáře a dva konšely, jichž povinností bylo, aby všemožným způsobem dbali o veřejný blahobyt a zamezovali každé poškození. (Dekret 6. října 1803) Rychtář byl vlastně prvním policejním dozorcem a měly k tomu úřadu je ctnostné osoby povolány býti (nařiz. dvor. dekr. 10. ledna 1804), jakož bylo povinností rychtářů, aby vrchnostenský úřad při všech výkonech podporovali (patent 21. srpna 1788) Jim náležela správa obecního jmění, z kterého vybývaly se obecní výlohy (obecní pasák, hasící načiní, veřejné potřeby vůbec) rychtář byl za své zameškání odměňován buď z příspěvků dobrovolných, neb z kasy kontribučenské, neb propůjčením některých pozemků obecních k užívání, avšak jen se svolením vrchnosti. (dv. dekr. 17. srpna 1793.)

K jednotlivým usedlotem selským náležely pouze zahrady, pole a louky (dříve ani tyto) lesy však a pastviny propůjčovaly se k společnému užívání co pouhé doplňky ku statkům. O takové pozemky dělili se osadníci dobrovolnou úmluvou.

Domkáři usedlí na pozemcích selských neb obecních nebyli se sedláky rovni, ale stali se jim poplatnými a nazývání již dle zřízení zemského z roku 1564 podsedníky (podruhy), byli tudíž poddanými sedláků a protož dávali jim ročně jistý úrok na penězích a husu. Také neměli účastství ve zvláštních právech a požitcích sousedských, nýbrž jen v právech jim od obce propůjčených.

Užívání jmění obecního stalo se dle usnešení sousedů a fito nebývali ještě ani na začátku tohoto století nikomu z toho odpovědny. Ačkoli patentem z r. 1779 vyměřen pro úřady vrchnostenské poplatek za přehlížení vesnických účtů obecních, přece v dekretu místodržitelském z r. 1828 zřejmě stojí, že jmění obcí vesnických není podrobno dohlídce a vydáno jest libovůli osadníků.

Často v mnohých osadách, zvláště od vrchností nově založených, některé pozemky výhradně tehdejšími hospodářům dány k společnému užívání, jako například kus lesa panského, pastvina, sečení trávy na některém vrchnostenském pozemku. Takové očíny užívány pouze od hospodářů starousedlých a toto jejich právo od vrchnosti nejen trpěno, ale i hájeno.

Jinde mělo užívání občin od starousedlých také tu zvláštní příčinu, že majetníci starých selských statků obdrželi jisté pozemky co náhradu za bývalé pastvy neb za dříví s panských lesů před tím jim pouze darované. Když později noví osadníci těch pozemků zárovaň užívatí chtěli, nebylo jim to dovoleno a právo starousedlým i zákonitě potvrzeno. Jsou ještě mnohé zvláštní případy, kde pozemky za obecní považované, přiřknuty někde nejen starousedlým, ale často i některým majitelům, když nároky jejich náhodou objevenými doklady oprávněny byly. Zpravidla bývají domnělá to práva již dávno promlčena a tudíž neplatná. O jmění starousedlých obce Uhřetěveské viz stranu. Nynější hospodář často se diví, že předkové jeho nechávali celé veliké pozemky ležeti ladem. Toho času byla i cena pozemků zdělaných velmi nepatrná, jak v některých odhadech z této odby poznáváme.

Také ceny plodin i veškerých jiných věcí bývaly velice nízké. Nebude na škodu, když uvedeme, zač některé věci v dávných dobách se prodávaly. Věrohodné tyto zprávy sebrali jsme z různých spisů a listin. Všude užíváme nynější rakouské měny, jakož někde i nových metrických měr, aby cena těch věcí mohla snadněji se posouditi. Roku 1393 cení se kráva za 55 grošů (asi 14 zl.) koza neb ovce za 6 grošů (1 zl. 50 kr.) vepř za 15 gr. (3 zl. 75 kr.) krmenný vepř 22 gr. 5 zl. 0 r) na začátku století 15. bylo kuře za půl groše (12 kr.) kopa vajec za 1 groš. Roku 1620 stál kůň 35 kop míš. (15 zl. 40 kr.) kráva 14 zl. 52 kr., ovce 1 zl. 45 kr. sud piva bílého 2 zl. 90 kr. Roku 1622 půl kila masa 6 kr., 1 metr plátna jemného 25 kr., hrubšího 19 kr. 1 metr sukna červeného 64 kr. Roku 1623 stála husa 15 kr., kapoun 9 kr., kuře 6 kr., kopa vajec 12 kr. Roku 1629 metrplátna 22 kr. a r. 1632 jen 16 kr. Roku 1704 litr másla přehříváného 25 kr., r. 1710 jen 21 kr., r. 1703 kráva 10 zl., tele 3 zl.

Za sekání obilí platilo se na statku Slivenci od r. 1711 až 1735 od korce 10 kr. Toho času byla otep slámy žitné za 5 kr., ovesné za 1 ½ kr. Mlatec dostával roku 1646 za den 12 kr., lamač r. 1747 za sáh kamene 22 kr., zedník denně 18 kr.,

tesař 21 kr., přídavač 10 kr. Pivo bývalo dříve mnohem levnější. Roku 1670 stál litr 3 kr., 1758 byl za 4 kr., 1817 za 8 kr., od těch dob cena jeho málo se měnila. Zato ceny obilné velice se měnily dle úrody. Největší ceny byly v suchých letech : 1263, kdež stál hektolitr žita 10 zl., hekt pšenice a hrachu 13 zl. r. 1342 hekt žita 22 zl., hekt hrachu 20 zl, ječmene 10 zl., r. 1361 hekt. Žita 11 zl. 10 kr. Roku 1571 byla taková nouze v obilí, že přestalo se pivo vařiti. Roku 1771 stál hekt pšenice 13 zl., žita 11 zl, r. 1805 hl. pšenice 13 zl 80 kr., žita 9 zl 50 ječmene 9 zl 30 kr., r. 1811 pšenice 44 zl, žita 32 zl, ječmene 29 zl 30 dle tehdejší měny. Tak drahé bylo toho roku proto, že peníze neměly ceny, dle našich nynějších peněz byl však hekt pšenice za 2 zl 80 kr., žita za 2 zl, ječmene za 1 zl 90 kr. Roku 1816 stála pšenice 9 zl 66 kr. žito 8 zl 31 kr., ječmen 5 zl. 58 kr. a následujícího roku pšenice 12 zl, žito 9 zl 84 kr. a ječmen 7 zl 89 kr. Dle tehdejší míry a peněz stál korec pšenice 36 zl, žita 29 zl a ječmene 23 zl 50, pamětníci udávají však, že pšenice toho roku prodávala se za 50 zl., žito za 45 zl, ječmen za 35 zlatých a brambory za 28 zlatých. To lze velmi dobře srovnati. Prvnější ceny jsou udány dle Pražské průměrné tržní ceny za rok 1817 a tak prodáváno zajisté hned po žněch. Ale později nastal nedostatek, že vůbec nebylo lze obilí koupiti a tak ceny jeho zrostly až k zmíněné výši. Jeť známo, že i v jiných letech pro neúrodu a drahotu nemohlo se obilí ani sítí. Rok 1623 na konfiskovaných statcích málo rolí bylo zděláno a mimo to vyskytlo se ohromné množství myší, taže prodáván na panství Loketském poddaným korec žita za 36 zl. rýnských, kdežto vůbec kupovalo se za 40 zl a oves za 10 zl.. Dostí vysoké ceny obilné byly ještě v letech 1847, 1854 až 1856 a 1867.

Za to při hojně urodě obilí velice levné. Roku 1319 stál korec žita 1 groš (35 kr.), po veliké předcházející drahotě bylo r. 1362 za touž cenu. R. 1400 cenil se korec žita za 4 groše (1 zl.), ova za 2 gr. (50 kr.) r. 1507 žito za 6 gr. míš. (1 zl. 8 kr.)

Nyní podáme průměrné ceny obilí dle Pražských tržních zpráv od r. 1655 až do r. 1872.

Ceny udány jsou v nynějších penězích za Vídeňskou měřici (61 litr) Některá drahá léta jsme z té doby již uvedli, ostatně pak nebylo za jednotlivá desetiletí v ceně velkého rozdílu

Léta	Pšenice		Žito		Ječmen	
	zl	kr.	zl	kr.	zl	kr.
1655 až 1660	-	68	-	55	-	56
1661 až 1670	-	98	-	76	-	62
1671 až 1680	-	89	-	73	-	62
1681 až 1690	-	85	-	66	-	61
1691 až 1700	1	57	1	37	1	11
1701 až 1710	1	23	-	93	-	89
1711 až 1720	1	56	1	27	1	23
1721 až 1730	1	32	-	98	-	90
1731 až 1740	1	43	1	20	-	95
1741 až 1750	1	94	1	55	1	26
1751 až 1760	1	85	1	41	1	20
1761 až 1770	1	89	1	36	1	09
1771 až 1780	2	10	1	57	1	22
1781 až 1790	2	31	1	79	1	33
1791 až 1800	2	55	1	84	1	48
1801 až 1810	4	72	3	53	3	03
1811 až 1820	4	38	3	11	2	54
1821 až 1830	2	88	2	11	1	62
1831 až 1840	3	11	2	14	1	72
1841 až 1850	3	64	2	65	2	02
1851 až 1860	4	65	3	65	2	76
1861 až 1870	4	65	3	43	2	65
1871 až 1872	5	77	3	90	3	20

Dříví polenové i dlouhé bývalo taktéž levné. Polenového dříví stál 1 čtvercový sáh (3.60 m) průměrně v obdobích po 50 letech :

R. 1671 až 1720 sáh	---	48 kr/m
„ 1721 až 1770 sáh	1 zl. 31 kr. „	
„ 1771 až 1820 sáh	2 „ 88 „ „	
„ 1821 až 1870 sáh	5 „ 28 „ „	

Bušťehradského uhlí stál bez dovozu 1 metr. cent od r. 1772 až 1802 – 14 kr., v letech 1803 až 1810 bylo za 20kr., od 1812 do 1840 za 23 kr. ale později ceny jeho stoupaly.

Potřeba uhlí byla dříve nepatrná, ačkoli je lidé již dávno znali. Ve středověku dobývalo se uhlí mimo Anglii, jedině v Čechách. Již r. 1463 uděleno právo k těžení uhlí v Přílepech u Raadic. O palivo nebyvala nikdy nouze, hůře bylo se svítivem. V dřívějších dobách, ještě v předešlém století, svítivalo se v domácnostech rolnických smolnými třískami (louč) které zapalovaly se v krbu. Takové výklenky ve zdi nedaleko komína, kamž odváděl se z nich kouř, vidáme ještě nyní ve starých světnicích, tak například v staré Při krbu louč stále se nahrazovala, což činivala nejčastěji babička vypravující při tom dětem nějakou pohádku. Vedle krbu byly přípravy k rozdělení ohně, na stěně připravena ocílka, pod kterou přidržela se miska s troudem a křemenem křesadlo se tak dlouho, až troud padajícími jiskrami se vznal. Nyní přištrčila se sirka, která od doutnajícího troudu se zapálila. Sirky tyto byly kousky silné nitě namočené v roztavené síře a lidé si je sami zhotovovali. Sirky dřevěné s fosforovou hlavičkou objevily se ponejprv r. 1833. Od těch dob výrobajících stále se zdokonalovala, tak že již roku 1848 vynalezeny sirky, které jen na zvláštním škrtdle chytaly. Nyní jsou sirky takové (zvané švédské) již o málo dražší než sirky obyčejné a mělo by se užívatí pro uvarování požáru všeobecně. Co svítivo sloužil unás do nedávna olej řepkový a ze spořivosti nahrazován často sadlem vepřovým, jež dávalo se do malých otevřených kahánků s knůtkem. Svíček lojových poskrovnu se užívalo. Petrolejempočalo se svítiti u nás všeobecně teprve asi r. 1870. Dříve býval drahý a nečistý, až r. 1860 objevením mocných pramenů petrolejových v Americe klesla jeho cena tak, že počal býti levnější než olej řepkový. Pro lehkou

svoji zápalnosť v prvých létech u nás nezdomácněl a mnozí hospodáři z opatrnosti do nedávna v chlévech jím nesvítili. V kamnech topeno jindy pouze dřívím, které opatřovali si občané dílem z vlastních porostlin, dílem je kupovali za levný peníz v blízkých lesích a to nejvíce pařezy. Když však valně se zdražilo, počali asi od roku 1850 topiti částečně uhlím hnědým i kamenným. Když tak mluvíme o tom palivu, zmíníme se též, jak dlouho topí se u nás v dýmkách. Kouření tabáku přinesli ve středověku Španělové z Ameriky, ale k nám dlouho se nedostalo. První dýmky spatřeny v Čechách osudného roku 1620 u anglických vojinů, jež byl král Jakub svému zeti Bedřichu Falckému ku pomoci vyslal. Neznámému dosud kouření Čechové nemálo se divili, ale všichni je nepoznali, neboť Angličané ti to byli pouze v západním kraji Čech. Teprve Švédové kolem r. 1639 naučili krajany naše kouřiti. Šňupání tabáku zdomácnělo u nás ještě později, šňupáci roztrouhavše si kuřlavý tabák na malých struhadkách prášek ten šňupali, neboť se toho času neprodával ašňupání samo bylo prvotně přísně zapovězeno. Těžkým břemenem pro poddané byla vojenská služba, která neděla se ještě ani v století předešlém odvodem pravidelným, nýbrž v čas potřeby, hlavně před válkou, tak zvaným verbováním. Kdo před nimi utekl, nebo dobře se skryl, měl vyhráno na dlouhý čas a v dobách pokojných třeba navždy. Když nebylo mnoho vojska potřebí, nedělo se verbování nuceně, nýbrž najímání mladíci od verbůů za jistou odměnu. Že každý k nim se nedal, snadno nahledneme. Služba vojenská trvala na začátku tohoto století 14 roků a celý ten čas bylo vojinům plně sloužití, mimo to byli ještě 6 roku v obraně. Později skráćena doba tato na 12 roku a to činná na 8 roků a záloha na 4 roky. Od roku 1866 zavedena všeobecná povinnost vojenská po příkladu vojska pruského, kdež způsob tento trval již od r. 1806. Nyní slouží vojin 3 roky čině, 7 roků je v záloze a 2 v obraně. K nepřijemným věcem počítalo se ubytování vojska které nedostatku drah železných ubíralo se z místa na místo pěšky a takové pochody opakovaly se tudíž i naší obcí velmi často. Ve válkách bývalo zde také vojsko cizí. Nejprvé za válek Napoleonských přišlo r. 1798 vojsko ruské, roku 1813 táhli Rusové zemí Českou proti Napoleonovi a tu ubytováni v obci zdejší opět Rusové a zajatí vojini francouzští.

Od té doby bylo zde vojsko rakouské často ubytováno. Mnohé potíže způsobila obci zdejší válka pruská r. 1866. Potahy tyto dojely až za Vídeň Ksr. Hipolitu Rakousích a držely se tak na cestách po celých osm týdnů. Tu netřeba vyličovat, jak těžké bylo sklízení obilí a zdělávání pozemků. Rolníci vesměs zapřáhli krávy do pluhů a vozů a takto sváželi obilí po 3 až 4 mandelích do stodol. Vojskem nepřátelským zakusili občané dosti nepřijemností. Když přitáhl nepřítel až do Prahy, pruské vojsko ubírajíc se k Vídni rozjelo se po vesnicích na rekvisice. Oddělení červených husarů přijelo znenadání do obce zdejší a způsobilo zde namlý poplach, neboť hrozné věci před tím o vojsku tomto se vyprávěly, ale ukázalo se, že lidé bývají lepší než jejich pověst. Musili jim ovšem občané dáti některé potraviny, jako : chléb máslo, mouku, hrách, jakož i pivo a něco sena pro přípreže, ale všichni toho Prušákům dopřáli, jen když jim viděli paty. Hůře bylo, že sebrali ku příprežím ještě poslední koně, kde které napadli, ale obava rolníků, že s koňmi snad více se neshledají, zase byla předčasná, za pět dní byly již povozy zpět. Na zpáteční cestě od Vídně ubytováno zde pruské vojsko několikrát, nejprvé zemská obrana, pak mislivci, potom tak zvaná tělesní stráž a konečně na rozloučenou zase červení husaři, ale tentokrát se jich lidé více nebáli. Tito poslední zdrželi se zde pět dní. Za stravování vojska, jakož i za přípreže pruské obdrželi občané náhradu. Vojsku pruskému lze doznati, že chovalo se zde velmi slušně.

Roku 1866 ubytováno v Uhříněvsi následující pruské vojsko :

od 25. do 29. srpna 4. setnina Brandeburk pěšího pluku č. 35 a sice 3 důstojníci, 73 mužů a 7 koní.
 od 25. do 31. srpna : Brandebur. husaři, č. pluku 3 a sice 3 důstojníci 109 mužů 112 koňů
 28 srpna od 60. pluku 2 důstojníci 124 mužů a 4 koně.
 od 30. do 31. srpna od 24. pluku 7 důstojníků 187 mužů.
 1 září 2. práporu č. 64 12 důstojníků 319 mužů a 34 koňů.
 7. září 7. setnina panton č. 3 – 3 důstojníci, 80 muu a 130 koní – vše bez stravy. –
 29. srpna od 7. Brandebur. pluku č. 60 4 muži se stravou

Obec Uhříněves dala na regnisici král. Pruskému vojsku : 17 července 1866

1 040 liber chleba á 5
 9 ½ centů ovsa á 5 zl
 36 věder piva á 4,80
 8 věder piva á 4,80
 2 centy krup á 16 zl
 50 liber rýže á 20

18. srpna 1866.

12 centů sena á 2,50
 76 ½ liber ovsa 4 zl
 24 ½ „ sena --- 61
 31 ½ „ slámy --- 31 ½
 76 ½ „ ovsa 4 zl
 24 ½ „ sena --- 61
 31 ½ „ slámy --- 31 ½

Hospodářství polní počalo se zvelebovatí hlavně až v druhé polovici tohoto století, neboť za dřívějších poměrů nabylo to vůbec ani možné. Před tím za celá století bylo znamenatí pokrok nepatrný. Po všechem ten čas udržovalo se hospodářství trojdičné, při němž třetina pozemků ležela úhorem. Rolník neměla nai dostatek mrvy a výtěžek ze zdělaných polí byl příliš nepatrný, než aby to bylo pobádala vyšetřiti způsob, jak by mohly všecky pozemky se osívatí. Role, jsouce tehdejšími pluhy jen mělce zorána, nechovala tolik síly, aby s e mohlo několikrát po sobě síti, třeba i při větším pohnojení. Zimničná píle a touha po využitkování každé věci k prospěchu lidstva, jaká se jeví za celá poslední desetiletí, nastala i v rolnictví a výsledky její jsou skvělé. Co tu vynalezeno rozličných strojů a nástrojů hospodářských, o nichž před 20 roky nebylo zdání. A všecky stále se zdokonalují, tak že navštěvující výstavy hospodářské pokaždé s podivením hledí na množství věcí zcela nových, jichž jsme dosud nepoznali. Snažíví rolníci všech těchto novot si všímají a o prospěšnosti jejich všemožně přesvědčují. Zavedení hospodářství střídavého počalo pěstování plodin nových.

Ku konci století předešlého počala se u nás sázeti zemčata. Domovem této plodiny jest Amerika, odkud ke konci století 16. do Anglie a Španěl přivezeny byly, avšak pěstovaly se jen co zvláštnost a lidé dlouho jim nepřivýkali. Do Čech přinesli je roku 1631 irští čili hiberští Františkáni, kteří přistěhovavše se do Prahy počali zemáky pěstovati v klášterní zahradě v místech nynější hlavní celnice v Hibernské ulici. Jako v jiných zemích, tak i v Čechách dlouho nezdómácněly. Až ve válkách pruských, v druhé polovici 18., pěstovali zemčata, ovšem po skrovnu, obyvatelé severních Čech dostávající je z Pruska čili Braniborska, od čehož pochází název brambory. V středních Čechách sázeli je rolníci takřka z přinucení a krmili jimi vepřový dobytek, ale lid ani se jich nedotkl, považuje plodinu tuto za jedovatou a nezdravou. Až v připomenutých létech 1771 a 1772 z bídy vděčně sáhl k nenáviděným zamákům a seznal, jak veliké křivdy jim činil. Podotknouti sluší, že v prvních dobách pěstované brambory nebyly valné a teprve r. 1777 ze semene chutných druhů se docílilo. V letech 1780 až 1782 kazily se plísni a hnilobou, což opakovalo se pro chybné pěstování a ošetřování též i později a protož r. 1805 nařízeno, aby zemáky před koncem měsíce září se nedobývaly a nepžívaly. Od těch dob více a více hleděno této úrodné plodiny a lidé nepoznali nikdy již takové takové bídy a hladu jako před tím.

Od roku 1820 počalo u nás setí jetele ovšem skrovně vedle obvyklejší směsky. O rostliny pícné málo kdo se staral, mělof hospodáři dobytka velmi málo a pastvy bylo na obcích i v úhorech hojnost.

Jan Srb, majitel usedlosti č.p. 8 a 30. (otec nynějšího pana starosty městečka uhříněvsi Jana Srba byl před rokem 1820 na návštěvě u svých přátel v Ledkách za Prahou a vida tam setí jetel, nechal se o pěstování jeho poučit a přišed domu, počal jej sít na příhodném pozemku. Domácí rolníci vidouce to, dílem posmívali se a dílem lítovali Jana Srba říkouce : „Ten si dá sít jetel!“ Když pak jetel vzrostl, a Srb jej pohnojil a zaoral, tu opět mu měli domácí hospodáři za zlé, že si dělá škodu, když to, co mu vyrostlo, zničí a zaoral. Pak, když jetel na poli náležitě vzrostl, a bylo jej dostatek, tu teprv následovali Jana Srba ostatní hospodáři a již nemuseli jeden druhému pamáhat dobytčata stavět na nohy, jak to druhdy bývalo, že tato pro hlad na nohách se udržeti nemohla.

Jan Sládeček, patent invalida, majitel domku č p. 77 roku 1809 rozený, který vyráběl v rodném svém domku č. 58 zde sanytr, vypravuje, že byla tehdež v píci taková nouze, že hovězí dobytek z hladu žral shnilé došky se střechy „jako pokroutky.“ Řepka pěstovala se od roku 1836 ale nikoli napřetržitě, přicházely na ni některé pohromy, tak že rolníci vždy ochabli a teprve později zase znovu o to se pokusili. Škodivaly jí nejvíce mrazy buď zimní nebo pozdní při květu a často i rozličný hmyz.

Od r. 1867 pěstuje se zde cukrovka ve velikém množství a dodává se hlavně do spolkového cukrovaru zdejšího. Před tím sázela se po mnoho let řepa ku krmení dobytka. První cukrovary v Čechách povstaly následkem zdražení cukru třtinového již r. 1803 a zřízeno jich v 11 letech 26. Když cena jmenovaného cukru opět klesla, zacházel jeden cukrovar po druhém, takže poslední z nich zanikl v Libochově r. 1821. Později vynalezen způsob, jak možno snáze a více cukru z řepy těžiti a tu počaly továrny opět se zřizovati. Z těch nejprvnější 2 zařídil r 1829 hrabě Černín v Chudenicích a Bezděkově u Klatov. Spotřeba cukru nebyla v dřívějších dobách tak veliká jako nyní. Na venkově káva málo se pila, v mnohých rodinách jí ještě před 30 léty takřka neznali a ještě v předešlém desetiletí dávala se čeládce jen v neděli a při zvláštních příležitostech.

V Čechách nebyl káva až do století 18. vůbec ani známa. V Praze počal vlašský kupec Deodat r. 1710 vařenou kávu prodávati po ulici, načez teprve později v Karlově ulici první kavárnu otevřel. Hospodářská rostlina, která u nás již naprosto vymizela, je len. Ještě na počátku tohoto století sívali jej skoro všichni hospodáři zdejší, zejména v zimní době velmi pilně se přádalo, ale později v jednotlivých rodinách tato práce více a více zanedbávána až konečně zanikla a děti nacházejíce přeslici na půdách mezi starým, nepotřebným nářadím, vypyřádávají se rodičů, k čemu ten podivný přístroj sloužíval.

Od roku 1872 bylo skoro každý rok nějaké malé krupobíí až do roku 1880. V tom roce poškozeno osení citelně, zejména ku Královicům, Nedvězí a Křenici kde více než polovička úrody krupobíím zničena. Až do r. 1856 byla velmi často mokrá léta, tak že tím mnoho obilí vyhynulo. Roku 1857 objevilo se tolik myší, že jim skoro celá úroda padla za oběť. Rolníci je všemožně v polích ničili a jelikož při orbě do mezí se skrývaly, byly tyto rozorány, že zůstaly z nich jen úzké proužky, po kterých nesnadno bylo choditi. Do toho roku bývaly meze široké, na nichž v některých místech stávaly plané hrušky, někde i několik za sebou. Později hleděli rolníci každou píď země využítkovati a všechny tyto hrušky pokáceli. Od roku 1857 až 1865 bylo skoro samá suchá léta, nejhůře vedlo se osení roku posledně jmenovaného, neboť po celé léto nepršelo, až konečně dne 11. srpna spustil se takový liják, že z toho povstala veliká povodeň a všechna luka zaplavila. Toho roku byla veliká neúroda a obilí tak nízké a řídké, že žita travnou kosou se sekala, obilí sklízelo se jen asi 2 až 3 mandele po korci. Roku následujícího hlavně jamí mrazy úrodu poškodily. Zo to rok 1867 mnoho té škody nahradil, obilí i píce bylo hojnost, pšenice dala až 20 mandelů po korci a při tom všechno obilí dosti sypalo i platilo, zejména pšenice prodávala se hektolitr za 12 i 13 zl.

Pro hojnost pastvin choval se do nadávna značný počet dobytka skopového a pastýř jednáván tím způsobem, že mu dávali hospodáři každoročně o sv. Martině jistou částku obilí podle počtu dobytka. V ten den scházivali se za dřívějších dob sousedé, jako i při některých jiných příležitostech, aby na obecní účet u rychtáře nebo v hostinci „se posilnili a pobavili.“ Zdá se, že zvyk tento udržoval se od těch dob, kdy domkáři odváděli obci povinné husy a hostinský dle úmluvy strojí každoročně zdarma svačtinu.

Jméno obce : Uhříněves (Uhříněves, Uhřinoves, Ouřinoves, Auřonoves) Ve příčině pojmenování Uhříněvsi není dosud úplné shody a často bývá o to spor, jak správně psáti dotčené jméno. Většinou píše se nyní již Uhříněves, ale jsou někteří (zvláště velkostatek) kteří dosud píší pravidelně Ouřinoves tvrdíce, že ve starých spisech všude se píše „Ouřinoves! (Auřinoves)

My píšeme s většinou dle Frant. Palackého „Uhříněves“ uznávající správnost psaní toho, odůvodněného v pojednání, uveřejněném v časopisu Českého Musea r. 1832 a v radhošti r. 1871 pod titulem : „Pomůcky k českému jmenoslvi“ –

V popisu staročeských osobních a křestních jmen sebraných hlavně ze starých nekrologův, potom z listu starožitných a z kronik s použitím sbírek někdy : Dobrovského se pod písmenou U uvádí jméno „Uhřin“, že by se byl někdo jmenoval Auřin, neb Ouřin, toho z „Popisu“ doložiti nelze.

Dále tu v „Rozboru etymologickém místních jmen Českoslovanských“ Časopis Č. M. 1834 v odstavci I. „Jména místní pošlá z osobních“ stojí psáno : Třetí způsob utvořiti ze jmen osobních jméno místní, jest připojiti k němu slovo ves, při tom vkládá se před ves samohláska měká, jenž i předcházející souhlásky změkčuje kupř. Milík : Mičoves, Libek :

Libčeves, Bran : Braněves, Zvolen : Zvoleněves, Uhřín : Uhříněves atd. Ačkoli v Radhosti tištěno slovo „ Uhříněves s krátkým ě, přece píšeme nyní „Uhříněves“ a to na zák“ladě Palackého „Dějín národa Českého“, kdež v dílu I částce 2. Palacký tvrdí, že píše : My porovnavše starší rukopisy a vyhledavše práci mnoholetou a pomocí zvláště knih Erectionum a Confirnationum, všecky tehdejší plebanie podrobně můžeme posloužit zpytatelům netoliko zprávnějším jmen místních opisem, ale udáním, kde každé kostelní podací hledati se má.“ A kdekoli uvádí jméno Uhříněves, píše je s ě. /Str. 370. 396. 398.)

V Radhosti z r. 1871 píše Palacký : ů – mnohá jmena v Čechách i v Moravě obyčejem pozdějším změněna tytýž zpořvořena jsou. Tak již ku pr. V Čechách, vždy : Načhradec“ a „Auřinoves“ se psává, kdežto by vlastně „Načerac“ a Uhříněves“ po staročesku slouiti mělo.“ –

V. Tomek v „Dějepis Prahy“ píše někdy Uhříněves, jindy „Uhříněves. V „Čechách“ (XI) píše se Uhříněves (vulgárně „Ouřinoves“). –

P. Suttner ve svých poznámkách o Uhříněvsi má poznamenáno : Regesta Bohemica I. 336. 379. V listině té (zpočátku XIII. Století) čte se : „Vgrinewez“ a „Vgrineves.“ Dále „ . . . listina archivu kapitoly Pražské (z konce 13. století) . . . et in Uhrinawes“ Schaller ji uvádí v úplném znění v své topografii : Kauřimer Řwuid str. 189.

Psalo se tedy v nejstarších písemných památkách tak, že nám nelze jinak než psáti dle Palackého–Uhříněves ! Dále se zhusta chybuje v některých pádech slova „Uhříněves“. Jest to zejména pád druhý, neslyšíme téměř jinak říkati a to i z úst inteligentů, než „do Uhříněvse“, a z Uhříněvse atd. ačkoli neříkáme „do vse“ „ze vse“, leč : „do vsi“ „ze vsi!“, správně tedy říkejme : do Uhříněvsi“, z Uhříněvsi“ atd.

I sedmý pád bývá tu a tam nesprávně tvořen : za Uhříněvsem“ jako by jméno „ Uhříněves bylo jmeno rodu mužského, ač slovo „ves“ tu nepřipouští žádné pochybnosti, že dlužno říkati „za Uhříněvsi.“

„Cafojka“

Od té chvíle, kdy mezi paramenty Kyjského kostela ukazovali nám ornát, na nějž „Cafojka“ své svatební roucho věnovala, potom roku 1756. faru Kyjskou také znovu založivi, vyzývá se kolem nás po všem kraji mezi Sázavou a Labem, mezi Prahou a Kolínem neustále jméno „Cafojka“.

A s kostrbatým jménem tím, od našeho lidu vděčně pronášeným, srůstá znenáhla živá, trvalá představa dobré a mocné vily, která před věky rozsáhlou tuto krajinu šlechtnými svými skůtky tak hojně naplnila a zúrodnila, že setba z nich podnes vzhází.

Ozvěna její dobroty a památky její činnosti vzbuzují mocnou i důvodnou zvědavost a snahu poznati neznámou tu dobrodělku podivného jména. A zde na zámku Kolodějském dochází tato spravedlivá touha svého naplnění. Jako zjevení vstupuje před nás „Cafojka“ v pohádkové tvářnosti a v čínorodém květu mládí. Ze zlateného rámce mythologického obrazu ve velkém saloně zírá na nás Diana s půlměsícem v rokokové kvifufě, luk v ruce třímající a lovcím psem provázená. Vládící její roucho přiléhá těsně k k šifhlé tailli, jest podkasáno a spjato nad koleny, nohy pak obuty sandály. K ní druží se na vedlejším obraze mladistvý Dionysos, nikoli Bakchus všedního významu, nýbrž hellénský Dionysos floios neb elenherios, obutý rovněž sandály, opásaný tygří koží a vládnoucí bertou thysem, hlavu kryje zas po modě prvních let XVIII. století, - majestátní allongová paruka. Obě malby svědčí zřejmě škole vláškých ekletiků jak veselým pojmutím akonvenčně bezpečnou komposicí, tak i plynulým, záladně půvabným provedením. Obrazy byly během času přemalovány zůstávají však přes to pozoruhodným dílem rokokového portretnictví.

Jsouť oba mythologické obrazy na zámku Kolodějském skutečnými podobiznami. Esthétickým a bezstarostným nazíráním života, samolibým vyhledáváním vzorů a příkladů z antiky, pochlebenstvím básníků a umělců i vzletem svého vlastního sebevědomí vžila se knížecí postava během baroku a rokoka do takové olympické nálady, že si ráda na starověká božstva zahrávala. Vznesené osobnosti té doby na sebe v básních a v malbách bez rozpaků ochotně podoby Olympanů a dávali se často v kostymech i pózách řeckých božstev malovati. Této modě pak děkujeme, že z přestrojení mladistvého Bahetra na zámku Kolodějském hledí na nás podobizna šestadvacetiletého prince Emanuela Carignanského a zjevu Diany podobizna jeho nevěsty, devatenáctileté princezny Marie Terezie Liechtenstejské „Cafojka“ a zase „Cafojka“ odpovídají starší, mladí krátce na dotaz po původci všelkých zřízení veřejného dobra, po obnoviteli památných budov a po zakladateli rozmanitých ústavů v rozsáhlých državách středočeského království Liechtenstejského. Zprvu zaráží nelibě zkomolenina jména : „Savojka“ v „Cafojka“ zplozená zřejmě tvrdohubými německými zřizenci vrchnosti. Ale znenáhla zvyká si ucho na nelibý zvuk, smířuje se s jeho stoletým trváním, ba nachází za správnost náhradu v prostotě a upřímnosti, s jakou lid na svoji dobroditelku vzpomíná. Jeť mu legendovou přítelkyní, která jakožto svérázná „Cafojka“ nad pomíjející existenci tuctové princezny vyrostla a v majestátu své osobité památky podnes žije.

Byla pravnučkou zlopověstného Karla Liechtestejna a dcerou vladaře rodiny, knížete hanuše Adama, jemuž současníci přijímí : bohatý dávali. Muž ten rozhojnil zděděný majetek rodinný tou měrou a vydával při tom zároveň tolik na stavby, sochy a malby, že za zlatodějství podezříván. Byl posledním po měči z Karlovy pošlosti.

Přečkal své syny v mládí zemřelé a zanechal svému nástupci z Gundakarské pošlosti Liechtestejnské jen tolik, co nezbytně musel. Rodinný fideokomis, k němuž tenkrát středočeská država Liechtenstejská náležela. Tuto zdědila jedna z dcer nebožtíkových, princezna Terezi Marie, Antonie Felicitas, obyčejně Marie, Terezie, zvaná.

Otcovým úmrtím roku 1712 stala se osmnáctiletá princezna vládkyní velikých panství Uhříněveského, Škovečského, Černokosteckého, Plaňanského, Ratajského aj. v. slovem všeho rozsáhlého deskového zboží, které Liechtestejnové po četných ožebračených a vyhlazených rodech českého panstva i zemanstva mezi Prahou a Kolínem si osvojili. Zařídila si knížecí svůj dvůr na zámku Černokosteckém, odloučivši se úplně od matky, která také ostatní své dcery ničím k sobě nepoutala.

Zápolení Bourbonů s habsburky o primát Románů či Germánů zmítalo tenkrát veškerou Evropou právě tak divoce, jak o sto let později za Napoleona I. A jako ve všech fázích tohoto světodějného, teprv snad r. 1870 dočasně skončeného, bezmála třistaletého zápasu – jež krátkozraké nazírání dějin za konkurenční soubor dvou panovníčích dynastií pokládá, - kolísala i tenkrát malá knížata německá i italská mezi Francií a Německem, propůjčujícíce vé služby vždy tomu z obou velmocných soupeřů, od něhož jim větší prospěch plynul. A kdežto na severu braniborský „velký“ kurfiřt prodával své služby proti Říši co nejpodleji králi Ludvíku XIV., přeběhl na jihu vévoda Savojský do táboru císařského. Zásahu o toto přesedlání starých alpských paladínů Francie měla nepochybně uražená ješitnost neteří kardinála Mazarína, krásných Mancinek. Jena z nich byla matkou známého prince Eugena, s nímž počalo

kondotlierství savojských knížat v císařských službách. Také starší bratr Eugenův, princ Ludvík Tomáš zemřel za dvouhlavého orla, ač původně francii sloužil. Syn jeho Emanuel Tomáš vévoda Savojsko – Carignanský a hrabě Soissonsý vyrostl rovněž pod císařskými prapory a ocitl se v létě r. 1713 se svými kyrysníky v černém Kostelci. Mladá bohatá kněžna vyhlédla si chudého prince za manžela. A švarný, teprve šestadvacetiletý podmaršálek vstoupil s ní ochotně dne 24. října 1713 před oltář v zámecké kapli Černokostecké. Svlékl rád vojenský kabát, v němž se ničím nevyznamenal, a žil na dále pohodlný život bohatého velmože v klidu a blahobytu.

Neměl mnoho vezdejších starostí, neboť kněžna vládla si sama. Usadivši se na Černém Kostelci, viděla kol sebe nazahlazené ještě spousty války třicetileté, morových ran, selských bouří, hladomorů a všeho toho soužení, které v XVII. Století vlasť naši v míře neslychané navštívilo aniž bylo lékařů, kteří by zející rány hojili a jizvy zacelovali. Kněžna Marie Terezie stala se takovou lékařkou. Zdědivši příčinlivost svého otce, zvelebovala statky, osazovala pusté dědiny, obnovila zašlé fary a kostely, zřizovala školy a nadace dobročinné i nábožné, zaváděla bezplatné vyučování, odpouštěla poddaným dluhy, opatrovala městečkům a remeslníkům na svých panstvích tržní a cechovní, tehdejší důležité výsady, zakládala chudobince, propouštěla lid ze závazku poddantví atd.

Morová náhaza r. 1714., válečné pohromy v letech 1740 – 1763, veliká neúroda, hlad, a nemoci v roce 1770 a letech následujících poskytl kněžně příležitosti k rozvinutí mateřské dobročinnosti v nejšířší míře. Pomáhala sužovanému lidu, kde a jak mohla, otevířela panské sýpky a rozdávala potraviny i na zaseť, zjednávala nezaměstnaným práci i výdělek a spravovala znova, kde co zase zpusťošeno.

Šlechtná „Cafojka“ zasloužila si věru vděčnou vzpomínku lidu. I mimo Čechy zajistila si trvalou památku, založivši ve Vídni učiliště pro synky šlechtické, savojskou rytířskou akademii, pak savojský zaopatřovací ústav pro 20 chudých šlechticů, z nichž jedna polovina musela býti z království Českého, druhá mohla býti z jiných zemí. Mimo to nadala čtyři nové kanoviáty při metropolitní kapitule ve Vídni, dvě učitelské stolice při státní továrně na porcelán temteže atd. Zřídila také savojskou kapli ve vídeňském kostele svatoštěpánském, kdež po svém úmrtí r. 1772 pohřbena.

Zůstavši tolik dobrého a nevšedního, opomenula zanechatí vysvětlení pohnutek své a královsky štědré péče o veřejné dobro a vše, co v její době za důležitost obecného prospěchu pokládáno. Zadědila po otci nepochybně plodnou energii. Ale zdědila po něm prý i zášť, která se mezi Karlovskou a Gřindaltarskou pošlostí Lichtenstejnů byla vyvinula. Ovdověvši r. 1729 a ztrativši jediného syna r. 1734, viděla, že statky její případnou přece jenom větví Gřindakarské, jejíž vladař hned roku 1712., jedvaže nastoupila, otcovské dědictví soudem vyrvatí jí chtěl. Za to prý rozdávala plnými rukama ze msty prý obtížila své statky tolika stálými břemeny, platy a dávkami k účelům veřejným, dobročinným a církevním, aby zanechala dědictví zkrácené a všemožně zavázané. Skutečně pak snažili se její nástupci svaliti se sebe mnohá břemena, jež na ně kněžna svými nadačnými listinami, doskovými zápisy a přísnými stipulacemi svého kšaftu uvalila. A rovněž jest pravdou, že lid s vděčným úsměvem si vypravuje, kterak prý v knížecích úřadovnách neradi vzpomínají na „Cafojku“

Její obraz náležel by na čestné místo mezi chlouby rodu Lichštejnského. Ale marně jej hledáme v knížecích obrazárnách a ponechání její mythologické podobizny v samotě opuštěného zámku Kolodějského všelijak lze vykládati. Jiní z bezměrné tížadosti obviňují kněžnu, vysvětlující tak, že všechno dobré činila jen v bažení po tom, by si „věčnou“ památku zajistila. Ale nejde na rozum, kterak by pohnutky tak nízké mohly býti stálým zdrojem šlechtnosti a milosrdí, po 60 let štědré a ryze osvědčovaného. Proč by její dobré skutky nebyly výronem přirozené dobroty srdce a otevřenosti ducha? Snad byla i předčasně narozeným dítětem osvícenské naší šlechty pozdějších desetiletí XVIII století? Mimo to, jak málo víme o jejím choťi, tolik víme přece, že příbuzenské a duchovní svazky poutaly ho k Francii a k severní Italii, k zemím pokroku, kvašení a procitlé již péče o veřejné dobro. – A konečně, - kdož ví – zda-li neobouřilo se její svědomí proti hříchům jejího praděda zdaž i necítila povinnost, odčiniti aspoň část oněch bēd, které katani, biřici a dragouni Karla Lichtenštejnského na zkrúšenou českou zemi uvalili - - -,

Jan Lier v/r.

Psáno na den sv. Václava dne 28. září 1918.

Po mnoho letech chápu se zase jednou pera, abych po mnohých trpkých zkouškách života, v době od 27 července 1914 trvajících světové války zaznamenal dnešní událost.

Na popud katolické jednoty sloužil veledůstojný pán pan děkan František Kahoun za assistence místních dvou kaplanů veleb pána Matěje Fencla a Forštela slavnou mši svatou, které tentokráte obcovalo též obecní zastupitelstvo s panem starostou města Antonínem Semanským v čele a zástupcové zdejších úřadů a korporací.

Před službami Božími rozdával pan děkan modlitbičku k svatému Václavu a po kázání, které sám konal v duchu vlasteneckém, odvolává se na čtvrté Boží přikázání, že cítí máme tu řeč, vlast, kterou nám Bůh dal, a za žádnou cenu se vlastní nezpronevěřiti, ale ušlechtilou prací se vzdělávati, dobře činiti dle Božích přikázání, to je to pravé vlastenectví, to jsme tak každý z křemene a celý národ z kvadru a pak takový národ nemá se čeho obávati – za doprovodu varhan, **po nejprv** v zdejším chrámu Páně zpívána byla všemi přítomnými s velkým pohnutím myslí, se zarosenými očima národní hymna Kde domov můj s textem od Karla Leglera, který zní :

I Kde domov můj, Kde vlast je má ?

Potem práce posvěcena, utpením vykoupena,
jak jim předkům svěřil Bůh, hájil meč a vzdělal pluh,
drahá je mi rodná země, země česká,
domov můj!

II. Kde domov můj, Kde vlast je má ?

Bože věčný, láskou svojí – chraň zem tu v každém boji,
k práci pilné sílu dej,
lidu svému požehnej,
nechť ať vzkvétá rodná země,
země česká domov můj!

Nápěv od škroupa všeobecně známý, kterým se píseň se ta všude stejně zpívá. Jako učitel choru píseň tu na varhany hrál učitel Karel Bubeníček, majitel domu č p 265 zde. -

Číslo popisné 1.

Zámek jeho jasnosti knížete Jana z Lichtensteinu

Z Náučného slovníku Ottova, díl IV strana 125.

Bláha Josef, samouk, spisovatel český (* 1754 - + 19. l. 1831 jako mistr ovčácký v Uhříněvsi.) Bláha vydal : Naučení pro mladé sedlské hospodáře, jako mají hodnotu stavu svého poznati atd. (Praha 1829) k němuž přidány jsou dvě básně : Důležitost stavu sedlského a O venkovské spokojenosti. V poslední líčí Bláha život prostého venkovana, jenž v chudobné chaloupce tráví život spokojený a šťastný, netouže po přepychu a hluku světském. Srovnej Waldaň Altr. Böhlm, Naturdichter, str. 45-46.

Z Náučného slovníku Ottova, díl VI strana 781.

Tam uvedeno, že narodil se v Benicích, to však není pravda, tam jen domov. Právem příslušel Při jeho narození právě dle udání jeho dcery provd. Za Tomáše Kratochvíla v Rakovníku hořel zámek, a proto matku s dítětem odnesli do domku čp. 52 zde Čížek František Antonín divadelní ředitel (* 21/2 1818 v Uhříněvsi č. 52 - + v Praze syn Františka, poklasného v Neftukách a Anny roz Kršňákovy Byl vyučeným řezbářem a účastnil se horlivě ochotnického ruchu, když pak roku 1849. Josef M Prokop zařídil hereckou společnost pro venkov, stal se Čížek jejím členem. Později byl členem společnosti Tylovi, u něhož zůstal až do jeho smrti, načež potuloval se po Čechách dilem jako herec, posléze jako ředitel. – O rozkvět herectva a zvláště povznesení národního na venkově má Čížek nemalé zásluhy.

Číslo popisné 3.

Dle dominikální grunt. Knihy lit A bylo číslo 3 emph. Grunt, masný krám a patřilo k němu dle zákup. Listu ze dne 25. února 1783 mimo zahrádky as pod půl měřice rak. míry pole 18 strychu a louka 1 jitro 790 □ sáhů.

Dříve dle starého spisování nesl masný krám tento číslo popis. 43 Kniha důkazu č. XXXI Pag. 261 – 262 – 268.

§ 2 Dle tohoto zákupního listu osvobozen byl vlastník od placení kontribuce, jak na dominikální grunty co extra ordinarium vypadá ale i od jiných zemoknížecích daní.

§ 6 Kdyby stavení tohoto gruntu (krámu) bez viny držitele, neb jeho domácích shořelo, tenkrát vrchnost jemu ze svých lesův potřebné dříví dlouhé k stavení v slušné ceně vykázati nechá, on ale takové sám porážet a odvést musí.

Každý držitel povinnen byl mimo jiných povinností do kníž. duchodu nájem 50 zl vid. čísla ročně platiti, pak všechny mimo extra ordinaci kontribuce vypadající zemoknížecí daně a povinnosti též i všechny platy a služebnosti farní, kostelní a školní, extra ordinarium ale platí vrchnost ze svého důchodu. Podle zákup listu 18. května 1808 jest vlastník povinen z oných při krámě více vynalezených polí 3 strychu 1 věrtel všechny na takové vypadající zemoknížecí daně a povinnosti vybejvati, tj. vrchnostenskému úřadu z kterého se platějí podle každoročního rozvrhu nahrazovati a z takových gruntů Uhříněveské vrchnosti ze strychu 3 zl. tak v sumě 9 zl 45 každoročně při terminu Havelském platiti.

§ 1 Jest vlastník povinen vždy v bitelném stavu zachovati, potřebný dobytek ze zdravých krajín přiváděti, před každým porážením při úřadě se o vysazení taxy ohlásiti, na rakouskou, těžkou váhu maso vysekávati a publikum v ničemž neklamati a má on všechny kůže malé i velké do ouvalské kožní manufaktury v slušné ceně odváděti.

§ 4 Při prodeji krámu má sobě držitel povolení vrchnosti vyžádati a nastupující z ceny tržní jmenem laudenum 5% z každého zlatého zákupní sumy 3 krejcarey k důchodu platiti.

§ 5 Kdyby vlastník nájemní peníz v čas neodváděl, stavení a pole v dobrém stavu nezachoval, dobytek z nezdravých krajín přiváděl, aneb proti vysazené ceně maso vysekával, vrchnosti právo pozůstává tento grunt prořacovati, buď jinému prodati, neb k své ruce administrovati a tak sobě všechny zasezelené daně zaplatiti. Není vlastníku dovoleno grunty od hospody oddělit, neb něco z nich zvlášť odprodati, nýbrž dle zápisu ze Dne 18/5 1808 vždy všechno při sobě spojené pozůstati musí.

Dle knihy důkazu č. XXXI Pag. 261. 262 – 268 sestával masný krám

a Chalupa k tomuto masnému krámu náležítá

b Nově vystavený hostinec, kterížto právo vydobyl sobě Josef Koliha pro svoji osobu, dle dvorního dekretu ze dne 23. února 1834 č. 3372/333.

Josef Koliha roku 1808 koupil rutif. Komisi nalezené 3 strychy 2 věrtele pole od vrchnosti dědičně za 130 zlatých. Pokud zjištěno náležel původně masný krám tento Václavu Pivoňkovi, kterýž nadělal mnoho dluhů a vrchnosti nájem neplatil, tato roku 1781 jemu masný krám z držení vzala a Tomáš Beránkovi za 493 zlaté prodala s tou podmínkou, že mimo trhové ceny této zaplatiti musí dlužný nájem 56 zl 55 a soukromé dluhy Václava Pivoňky, které dosud nadělal. Tomáš beránek prodal grunt tento dle zápisu ze dne 25. února 1783 Františku Šípkovi a téhož syn František Šípek prodal jej roku 1803 Josefu Koliho i s grunty za 3 700 zl. Týž připsal polovici celého gruntu tohoto manželce své Antonii rozené Jeřábkové do vzrustu syna Josefa Kolihy, jemuž po smrti otce celý grunt připadnouti měl proti vybývání výminku matce, který sobě tato sama ustanoví. František Koliha roku 1837 ujal tento grunt od Josefa a Antonie Kolihových manželů v ceně 3 700 zl. stříbra, nato byl roku 1864 majetek jeho soudně na 14. 679 zl. 10 odhadnut. Tehož roku přikoupil od usedlosti č.p. 8 v Dolních Měcholupech pozemky za cenu 1 443 zl 75 – Roku 1876 ujal tento grunt František Koliha a jeho manželka Anna rozená Kopfsteinová Josefu Koliho bylo dle intimátu krajského úřadu v Kouřimi ze dne 20. srpna 1833 č. 980 a dle poopraveného nástinu krajským inženýrem sdělaného dáno povolení ku zařizení druhého zájezdního hostince č. p. 3.

Číslo popisné 5.

Dom. kniha lit A Fol : 188.

Návesní domek číslo pops: 5

Podle zápisu ze dne 8. července 1796 má tento domek spolu se zahrádkou obsahovati 40 □ sáhů výměry, k tomu Skokanovsky dědicové podle úmluvy ze dne 18. května 1808 od vrchnosti onou při témž domku dle přeměřování vrchnosten. zeměměřičem více nalezenou površnost pr 240 □ sáhů v dědičnou vlastnost zakoupili za 44 zl 32, pročež domek se zahrádkou 280 □ sáhů obsahuje. Vlastník povinnen byl dle zápisu zmíněného každoročně jménem úroku 1 zl 10 platiti, pak též každoročně Uhříněveské vrchnosti 26 dní pěší roboty a sice ve žni 12 dní, v dělání sena a otavy 8 dní, v sklízení housenek a rozhazování hnoje 6 dní. Potom pak podle § 5 a 6. všechny na chaloupku a zahrádku

vypadající zemknížecí a jiné daně povinen byl vlastník platiti. – Dále povinen vlastník do důchodu panství Uhříněveského dle zápisu ze dne 18. května 1808 z přikoupené povrchnosti 240 □ sáhů každoročně jménem nájmu vždy při termínu Havelském 2 zl 50 a též z toho všechny vypadající zemknížecí daně platiti.

§ 4 zápisu ze dne 8. června 1796 zavazoval vlastníka při vrchnostenských dvořích proti obyčejné mzdě nádenickou práci konati. Dle zápisu ze dne 18./5. 1808 nesměla zahrádka nikdy od domku oddělena býti. Dle § 4. a 5. téhož zápisu musel při změně držitele nastupující vlastník hned při vtečení zápisu od připsání vlastnosti z tržní ceny z myšensky kopy 1 kr. zaplatiti.

Vojtěch Skokan dle zápisu ze dne 8. července 1796 s vrchnostenským povolením vystavěl tuto chalupu avšak cena její v zápise tomto vyznamenaná není.

Jan Ploužek a manželka jeho Kateřina nastoupili domek tento po úmrtí Vojtěcha Skokana kupeckým způsobem podle úředního přířknutí ze dne 28. července 1821 č. 563 a licitační ceně 1 450 zl. vídeň. čísla.

Jan Ploužek převzal po smrti své manželky Kateřiny dle doručovacího listu ze dne 18. ledna 1827 její polovici do své vlastnosti proti splecení dceří Kateřině do sirotčí kasy 400 zl. – Dle svatební smlouvy ze dne 22. prosince 1824 nastoupila Marie, rozená hříbková manželka Jana Ploužka polovici tohoto domku, a druhou polovici nastoupila táž dle postupní smlouvy ze dne 26. března 1838 za cenu 160 zl. stříbra. – Antonína Vrbv pozůstalost a Anna Vrbvová koupili tento domek dle smlouvy ze dne 4. prosince 1847 od pozůstalosti Marie magdaleny Ploužkové. – Druhá polovice připadla Anně vrbové po Antonínu Vrbvovi dne 25. června 1864 zemřelém dle odevzd listiny ze dne 31. května 1868 v ceně 204 zl. Conven. Mince. Manželé František a Marie Plátekovi ujali domek tento dle smlouvy trhové ze dne 17. září 1869 za cenu 915 zl. rak. měny.

Číslo popisní 6.

Dom. kniha lit A Fol : 125

Číslo staré 7. číslo nové 6.

Sestával ze sednice, síně, kuchyně a za sednicí komora. Podle počátečního zákupního listu a to 1. ledna 1739 patří k této chalupě kousek zahrádky, kteráž při vyrovnání zemknížecí daně na 30 □ sáhů byla vyměřena, poněvač dle přiměřování všech panských gruntův skrze vrchnostenského zeměměřiče vynalezeno bylo, že ta samá zahrádka 230 □ sáhů obsahuje, protože vlastník dle zápisu ze dne 18. května 1808 více vynalezených 200 □ sáhů od vrchnosti dědičně zakoupil. Dle počátečního zákup. Listu ze dne 18. ledna 1739 jest v § 5. vlastník od vsí roboty, přechovávání a přenocování vojska a od kontribuce mimo však znova teprv zakoupené zahrádky osvobozen a v § 7. jemu slíbeno, že kdyby tato chalupa bez jeho a jeho domácích viny vyhořela, jednu polovici potřebného dříví zdarma a druhou polovici v slušné ceně z vrchnostenských lesů obdrží jedině takové dříví na své útraty porážet a odvesti má.

Daně a povinnosti.

Vlastník byl povinen do důchodu Uhříněveského podle počát zápisu z 1. ledna 1739 jménem nájmu každoročně v půlletních lhůtách 5 zl. platiti. Podle zápisu ze dne 18. května 1808 byl vlastník povinen z onoho více naměřeného a nově zakoupeného kousku zahrádky pr 200 □ sáhů vrchnosti panství uhříněveského každoročně jménem nájmu vždy při termínu Havelském 2 zl 30 platiti, pak všechny za ten kus zahrádky vypadající zemknížecí daně ze svého nésti, tj. kníž. důchodu, z kterého se platí nahraditi.

Dle počát. zápisu ze dne 1. ledna 1739 **§ 3** zavazuje při změně držitele v jákem koliv způsobu sobě vrchnostenské povolení vyjednatí a natupující vlastník povinen jest hned při potvrzení zápisu z celé tržní ceny 5 procento, tj. každého zlatého zákupní ceny 3 krejcarý jménem laudenum k důchodu Uhříněveskému zaplatiti. **§ 4** ustanovuje. Kdyby nějaký nájem zesezely byl, po který jakož i pro všechny k vrchnosti vyjednané povinnosti právo přednosti hypotéky zachováno jest, neb hospodář stavení spouštěl, aneb jinak podle zápisu se nezachoval, tenkrát vrchnosti právo pozůstává, tuto chalupu se zahrádkou prořacovati, buď jinému prodati, nab sama k své ruce administrovati a tak sobě zasezela daň zapraviti. Jak zákupní úmluva ze dne 18/5 1808 ukazuje, nesmí nikdy zahrádka od chalupy odzvláštněna býti ale vždy vše při sobě pozůstati musí, též nemůže nikdy na zahradě nové stavení vzděláno býti.

Josef Tisek zdědil tuto chalupu po svém otci Kristianu Tiskovi dle zápisu z 1/9 1797 v ceně 30 zl. i se zahrádkou. Podle zápisu 18/5 1808 zakoupil Josef Tisek ony více přespafičnost vynalezený kus zahrady pr 200 □ sáhů od vrchnosti za 37 zl 30 Václav Tisek nastoupil tento domek a zahrádku dle kupní smlouvy ze dne 4/6 1831 od otce Josefa Tiska v ceně 320 zl. stří. František a Barbora vašíčkoví manželé koupili tento domek s přísl od Václava Tiska dle kontraktu z 7/6 1832 za cenu 320 zl. stří. Dle odevzdávací listiny ze dne 2/4 1847 stala se Barbora vašíčková samovlastnicí. František Vokoun a manželka jeho Anna (dcer a Barbory Vašíčkové, rodem Venclichová, kteráž před tím za Josefa Vanclicha provdána byla) stali se vlastníky dle smlouvy svatební ze dne 25/8 1861 za cenu 200 zl rak. čísla.

Číslo popisní 7.

bylo selský grunt, stavení sestávalo ze světnice, síně, v ní jedna komora, vedle toho stodůlka s jedním oplotněm, při tom špýcharěk s prkennou podlahou, 2 komory, 1 kulnička, to vše dřevem roubené s krytbou prostřední, naproti světnice, 1 maštal, 1 chlív přistavěný a od gruntu zděný, kulna na dřevěných sloupech, malý sklípek, pak 8 ½ sáhu zdi na vápno a 5 sáhu na hlínu.

Mimo královských daní vázly na gruntě tom povinnosti :

1 do kníž. důchodu platit ročně úroku 2 zl. 29 kr. 2 2/3 denárů

2 naturální roboty : Týhodně po celý rok : Potažní s dvěma koňmi jeden den a pěší tři dni a v čas žní mimo toho 12 dní s jednou osobou vybývati

3 Panu farářů desátek : Pšenice, žita, ječmene a ovsu, ode všeho 1 korec a 1 věrtel.

4 Těmuž pod jménem letníku z každé krávy 3 krejcarý a vzelením čtvrtku dle možnosti několik vajec odváděti.

5 Uhříněveskému školnímu učiteli od starodávna od zvonění Ave Maria ročně 12 krejcarů.

Pole při tomto gruntu měly názvy : Vedle mostku na vohradě, na Vobrovým, na Vrchách, obrazní u Volšín, v Průhoně, na sekeře, za křížem za benickou silnicí, nad mlejnem, v Jezerách, nad pilou,

Majitelé gruntu tohoto byli následující :

Jakub Žita ujal jej po svém otci Františku Žítovi v roce 1781 za sumu 433 zl. 17 kr., týž postoupil jej roku 1836 synu Janu Žítovi amanželce jeho Ludmile rozené Plátkové, prvnímu za 480 zl. stříbra a poslední za přínos 400 zl. stříbra. Ludmila

Zítová ujala polovici gruntu po manželé dle smlouvy z roku 1837 za 1 523 zl stříbra. Manželé František a Klára Kolihovi koupili tento grunt roku 1847 v ceně 4000 zl. stříbra a roku 1864 bylo číslo 7 odhadnuto soudně na 9479 zl 75 kr.

Číslo popisné 8.

Stavení obsahovalo : Světnici ze dřeva roubenou, síň, v ní kuchyňka klenutá, a 1 komora, za ní stodůlka s 2 oplatněmi, při ní chlév ze starého dříví naproti stodůlce.

Pole při gruntu tomto se jmenovaly : Za vsí u vobory, pod vrchama, obecní u Čáslavky, u hrušky, za vsí za příkopem, za vsí na sekeře, za křížem za Benickou silnicí, na kahanuku, pole výminkářské, Antonína Buřče, u hrušky nad pilou, vedle Matěje Nikodima, ve výměře 11 jiter 1 142 □ sáhů Louka pod oborou ve výměře 221 čtverec. Sáhů a zahrada u stavení 131 sáhů.

Povinnosti mimo královských daní byly :

1 Do kníž. důchodu při sv. Jiří a Havle ročně platiti 1 zl. 15 krejcaru 1/3 den.

2 Naturální robotu týhodně po celý rok tři dni jednou statnou osobou vybývati.

3. Uhříněveskému panu faráři jmenem desátku odváděti pšenice, žita, ječmena, a ovsu každého 2 korce 2 věrtele.

4 Těmuž jmenem letníku odváděti u každé krávy 3 krejcaru a k zelenému čtvrtku dle možnosti několik vajec.

5 Uhříněveskému školnímu učiteli od zvonění Ave Maria ročně 12 krejcarů.

Vlastníci :

Václav Ssofer roku 1789 po Bartoloměji Vostrovi v ceně 100 zl. ujal, manželé Josef a Anna Kijrovi koupili jej od téhož roku 1808 za 5.500 zl., Manželé Václav a Barbora Kisler koupili jej od Josefa a Barbory Kírových manželů roku 1819 za 3 000 zlatých Manželé Jan a Johanna Srpovi koupili jej dle smlouvy z 17 ledna 1839 za cenu 1 600 zl. – Srb Josef (nezletily) koupil jej dle smlouvy z 9. března 1850 za cenu 1 000 zl a prodal jej opět smlouvou ze dne 2. srpna 1872 otci Janu Srbovi za 3 000 zl.r.m.

Číslo popisné 9.

Stavení sestávalo následovně : Světnice, v ní komora, síň v ní kuchyňka klenutá (na rozboření) jedna světnice, při tom koňská maštal, to vše ode dřeva pod jednou krytbou, vše sešlé, stodola roubená, rovněž sešlá.

Povinnosti na gruntě tomto mimo král. daní byly :

1 Do kníž. důchodu úrok ročně 2 zl. 29 krej. 3 1/6 den. platiti.

2 Robotu týhodně po celý rok 1 den s 2 koňmi, pěší též 3 dny, v čas žní mimo toho dvanácte dnů s 1 osobou vybývati.

3 Uhříněveskému panu faráři odváděti obilí ročně : Pšenice, žita, ječmena a ovsu všeho po 1 věrteli a 1 mírce.

4 Těmuž jmenem letníku z každé krávy 3 krejcaru a k zelenému čtvrtku dle možnosti několik vajec.

Polí při tomto gruntě 22 jiter 705 □ sáhů, louky pod vodící 822 □ sáhu, a zahrady u stavení 72 □ sáhů.

Vlastníci :

Do vzrůstu dědiče Matěje Nikodima užívali od roku 1801 manželé Václav a Anna Málkovi za 1 621 zl 44 B.Z. šasovní ceny. – Matěj Nikodim a manželka Anna rodem Sládečková nastoupili zde kšaftu Matěje Nikodima ze dne 27. března 1800 a zápisu ze dne 5. května 1810 v ceně 1 621 zl 45 nom. –

Emanuel Nykodym a manželka jeho Anna koupili jej roku 1840 za 600 zl – Od Jana Rathouského č. 39. roku 1862 koupeno pole 2 jitra 34 □ sáhů v ceně 892,50.

Manželé tito odprodali od usedlosti této více polí a po smrti Emanuela Nykodyma připadla polovice jeho vdově Anně Nykodymové.

Číslo popisné 11.

Z knihy domkář. I. Folio 1.

Domek č.p. 11 dle zápisu ze dne 25. května 1775 stojí na obecním místě, k němuž přináležejí zahrádka č. top: 36 pr 42 □p. – Dle téhož zápisu povinen vlastník gruntovní vrchností panství Uhříněveského každoročně v čas žní 3 dni pěší roboty a ochranného peníze když krávu drží 1 zl 30, bez krávy 1 zl, k obci Uhříněveské jmenem z místa každoročně 4 zl. Tomáš Karásek natoupil tuto chaloupku dle zápisu z 25. května 1775 od Jana Slámy v kupní ceně 95 zl 49 1/4 . Josef Čáp a manželka Barbora nastoupili jeje dle zápisu ze dne 16. května 1811 v ceně 800 zl. B.Z.

Josef Černý koupil jeje dle smlouvy ze dne 16. července 1825 za 500 zl. víd. Číslo.

Magdalena Srbová provdána za Jana Kovářka koupila jej dle zápisu ze dne 22. prosince 1825 za 200 zl. stř. – Manželé Václav a Kateřina Bermanovi koupili jej dle zápisu ze dne 25. června 1836 za 300 zl. stř. – manželé Josef a Marie Medelských nastoupili jej dle svateb. Smlouvy ze dne 26. ledna 1849 za 120 zl

Číslo popisné 12

Z domkářské knihy I Fol : 7

Tato chaloupka (č.p. 12) stojí na obecním místě Uhříněveském (č. top. 37) se zahrádkou čís. Top : 38 pr 101 □ sáhů. Dle zápisu ze dne 12. září 1802 a dle robotního seznamu z roku 1777 byl držitel jakožto řemeslník a sice sklenář povinnen při vrchnostenském dvoře tři dni žnecké roboty každého roku robotovati a 1 zl 30 jmenem ochranného peníze platiti, kdyby ale vlastník chalupy řemeslníkem nebyl, tehdy robotuje ve žni 6 dni a platí, když krávu drží 1 zl., bez krávy ale jen – 45 kr., K obci Uhříněveské každého roku jmenem z místa 3 zl 30 též k obci za přidany kousek místa k zahrádce každý rok nájmu 30 kr.

Vlastníci :

Jan Stárek obdržel tuto chaloupku od otce jakuba Stárka dle smlouvy z 20. listopadu 1807 v ceně odhadní 200 zl., kteráž dle kursu panentu ze dne 20. června 1811 vynáší 99 zl. – 2/4 – manželka Marie, rozená Síchrovská obdržela spoluvlastnictví dle vyjádření ze dne 12. září 1821. – Václav Stárek obdržel domek tento od rodičů dle doručujícího listu ze dne 8. února 1830 v ceně 460 zl 24. – Františka Starková manželka rozená Vokurková obdržela spoluvlastnictví dle svatební smlouvy, ze dne 17. dubna 1830 za 240 zl. stříbra. –

Manželé Matěj a Anna Křečkovi koupili jej dle úmluvy ze dne 21. února 1840 za 1 000 zl – Magdalena Zounková z Tehoviček koupila jej dle smlouvy ze dne 17. června 1851 za 1 000 zl stříbra. – Tomáš Zounek, sladovnický v Praze č. 73 st/18n. koupil jej dle smlouvy ze dne 14. června 1870 za 1 000 zl Manželé Antonín a Antonie Doršnerovi koupili domek tento dle smlouvy ze dne 11. dubna 1871 – vyjma 7 □ sáhů a 12 □ stop, které si prodávající ponechal ve

vlastnictví – za cenu 1 350 zl – Antonín Doršner žemřel dne 13. března 1894 a podědily dcery jeho spoluvlastnictví a sice : Eleonora ¼ a Antonie ¼ celého domku.

Číslo popisné 14.

Z domkářské knihy I Fol : 20.

Domek (číslo popis. 14) stojí na zádušním místě a nepatří k němu žádných pozemků a patří záduší Uhříněveské. V domku tom bydlel hrobník

Číslo popisné 15.

Dominik. kniha lit A Folio 197

Návesní domek číslo 15 nové/48 staré

Podle počátečního zápisu z 20. června 1797 obsahuje tato chaloupka se zahradkou 40 □ sáhů, kteráž zahrádka pod č. top : 45 vyznamenaná na 123 □ sáhy při vyměřování zemoknížecí daně vyměřena jest. Když ale vrchnosten. zeměměřičem nalezeno bylo, že chaloupka spolu se zahradou 180 □ sáhů obsahuje, pročež tehdejší držitel ostatek 140 □ sáhů dle zápisu ze dne 18/5 1808 od vrchnosti zakoupil.

Dle prvotního zápisu ze dne 20 června 1797 povinen vlastník k důchodu panství Uhříněveského jmenem úroku každoročně 1 zl 10 platiti pak též vrchnosti každého roku 24 dny pěší roboty tj. v zahradách na jaře 6 dni, v děláni sena 6 dni, ve žni 6 dni a v děláni otavy 6 dni, též pak všechny zemoknížecé daně a jiné povinnosti. Podle zápisu z 18/5 1808 povinen vlastník Uhříněveské gruntovní vrchnosti z oných více nalezených a zakoupených povrchností jmenem nájmu každoročně při termínu Havelském 1 zl 43 platiti. Podle zápisu ze dne 20. června 1797 jest držitel zavázán vrchnosti Uhříněveské při dvořích proti obecnému platu nádenickou práci konati. – Vedle zápisu ze dne 18. května 1808 nesmí zahrádka nikdy od chaloupky oddělena býti, dle § 4 nesmí nový byt na zahrádce přistaven býti § 5 Při změněni držitele nastupující vlastník hned při vtělení zápisu z každé mišenské kopy tržní ceny od přepsání vlastnictví 1 krejcar platiti měl.

Bartoloměj Novák dle zápisu ze dne 20. června 1797 vystavěl tuto chaloupku s vrchnostenským povolením ze dne 11. února 1783.

Václav Novák koupil dle zápisu ze dne 18. května 1808 více nalezený pozemek 140 □ sáhů za 25 zl 47. Týž po smrti otce Bartoloměje ujal domek tento dle odevzd. listiny ze dne 27. července 1833 v ceně 300 zl B.Z. neb 230 zl. 45 ¼ vídeň. čísla.-

Manželé Antonín a Kateřina Novákové ujali chaloupku tuto po otci Václavu Novákovi dle svatební úmluvy ze dne 27. července 1833 v ceně 200 zl B.Z.

Manželé František a Anna Režných koupili od těchto chaloupku tuto dle smlouvy ze dne 16. září 1870 za 300 zl. r/m.

Číslo popisné 16.

Dominikální kniha lit. A Folio 206.

Návesní domek číslo popisné 16 nové (49 staré)

Stavení sestávalo : Světnice, síň, kuchyň, komora, chlév, naproti 2 chlívy a špejchárek.

Dle prvotního zápisu ze dne 20. června 1797 a vrchnost povolení má tato chaloupka se zahrádkou obsahovati 40 □ sáhů. Při vyrovnání zemoknížecí daně byla zahrádka pod č. top : 49 měřena na 126 □ sáhů a poněvadž vrchnosten. zeměměřičem vynalezeno bylo, že chaloupka se zahrádkou 165 □ sáhů površnosti obsahuje, pročež držitel (sirotkové po Jiřím Vemerovi) dle zápisu ze dne 18. května 1808 za více vynalezených 125 □ sáhů vrchnosti 23 zl 26 ¼ zaplatili a je dědičně zakoupili. Dle počátečního zápisu ze dne 20. června 1797 povinen držitel vrchnosti Uhříněveské každoročně jmenem úroku 1 zl 10 platiti pak při vrchnostenském dvoře 24 dny pěší roboty a sice : 6 dni z jara v zahradách, 6 dni v děláni ena, 6 dni ve žních a 6 dni v děláni otavy a potom vypadající zemoknížecí daně niknouti. – Uhříněveské grunt. vrchnosti podle zápisu ze dne 18. května 1808 z oné při chaloupce více vynalezené površnosti pr 125 □ sáhů každoročně při termínu Havelském jmenem nájmu 1 zl 33 3 videnské platiti a všechny vyplývající zemoknížecí daně a povinnosti niknouti.

Dle počátečního zápisu ze dne 20. června 1797 lest vlastník zavázán při vrchnostenském dvoře proti obyčejné mzdě nádenickou práci konati

Zápis ze dne 18. května 1808 ustanovuje :

§4 že zahrádka nikdy od chaloupky oddělena býti nesmí, též tak zamezuje na zahrádce ještě jednu chaloupku neb byt vystavěti.

Jiří Verner vystavěl tuto chaloupku s vrchnosten. povolením ze dne 1. února 1783 dle zápisu ze dne 20. června 1797, cena v zápise uvedena není. –

Václav Verner ujal chalouku tuto po otci Jiřím dle odevzdací listiny ze dne 9. června 1836 č. 564 za 118 zl 31 ¼ cm. Dědici nezletilí Antonie, František, Anna Vemerovi a pinoletá Marie, provd. Nováková podědili chaloupku tuto po Václavu Novákovi dle odevzdací listiny ze dne 25. listopadu 1863 č. 215 za cenu odhadní 473 zl 27 cm.

Manželé Jakub a Marie Novákové, posled. rodem Vemerová koupili ¾ domku za cenu 360zl. r. č. dle smlouvy ze dne 31. října 1864.- 3/8 domku Jakuba Nováka byly exek. prodány Vojtěchu Štěpničkovi ze Smíchova za 5 zl. r. č. dle odevz. listiny ze dne 22. prosince 1874 č. 5879. – 5/8 domku bylo exekučně prodáno Anně Halířové ze Smíchova dle odevzdací listiny ze dne 28. ledna 1876 č. 471 za cenu 300 zl. r. č. 3/8 domku Vojtěcha Štěpničky dle trhové úmluvy z 29. prosince 1875 Jan Stránská.- Manželé Petr a Josefa Trpálkovi koupili chaloupku tuto dle smlouvy ze dne 30. října 1877 za cenu

Číslo popisné 17

Dominik. kniha lit. A Fol : 215.

Dle rust. knihy II Fol: 128 A. XXIII pag 272 obytné a hospod. stavení nově vystaveno

Návesní domek číslo popisné 17 nové (51 staré)

Stavení sestávalo : Sednice, síň, kuchyň, komora, chlív, pak menší chlév, naproti špejchar, kulna a stodola.

Podle zápisu ze dne 20. června 1797 a povolení vrchnosten. ze dne 11. února 1783 má chaloupka spolu se zahrádkou površně 40 □ sáhů obsahovati. Při vyrovnávání zemoknížecí daně jest zahrádka pod č. top : 49 měřena na 121 □ sáhů. Když ale při přeměřování vrchnosten. zeměměřičem vynalezeno bylo, že chaloupka a zahrádka 186 □

sáhů obsahuje, pročež vlastník Matěj Kaprálek více naměřenou povšnost 146 sáhů od vrchnosti dle zápisu ze dne 18/5 1808 dědičně zakoupil za 27 zl. 32.

Vlastník povinen byl Uhříněveské gruntovní vrchnosti dle prvotního zápisu ze dne 20. června 1797 každoročně jmenem úroku 1 zl 10 platiti pak při vrchnostenském dvoře 24 dní pěší roboty a sice 6 dní z jara v zahradách, 6 dní v děláni sena, 6 dní ve žni a 6 dní v děláni otavy potom všechny vypadající zemoknížecí daně niknouti.-

Dle prvotního zápisu ze dne 20. června 1797 jest držitel povinen při vrchnostenském dvoře proti vyměřenému obyčejnému platu nádenickou práci konati.- Dle zápisu ze dne 18. května 1808 jest v §4 stanoveno, že zahrada od chaloupky nikdy oddělena (na níž ani nová chaloupka, ani obydlí vystaveno býti nesmí) dle § 5. jest vlastník zavázán při změnění držitele od připsání vlastnosti z každé kopy mišenské zákupní sumy k důchodu 1 kr. zaplatiti.

Jan Čermák vystavěl tuto chaloupku dle zápisu ze dne 20. června 1797 a vrchnosten. povolení ze dne 11. února 1783, cena v zápise udána není.

Manželé Jan a Františka Mašatovi nastoupili chaloupku tuto dle zápisu ze dne 2. ledna 1811 v odhadní ceně 608 zl. 10.

Jan Král koupil tento domek dle zápisu ze dne 3. května 1834 za cenu 380 zl stříbra.

Manželé Josef a Anna Počtovi koupili tento domek dle zápisu ze dne 17 června 1836 za 440 zl. stříbra.

Manželé Václav a Anna Smolíkoví koupili tento domek dle smlouvy ze dne 25. dubna 1838 v ceně 460 stř.

Manželé František a Ludmila Tůmovi koupili tento domek dle smlouvy ze dne 12 května 1841 v ceně 510 zl. stř.

Manželé Josef a Barbora Holubovi koupili tento domek dle smlouvy ze dne 31. prosince 1843 za 480 zl. stř.

Manželé Matěj a Marie Zděnkovi koupili tento domek dle smlouvy ze dne 7. února 1844 v ceně 620 zl. stř.

Manželé františek a Dorota Chmelíkovi koupili tento domek dle smlouvy ze dne 20. dubna 1846 za cenu 622 zl. stříbra.

Marie Slavíková ujala domek tento dle odevzdávací listiny ze dne 2. listopadu 1877 č. 6539

Číslo popisné 18.

Dominikál. kniha lit. A Fol : 224.

Návesní domek číslo 18nové/50staré

Stavení sestávalo : Sednice, síň, kuchyň, komora, chlív, naproti špejchárek a mlátek.

Dle zápisu ze dne 20. června 1797 měla chaloupka spolu se zahrádkou přesně 40 □ sáhů obsahovati. Při vyrovnání zemoknížecí daně jest zahrádka pod č. Top : 51 změřena na 180 □ sáhů. Když ale podle změření vrchnosten. zeměměřičem vynalezeno bylo, že chaloupka se zahrádkou 144 □ sáhů obsahuje, pročež vlastník Matěj Perman ostatek 104 □ sáhů dle zápisu ze dne 18. května 1808 od vrchnosti dědičně zakoupil za 18 zl 45.

Vlastník povinen byl dle prvotního zápisu ze dne 20. června 1797 Uhříněveské gruntovní vrchnosti každoročně jmenem úroku 1 zl 10 pak při vrchnostenském dvoře 24 dny pěší roboty a sice 6 dní z jara v zahradách, 6 dní děláni sena, 6 dní ve žni a 6 dní v děláni otavy, též všechny vypadající zemoknížecí daně niknouti. Dál byl povinen vlastník dle smlouvy ze dne 18. května 1808 z oné více vynalezené a zakoupené površnosti pr 104 □ sáhů každoročně při termínu Havelském 1 zl 15 a všechny vypadající zemoknížecí daně platiti.

Podle zápisu ze dne 20. června 1797 jest držitel povinen při vrchnostenském dvoře proti vyměřené obyčejné mzdě nádenickou práci konati. Dle zápisu ze dne 18. května 1808 nesmí zahrádka nikdy od chaloupky býti oddělena býti, též také nesmí držitel na zahrádce novou jinou chaloupku neb obidli vystavěti.

Matěj Perman koupil tuto chaloupku dle smlouvy ze dne 4. ledna 1803 od Jana Cibulky za 550 zl.-

Manželé Josef a Anna Vaňousovi poslez jmenovaná rozená Permanová ujali tuto chalouku dle smlouvy ze dne 1. května 1844 za cenu 400 zl. stříbra.

Číslo popisné 19

Mlýn číslo 19.

Dle výkazu počátečního zákupního listu ze dne 1. ledna 1739 má k tomuto mlejnu mimo při stavení pozůstávajících zahrádek patřiti gruntů 6 strychů. Jak zákupní úmluva ze dne 18. května 1808 přikoupili poručníci nezletilých vlastníku tohoto mlejnce nově vynalezené grunty 2 strychy 1 čtvrci k dědičné vlastnosti od vrchnosti a patřilo k tomuto gruntu 8 strychů 1 věrtel 1 čtvrtce čili 4 jitra 250 □. Dle smlouvy ze dne 29. srpna 1834 přokoupen emphiteftně chobot nad rybníkem „Vodice“ vevýnměře 1 j. 1310 □ sáhů.

Zákup. kniha č. II. Fol. 8. zápis z 1. ledna 1739.

Prvotní zápis osvobozuje v §7. tento mlejnc od všeho přechovávání a přenocování vojska a konání připřeže, od roboty, od kontribuce a rozličných s pozemních površků vycházejících zemoknížecích daní, kterýžto vrchnost sama mimo více vynalezených a nově zakoupených gruntův ze svého důchodu platiti se uvolila. § 8 téhož zápisu ujistuje, že k újmě a škodě vlastníka ani v Uhříněvsi, ani v blízkém k panství patřícím okršku nový mlejn zřízen neb vystaven býti nesmí. §9. tohoto zákup. listu obsahuje, že gruntovní vrchnost Uhříněveská v případnosti, jenž by mlejn tento bez viny hospodáře, neb jeho domácích vyhořel k vzdělání stavení polovice potřebného stavěcího dlouhého dříví zdarma a druhou polovici v slušné ceně ze svých lesův vykázati sebe uvolila, jediné s tou výminkou, že hospodář takové dříví sám sobě sporážeti a odvésti musí. Též mlynář na rozličné mlejnské potřeby každý rok jednu furku náradního dříví z vrchnostenského lesa obdrží jediné sobě takové sám sobě sporážet a přivést musí. Dle zákupní knihy č. Fol. 21 + zápisu ze dne 16. listopadu 1774 vychází z chaloupky č. 20 k tomuto mlejnu ročního stálého platu 1 zl 30.

Dle prvopočátečního zápisu ze dne 1. ledna 1739 § 3 má držitel mlejna do kníž. důchodu panství Uhříněveského každoročně jmenem nájmu v pololetních lhůtách 23 zl. pak za 23 strychů žita po 1 zl 30 též každoročně v pololetních lhůtách 34 zl 30

platiti, kdyby pak vlastník vodovodu tohoto peněžitého platu času nedodržel vrchnosti právo pozůstává ihned obilí na zrně požadovati.

Knihá důkazův č. II Folio 2.

Podle zákupní smlouvy ze dne 18. května 1808 jest vlastník povinen z oných při mlejně více užívaných zakoupených polí 2 strychy 1 věrtel 1 čtvrci všechny na ně vypadající zemoknížecí daně a povinnosti ze svého nésti t. j. kníž. důchodu Uhříněveskému z kterého se platí, podle každoročního rozvrhu nahraditi a z takových gruntu Uhříněveské vrchnosti jmenem nájmu 6 zl. 56 kr. a 1 videnský každoročně při termínu havelském k důchodu platiti.

Dle smlouvy ze dne 29. srpna 1834 musí vlastník z chobotu rybníka Vodice a ročně 3 zl 38 ¼ stř. kníž. důchodu platiti. b c.k. daně a jiné dávky zemské ze svého uhrážovati.

V základě prvopočátečního zákupního listu ze dne 1. ledna 1739 :

§1 zavazuje vlastníka potřebné melivo žádného nevyjímaje po všechny časy bez odjímání měřičny a bez požádání platu od mletí zdarma mlýti a z takového co slušno jest věrně odváděti, též má on s mlecema zdvořile zacházeti, tohoto panství poddaným před jinými posloužiti, pak s dobrými pytlíky a dokonalou chasou zaopatřen býti. Kdyby pak nový práh položen býti měl, tehdy se to jinač než-li u přítomnosti představeného úřadu a interesentů státi může, také má znamení při mlejně zachováno býti, aby k pozorování bylo, zda-li soused vodu tuze nezadržuje. Přitom jest povinnost mlynáře strouhu mlejnskou se sousedy vyhazovati a čistě držeti a jemu dovoleno nejen vodu pod neb nad mlejnem s přirozených břehův odvrátiti. §5 ukládá při změnění držitele v jakýmkoliv způsobu vrchnostenského svolení vyjednati a nastupující vlastník povinnen jest hned při potvrzení zápisu z celé tržní ceny 5 procento tj. z každého zletého 3 krejcaru jmenem Laudemium k důchodu Uhříněveskému zaplatiti. §6 ustanovuje : Kdyby nějaký nájem, pro který, jakož i pro všechny k vrchnosti vyjednané daně právo přednosti hypoteky zachováno jest, zasezěl byl, neb hospodář mlejn, stavení a pole spustil, vrchnosti právo pozůstává tento grunt prořadovati, buď jinému prodati, neb k své ruce administrovati a tak sobě nájem i jiné daně zaplatiti. Není vlastníkoví dovoleno grunty od mlejna odděliti, neb něco zvlášť odprodati, ale vždy všechno, jak toho úmluva od 18. května 1808 dokládá při sobě pozůstati má. Dle smlouvy ze dne 29. srpna 1834 jest vlastník povinen v případě změny 5% Laudemium vrchnosti platiti.

Vlastníci.

Václav Žilák nastoupil tento mlýn po otci Josefu Žilákovi z rukou administratora Karla Bečvařika dle zápisu ze dne 31. prosince 1801 za dohodnutí všech dědičů za sumu 1 812 zl. nom. Neb 1 548 zl. 43 víd. Číslo. – Dle zápisu ze dne 18. května 1808 zakoupila vdova Anna po Václavu Žilákovi co mateřská poručnice nově vynalezené polo 2 strychy 1 věrtel a 1 čtvrci od vrchnosti k rukoum sirotků za 92 zl 30 neb 42 zl. 49 ¼ víd. Číslo. – Johanna Ponc-ová rozená Žiláková dle odevzdačního listu ze dne 10. března 1823 ujala ¾ v ceně 1 594 zl. 54 ¾ po otci Václavu Žilákovi, pak sestře Barboře, kdežto ¼ užívání matky Anny Žilákové opět provd. Stehlíkové za 532 zl 3 ¼ po její smrti. Johanna Poncová roz Žiláková koupila chobot u rybníka Vodice od vrchnosti ve výměře 1 jitra 1310 □ dle zápisu ze dne 29. srpna 1834. – Karel Ponc podědil mlýn tento po matce Johanně dle odevzdační listiny ze dne 1. září 1858 č. 1806 s přísl. za 8 000 zl. – Jan Stránský a František Koliha koupili mlýn tento v exekuční dražbě dle odevzdační listiny ze dne 31. prosince 1866 č. 3277 za 7 001 zl. r. č. Dle smlouvy tržové 8. června 1872 ukoupila Klára Koliňová od Jana Stránského polovici tohoto mlýna za 3 500 zl

Číslo popisné 21.

Farní budova tato kreslena roku 1894. Statistika její nachází se na stranách této knihy.

Povýšení fary na děkanství

Roku 1909. za působení veledůstojného pana faráře Františka Kahouna a pana starosty Antonína Semaského, majitele statku čp. 42 zde povýšena byla far zdejší na děkanství na základě následujícího dekretu, který zní takto : č. 2792

„Veledůstojnému děkanskému úřadu v Uhříněvsi. Připisem ze dne 13 února 1909 č. 36.148 sdělilo s námi c.k. mistodržitelství, že c.k. ministrstvo kutlu a vyučování dekretem ze dne 27. ledna 1909 č. 1745 vyslovilo, že není námitek proti povýšení fary v Uhříněvsi na děkanství. Budiž to vzato na vědomí a do pamětní knihy poznamenáno.

Z k. a. Ordinariatu v Praze dne 3. března 1909.

D^{ex} Jan Sedlák v/r.
gener. vikář

Číslo popisné 22

Stavení sestávalo jak následuje : Světnice, síň, v ní kuchyňka a komora, vedle špejcházek, vše ze dřeva, pod jedním traktem. Z druhé strany dvora jedna kulna na sloupech s mazavou podlahou, neb stropem, podle ní maštal a dva chlévky též dřevěné, pak malá přistavěná komora, dále dva vedle sebe stojící špejchárky s prkenou podlahou pod touž jeden chlévek a dva kurníky. Vrata do dvora a při nich 2 S: h: svinské chlévky.

Pole nazývala se u oběšené hrušky, pod Vodící, U Nadymače mimo jiné ve výměře 39 jiter 1 207 □ sáhu, luk 1 jitra 79 □ sáhu, zahrady 171 □ sáhu, od toho odděleno bylo 13 jiter 312 □ sáhu, luk 22 □ sáhu, a zbylo polí 26 jiter 895 □ sáhu, luk a zahrad 1 jitra 29 □ sáhu.

Povinnosti na tomto gruntě vázly mimo král. daně tyto :

1 Do kníž. důchodu platiti úrok 4 zl. 59 3 1/3 den.

2 Robotu týhodně po celý rok potažní s 3 koňmi dva dny, pěší neb roboty od sv. Jiří do sv. Havla šest a od sv. Havla do sv. Jiří 5 dní vybývatí.

3 Uhříněveskému panu faráři desátek : 2 věrtele 2 mírky pšenice, žita, ječmene a ovsa.

4 Témuž jmenem letníku z každé kráv ročně 3 kr. a k zelenému čtvrtku dle možnosti několik vajec odvésti.

5 Uhříněveskému školnímu učiteli od zvonění Ave Maria 12 krejcarů ročně.

Držitelé. Terezie Krpálková ujala tento grunt s manželem Václavem Krpálkem od jana Hladíka roku 1745 za 877 zl 9 kr 2 den, - Václav Krpálek syn po Václavu Krpálkovi nastoupil tento grunt roku 1803 v šacovní ceně 1 000 zl. – Jan černý a jeho manželka ovdovělá Krpálková, pronajali tento sirotčí grunt až do vzůstu právního dediče Václava nejstaršího syna po Václavu Krpálkovi dle zápisu ze dne 2. ledna 1811 v šacovní ceně 4 269 zl 10 B.Z. – Magdalena Krpálková nastoupila dědičně tento grunt po jejím zemřelém otci Václavu Krpálkovi roku 1824 v ceně vid. čísla 2 190 zl. – Václav Bohuslav stal se roku 1820 za přínos 1 000 zl od své manželky magdaleny rozené Krpálkové spoluvlastníkem. Magdalena Bohuslavova po smrti manžela stala se samovlastnicí roku 1831 v ceně 634 zl 3 kr. stř.- Jan Houdek manžel Magdaleny Bohuslavovy obdržel roku 1831 za přínos 800 zl. stř. spoluvlastnictví. Roku 1842 byl grunt č. 22 soudně odhadnut na 3 885 zl 35 cm. – František Koliha a manželka jeho Klára koupili tento grunt roku 1849 za 5 329 zl. stříbra. Mlýn ten postoupili synu Otto Koliňovi, který jej za krátko prodal manželům Janu Menclovi a barboře Menclové. Po úmrtí Jana Mencla sdělil polovici mlýna syn Jaromír Mencl, který mlýn ten roku 1912 prodal společností s ručením omezeným pod firmou J. Mencl.

Číslo popis : 23

Dominikál. grunt. kniha lit. A Fol : 106.

Uhříněveská chalupa kolářská (Kolářova nazvaná) číslo 14 staré, - číslo 23 nové.

Dle počátečního zákupního listu ze dne 28. listopadu 1776 pozůstávala zahrádka jmenem Hervertovská pod 1 měřicí rakouské míry. Podle zápisu ze dne 26. listopadu 1774 patřilo k této chalupě 6 strychů 1 věrtel české míry. Dle smlouvy tržní 18. května 1808 zakoupil vlastník při vyměřování více vynalezených gruntů 27 □ sáhů zahrady za 4 zl 39 ¼ a pole 2 strychy 3 věrtele za 220 zl.

Při vyrovnání zemoknížecí daně bylo zahrádky za stavením 472 □ sáhů a dle vyměřování 512 □ sáhů při tom přes potok přhraženo 27 □ sáhů Polí bylo dle starého měření 3 jitra 1 038 □ sáhů a dle nového 4 jitra 800 □ sáhů.

Dle počátečního zápisu ze dne 28. listopadu 1776 jest vlastník stran zahrady od roboty, kontribuce a jiných podobných daní osvobozen. Dle počát zápisu jest vlastník povinen ze zahrádky dle §2 každoročně k důchodu panství Uhříněveského jmenem nájmu 40 kr. platiti. Podle zápisu ze dne 5. ledna 1741 jest vlastník zavázán z chaloupky každoročního úroku k důchodu Uhříněveskému 2 zl. platiti. Dle zápisu ze dne 15. července 1764 má vlastník z chaloupky každého roku 2 neděle ženské roboty vybejvati, neb za ni do důchodu 3 zl. platiti. Z polí dle zápisu ze dne 28. ledna 1776 přípatřících platil vlastník k důchodu panství Uhříněveského každoročně po 54 kr. v sumě 5 zl. 17 kr. a troník.

Dle tržní úmluvy ze dne 18. května 1808 zavázal se vlastník z oných více nalezených zakoupených gruntů do důchodu panství Uhříněveského každoročně při terminu Havelském následovní plat odváděti z půl čtvrtce zahrádky po 10 zl 18 ¼ - z 2 strychu a 3 věrtel polí po 3 zl 30 ... 9 zl. 37 ½ (troníku) pak všechny na tyto zakoupené grunty vypadající zemoknížecí daně jakéhokoliv jména. Dle zákup. listu 28. listopadu 1776 povinen vlastník ze zahrádky jakož i dle zápisu z 18. května 1808 z přikoupených gruntův a dle zápisní úmluvy z chalupy při změnění držitele ze zákupní ceny 5% Laudemium vrchnost důchodu zaplatiti Kdyby vlastník v placení určitých platů neb v plnění jiných dohodnutých povinností byl váhavý, má vrchnost právo chalupu s grunty prořadovati, jinému prodati a tak sobě zalezlou daň zapraviti. Dle §4 zápisu 18/5 1808 nesmí grunty od této chalupy odděleny býti, ale vždy všechno při sobě pozůstati má.

Vlastníci.

Tomáš Hrozný koupil tuto chalupu s všemi grunty od Josefa Kudrny dle zápisu z 15/6 1799 za 730zl. Podle zápisu od 18/5 1808 zakoupil Tomáš Hrozný od vrchnosti více vynalezené grunty 2 strychy 3 věrtele polí po 80 zl. činí 220 zl a ½ věrtele zahrádky po 150zl. činí 4 zl 39 ¼ , celkem za 224 zl 39 ¼ . Dle svatební smlouvy z 27/10 1803 obdrželi od těchto dcera Terezie a její manžel Václav Günther chalupu tuto darem a vyměnili sobě postupující užívání tohoto domku s příslušenstvím. Dle darovací listiny ze dne 4/4 1825 a úřed. Povolení z 19/10 1825 darovali titěž Václavu a Terezii Güntherovým přikoupené pole shorajmenované za 224 zl. 39 ¼ . B.Z. z otcovské lásky. Vilém Günther obdržel tuto chalupu s přísl. i s grunty po otci Václavu s dorozuměním vdovy Terezie Güntherové dle odevzdací listiny ze dne 14. března 1832 v ceně 703 zl 19 stříbra.-

Vdova po Vilému Güntherovi – Marie Güntherová opět provd. Siefertová a syn Antonín Günther podědili tuto chalupu po Vilému Güntherovi dne 26. dubna 1864 zemřelém vedle odevzdací listiny ze dne 29. července 1867 č. 2730 v ceně 2 443 zl. – Otto Koliha koupil dům se zahradou za 3 500 zl dle smlouvy 20/5 1871. – Aloisie Koliňová manželka Otto Kolihy nastoupila dům tento se zahradou dle snímku ze spisu notářského dto v Turnově 22. května 1879 č. 8144

Číslo popis. 24.

Stavení sestávalo takto : Světnice, siň, v ní schody na huru (bedněné) kuchyň a ommora venku na zapraž, maštál, vedle komůrka, pak špejchárek s cihelnou podlahou, malý svinský chlívek, před oknem do zahrady besídka, pod ní sklípek zděný naklenuť, to vše ode dřeva, dílem stěny již sešlé, krytina však dobrá. Mezi tím malé vrátka ke mlejnu, při nich okolo zahrady 21 sáhu zdí. Spodkem stodola podezděna, dílem z nového, dílem ze starého dříví roubená s dvojitým záděním a dvojitými vraty, při ní 2 malé chlívky. Před stodolou klenutý mostek kulna na sloupech, pod ní malé komůrka, pak špejchárek s prkenou podlahou, nad kůlnou hůra, vše roubené, prostředně sešlé. Vrat na náves záděná s dvouma dobrými fliglemi a fortnou, studna roubená asi 3 sáhy hluboká s novým roubením a rumpálem.

Polí bylo 48 jiter 609 □ sáhů, luk a zahrad 2 jitra 1405 □.

Povinnosti na tomto gruntě byly mimo král. daní :

1 Do kníž. důchodu platit úrok ročně 6 zl 15 krej. 1/3 den.

2 Roboty týhodně po celý rok potažní s 3 koňmi 3 dni a pěší od sv. Jana do sv. Václav 3 dny vybývati

3 Uhříněveskému panu farář desátek 2 věrtele 2 čtv. Pšenice, žita, ječmena a ovsa.

4 Těmuž jmenem letníku z každé krávy 3 krejcarů a k zelenému čtvrtku dle možností několik vajec.

5 Uhříněveskému školnímu učiteli od Ave maria 12.

6 Uhříněveskému záduší pod jmenem železná kráva ročně 14 krejcarů.

Vlastníci : Tomáš Hrozný zdědil tento grunt od otce Jiřího Hrozného roku 1777 za 793 zl 38 ½ . Manželé Prokop a Ludmila Kozel-ovi nastoupili jej r. 1803 následkem věnování od Tomáše Hrozného v ceně 11.267 zl 17 1 ½ den. – František Rzezatšch koupil jej od roku 1804 za cenu 20.000 zl.

Poznamenáno, že Josef Kopelář neb Popelář sdělal sobě kontrakt sám v německé říši.

Manželé František a Anna Kotkovi koupili jej r. 1806 za 20.000 zl. – Josef Kopelář koupil jej r. 1807 za 18.500 zl. – Vavřinec Langr koupil jej v exekuci r. 1820 za 6 750 zl Víd. čísla. Manželé Antonín a terezie Rathouských koupili jej r. 1820 za 7 550 zl. víd. čísla. Kateřina Visnerová koupila koupila jej r. 1829 za 3 600 zl. stříbra, Vincenc Špicar koupil jej r. 1834 za 3 200 zl. stříbra. Grunt tento roku 1837 soudně odhadnut na 5 189 zl 24 stříbra, Antonín Richter koupil jej od Vincence Špicara r. 1838 za 3 200 zl. stř. Antonín Richter (syn) r. 1843 ujal jej v ceně 10.000 zl.stř. Kristof Gradl koupil jej r. 1846 za cwnu 11.350 zl. stř.- Jan Boháč a manželka Marie koupili r. 1847 za 14.500 zl. stř., Marie Boháčová obdržela druhou polovici po smrti manželově roku 1848 v ceně 7 250 zl. – Roku 1850 podědili jej bratři Josef Boháč a františek Boháč. JUD^{ex} Jan Kreisel koupil jej v exekuci r. 1858 za 18.100 zl.stř. Kníže Jan z Lichtensteinu kupil jej od tohoto za 19.005 zl. rak.číslo.

Číslo popisní : 25.

Z knihy domin. Folio 139 lit. A

Hervertovská chalupa číslo 16 staré, - 25 nové

Stavení sestávalo ze sednice, síně, kuchyně, komory ze sednice, naproti chlév a sklep.

Dle počátečního zápisu ze dne 15. července 1741 patřilo k této chalupě kousek zahrádky bez ustanovení obsahu při vyrovnání zemknížecí daně byla tato zhrádka pod čís. Top : 73 měřena a na 27 □ sáhů a podle změnání vrchnostenským zeměměřičem měřena vynáší 47 □ sáhů. Dle počátečního zápisu ze dne 15. července 1741 jest vlastník v §5. od všeho robotování, od přechovávání a přenocování vojska, od kontribuce, kterou vrchnost sama platí a od jiných daní osvobozen. Kdyby pak chalupa bez viny hospodáře a jeho domácích vyhořela, tehdy podle § 6. polovic k stavění potřebného dlouhého dříví zdarma a druhou polovici v slušné ceně z vrchnostenských lesů obdrží, jedině sobě takové dříví na své útraty porážeti a odvésti musí. Dle téhož zápisu povinen vlastník k důchodu panství Uhřetěveského jmenem nájmu v pololetních lhůtách 2 zl 20 platiti. Dle § 3. téhož zápisu se ukládá při změnění držitele v jakémkoliv způsobu sobě vrchnosten. povolení vyjednati a nastupující vlastník povinen jest hned při potvrzení zápisu z celé tržní ceny 5% tj. z každého zlatého zákupní sumy 3 kr. jmenem Laudemium k důchodu Uhřetěveskému zaplatiti. §4 ustanovuje, kdyby nějaký nájem pro který jakož i pro všechny k vrchnosti vyjednané daně právo přednosti hypotéky zachováno jest zasezelen byl neb hospodář stavení spouštěl, tenkrát vrchnosti právo pozůstává tento grunt prořacovati, jiným prodati a tak sobě zasezelenou daň zaplatiti.

Jan Boubín zdědil tuto chalupu dle zápisu z 27. února 1797 po zemřelém svém otci za 100 zl. Týž postoupil své druhé manželce Anně, rozené Rosové tuto chalupu v tom způsobu, že one kdyby on ji předemřel, vlastnice celé chalupy jak stojí a leží samovlastnicí býti má, poněvač ona dětem z prvního manželstva Františku, Marii a Eleonoře 100 zl. položila. – Manželé Josef a Barbora Srba obdrželi tento domek od Jana Boubína dle kontraktu z 16/5 1826 v ceně 200 zl. stříbra. – Josef Srb ujal druhou polovici v ceně 120 zl.25 stříbra po své manželce Barboře dle odevzdací listiny ze dne 4. září 1841.- Manželé Karel Englmann a Rozálie Englmannová koupili domek tento dle smlouvy ze dne 7. května 1846 za 530 zl.cm Rozálie Englmanová ujala dle smlouvy ze dne 7. února 1859 druhou polovici domku v ceně 261 zl 15 (po smrti manžela) – Manželé Jan a Marie Pyšna koupili domek ten od Rozálie Englmann dle smlouvy ze dne 14. září 1860 se zahradou v ceně 990 zl.r.m.

Číslo popisní : 26.

Domin. kniha lit. A Folio 151.

Hervertovská chalupa číslo 41 staré, - 26 nové

Podle počátečního ze dne 28. listopadu 1776 §5. osvobozen držitel o přechovávání a přenocování vojska od kontribuce, kterou vrchnost sama platila a jiných podobných daní.

Stavení sestávalo : Sednice, síň, kuchyň, ze síně se jde do komory, vedle chlév a mlátek. Jak prvopočáteční zápis ze dne 28. listopadu 1776 obsahuje, patří k této chalupě zahrádka a pod 2 měřice, při vyrovnání zemknížecí daně jest pod č. top : 69 měřena na 806 □ sáhů, dle změnání vrchnosten. zeměměřice obsahuje 834 □ sáhů. – Dle téhož zápisu povinen vlastník do důchodu panství Uhřetěveského každoročně jmenem nájmu 4 zl pak Uhřetěveské gruntovní vrchnosti 14 dní v čas žní statnou osobou robotovati. – Dle § 3. ukládá se při změnění držitele v jakým koliv způsobu sobě vrchnostenského povolení vymocí a nastupující vlastník povinen jest hned při potvrzení zápisu z celé tržní ceny 5% z každého zlatého zákupní sumy 3 kr jmenem Laudemium k důchodu Uhřetěveskému zaplatiti. - § 4 ustanovuje. Kdyby nějaký nájem, pro který, jakož i pro všechny k vrchnosti vyjednané daně právo přednosti hypotéky zachováno jest, zasezelen byl neb hospodář stavení spouštěl, tenkrát vrchnosti právo pozůstává tuto chalupu i se zahrádkou prodati jinému a tak sobě zasezelený nájem zaoraviti.

Jakub Vrba a manželka Marie rozená Poláková koupila tuto chalupu dle zápisu ze dne 8. srpna 1798 od Jana Cibulky za 440 zl.-

Manželé Antonín a Anna Vrbovi obdrželi tuto chalupu dle svatební úmluvy ze dne 26. června 1824 od rodičů Jakuba a Marie vrbových spolu s domkem č. 27 v ceně 600 zl.stř.

Manželé Antonín a Anna Černých koupili domek č. 26 se zahrádkou od těchto za 614 zl. stříbra

Číslo popisní : 27

Drábova chalupa číslo 17 staré, - 27 nové

Stavení necházelo se v sešlém stavu a obsahovalo : Sednici, v níž je spolu verkstát, síň, kuchyň, komora, mlátek a v zahradě studna.

Dle výkazu prvopočátní zápisu ze dne 29. října 1790 patří k této chalupě zahrádka, která při vyrovnání zemknížecí daně pod č. top : 71 měřena byla na 113 □ sáhů.

Prvopočátní zápis ze dne 29. října 1790 vyměřuje :

§ 3 aby vlastník k důchodu Uhřetěveskému každoročně jmenem gruntovního úroku 1 zl 30 – pak § 4 – 18 dní pěší roboty vykonával každoročně a sice : v sekání sena 6 dní, - v žeti pšenice a žita 6 dní, v sekání ječmena a ova 3 dní, v sekání otavy též 3 dní. Kdyby pak tato roboty vykonána nebyla, tehdy držitel takovou v té ceně nahraditi musí, jak vrchnost jiným nádeníkům za takovou práci platí.

Dle počátečního zápisu z 29. října 1790 § 5 jest držitel povinen při změnění vlastníka z celé tržní ceny 5% tj. z každého zlatého zákupní sumy 3 kr jmenem Laudemium do důchodu Uhřetěveského zaplatiti.

Vlastníci.

Jakub Vrba koupil tuto chalupu od pozůstalosti po Janu Klinderovi, nezl. Sirotků dle zápisu z 31/3 1808 ve veřejné liciaci za 675 zl. – Manželé Antonín a Anna Vrbovi obdrželi tento domek spolu s domkem č. 26 od otce Jakuba Vrby dle svatební smlouvy 26/6 1824 v ceně 600 zl. stř. – Jan a Marie Boháček koupili tento domek od nich dle kontraktu ze dne 12/5 1840 v ceně 300 zl.stř. – František Kolíha koupil jej od těchto za 320 zl.stř. – Manželé Jan a Magdalena Houdkovi koupili jej od tohoto dle smlouvy z 6/9 1849 za 640 zl stř.

Číslo popisné : 28

Stavení sestávalo : Světnice, síň, v ní kuchyňka klenutá, komora, špejchárek s prkenou podlahou, vše ode dřeva, dále jedna komora na hlínu zděná, vše v jednom pořadí, přes dvůr světnička, komůrka, vedle maštal jakožto výminek, vedle téhož kravský chlév, a dvě komůrky, na dvoře kulna v 3 sloupech z jedné až do druhé strany zeď na hlínu, pak stodola v jednom mlatě a dvojím záděním zcela na hlínu zděná jakož také studeň zděná starým roubením.

Polí bylo 40 jiter 86 □ sáhů, luk 1 jitro 1 512 □ sáhů a zahrady 990 □ sáhů.

Povinnosti mimo královských daní byly tyto :

1 Do důchodu kníž. platiti stálý grunt. úrok 4 zl 59 kr 3 1/3 den. Ročně, vždy o Jiří a o Havle.

2 Robota týhodně skrze celý rok :

a Potažní s 3 koňmi mimo míšení, vláčení a jiné práce 2 dny.

b Peší, neb tak nazvaná šemerácká robota od sv. Jiří do sv. havla 6 a od sv. Havla do sv. Jiří 5 dnů vybývat.

3 Uhříněveskému panu faráři jmenem desátku ročně po 2 větelích, 2 čtvrcích pšenice, žita, ječmena a ovsa.

4 Témuž jmenem letníku z každé krávy 3 krej. Ročně a k zelenému čtvrtku několik vajec.

5 Uhříněveskému panu školnímu učiteli od zvonění Ave Maria 12 krej. ročně platiti.

6 Uhříněveské záduší pod jmenem železná kráva 14 krejcarů ročně odváděti.

Vlastníci :

Martin Klindera podědil roku 1789 po otci Martinu Klinderovi grunt tento v ceně 628 zl. 05.

Manželé František a Kateřina Klinderovi podědili roku 1823 grunt od otce za 1 400 zl. stříbra

Manželé Jan a Františka Žemličkovi koupili grunt tento za 9 000 zl. stříbra

Manželé Josef a Ludmila Kalkusovi koupili roku 18423 grunt tento za 9 000 zl. stříbra.

Christof Gradl koupil roku 1846 grunt tento za 8 900 zl.stř.

Manželé Jan a Marie boháčovi koupili roku 1837 grunt tento za 11.400 zl.stříbra

Josef Boháč podědil grunt tento roku 1848 za 10.000 zl.stř.

Tejnil ferdinand koupil grunt tento roku 1853 za 13.300 zl.stř.

Manželé Václav a Anna Veselých koupili roku 1855 grunt tento za 14.500 zl.stř.

Číslo popisní : 29.

Stavení sestávalo takto : Světnice, síň, kuchyň klenutá, dva špejcharky s prkenou podlahou, maštal koňská, zděná, chlívký, za tím chaloupka a dvě komory a na zápraží dva svinské chlívky – zdí 23 sáhů, stodola v dvojím zavádění a dvojimi vraty ode dřeva roubená a na dvoře studně.

Polí bylo 40 jiter 651 □ sáhů, luk a zahrad 2 jitra 1 152 □.

Povinnosti mimo král. daní byly následovni :

1 Do kníž. důchodu stálý grunt úrok 4 zl. 59 krej. 3 1/3 den. Ročně o sv. Jiří a o sv. Havle platiti.

2 Robota týhodně po celý rok potažní s 3 koňmi mimo míšení a ryb vození a mimo jiné malé práce, kterou dvospězně odbývat 2 dny, a pěší celoročně 286 dnů vybývat.

3 Uhříněveskému panu faráři jmenem desátku ročně odváděti po 2 větelích 2 čtvrcích pšenice, žita, ječmena a ovsa.

4 Témuž jmenem letníku z každé krávy 3 krej. a k zelenému čtvrtku několik vajec dle možnosti

5 Uhříněveskému panu učiteli školnímu od zvonění Ave Maria 12 krejarů ročně.

6 K záduší jmenem železná kráva 14 krejcarů ročně platiti.

Vlastníci :

Václav Rada koupil grunt tento od otce Jana Rady roku 1791 za 558 zl 55, - Václav Rada ujal jej v ceně 2 402 zl 45 stř.

roku 1837, - Anna Radová, rozená Šatopleťová obdržela spoluvlastnictví za 1 201 zl. 22 ½ stř. roku 1839, - Táz ujala druhou polovici po + manželé roku 1857 za 7 497 zl. 54 stř. – Grunt tento roku 1865 soudně odhadnut na 7 877 zl. 80 r.m.

– Roku 1873 ujali manželé Josef a nezl. Anna Smolíková, posled. rozená Radová grunt tento za 6 346 zl 88 r/č.

Číslo 30.

Stavení sestávalo takto : Přesíň, dvě velké světnice, malá kuchyňka, jedna výminkářská světnička, špýchar na mouku, špýchar na obilí, chlívký pro ovce, chlev pro krávy, chlev pro koně, vše zděné, původně do požáru (1851) pod došky, pak až na obytné stavení šindelem kryté, vše po tašky, - dále kulničku na vozy ze dřeva, kryta doky stála uprostřed voru, chlívký na vepře zděné, došky kryté, stodola původně dřevěná, potom podězděná a od roku (1813) zděná s 2 oplotněmi pod došky (Dle stavu 1888)

Pole u gruntu tohoto jmenovala se u obory, obecní pod 2. hrázním rybníkem, u březiny, k Pitkovickému kříži, na Honech, za Btahou, za křížem u cesty, též tam u Krpálkového, pod Benickou silnicí, v Jezerách u rybníka, též tam u Hrozného, - nadpilou k Benicům, - za pivovarem, za zahrady, - v Dolnicích, k tehovičkám, - pole výminkářky za mlejnem, - k nadymači, u hruštiček, v celku 41 jiter 436 □ sáhů

Luka : Pod skalkou, za zahradou, pod voborou, za vsí, v celku 1 jitra 501 □ sáhů, zahrady ve dvoře 1099 sáhů.

Vlastníci : Jan Srp koupil tento grunt od Žitovských manželů v roce 1784 za cenu 900 zl. – Jiřík Srp nastoupil jej dle svatební smlouvy ze dne 18. května 1799. Jan Srp nezletilý nastoupil jej po otci Jiřím dle darovacího listu ze dne 18. března 1828 v ceně 2 050 zl. 59 stř. – Johanna Srp rozená Šebek (nezletilá) obdržela spoluvlastnictví dle smlouvy ze dne 10. prosince 1832 za přínost 756 zl. stříbra – Jan Srp stal se opět samovlastníkem dle smlouvy ze dne 18. ledna a 9. února 1848 za 500 zl. stříbra Roku 1848 odhadnut tento grunt na 9 717 zl 39. - Jan Spr Barbora Jiskrová co snoubenci ujali tento grunt dle smlouvy ze dne 18. října 1871, po oddělení pozemků, které si otec Jan Srp ponechal, za cenu 6 500 zl. r.m.

Na gruntě tom vázla následovni břemena :

1 Do kníž. důchodu platit úrok 5 zl. 1 ročně.

2 Robota téhodně po celý rok potažní 3 koňma mimo míšení, vláčení jiných lehkých prací 2 dny. Pěší ale v roce v sumě 286 dní s tak zvaným česnerákem vybývat

3 Desátek panu faráři Uhříněveskému a 2 větele 2 me pšenice, žita, ječmena a ovsa.

4 Letník z jedné každé krávy 3 krejcarů a k zelenému čtvrtku několik vajec dle možnosti panu faráři odvádět.

Majitel usedlosti této byl od roku 1895 do roku 1908 starostou obce a od roku 1895 do roku – 1907 starostou okresu i po několik roku předsedou Společenské spojitelný okresu Říčanského. Odstupuje z úřadu starosty obce založil měšťanský fond obce Uhříněveské, věnovav k cíli tomu co základ na hotovosti 400 Kor

I byl ve schůzi obecního výboru dne 23. září 1908 zvolen pro zásluhy svoje o obec čestným měšťanem. Při volbě obecního představenstva dne 29. září 1908 zvolen byl čestným náměstkem starostovým.

Dne června 1907 odezdán byl p. Janu Srbovi panem c.k. okresním hejtmánem Josefem Smutným v úřadovně okresního výboru v Říčanech záslužný zlatý kříž s korunou, na to druhý den konala se slavnost v Uhříněvsi, kde po slavných bohoslužbách veledůstojný pan děkan František Kahoun na náměstí před sochou sv. Jana Nep. Měl

slavnostní reč o zásluhách oslavence a o významu nejvyššího vyznamenání. Na to dne 13. června 1907 konala se v zasedací síni radnice slavnostní schůze obecního výboru při které pana oslavence oslovil nejstarší člen obecního výboru pan ředitel František Filip. Radnice byla dle možnosti co nejlépe dekorována. Bývalý náměstek okresního starosty vysokorodý pán pan Ferdinand rytíř z Böhme-Bavenbergu centrální ředitel panství J.J. Knížte Jana z Lichtensteinu, t.č. sídlem ve Vídni, nemoha se dostavit k slavnostnímu odevzdání záslužného kříže do Říčana, zaslal okresnímu výboru v Říčanech omluvu a spolu toho obsahu, jak na připojeném listu je v opisu doslovně uvedeno.

Slavný okresní výbor v Říčanech !

Posvázení k slavnosti odevzdání zlatého záslužného kříže s korunou panu bývalému okresnímu starostovi jsem obdržel a milerád bych se byl účastnil aktu toho, který i moje srdce naplňuje velkou radostí, neb jest důkazem, že nejvyšší Pán Jeho císař a král. apoštolské Veličenstvo uznati ráčil zásluhy muže, který vynikal po všechny časy vzácnými cnostmi občanskými, který vzácnou nestranností stál v čele okresu říčanského, který vši silou svou snažil se o rozkvět okresu v trvalé lásce k němu.

Však není mi možno se dostavit pro důležitou záležitost knížete pána a proto dovoluji sobě písemně zaslati moji nejsrdčejší gratulaci k vyznamenání tomu, které se netýče pouze osoby vysoce ctěného bývalého pana starosty, neb má i podíl slavný okresní výbor, jehož předsedou pan odstupující starosta byl.

Čest ta vztahuje se i na působí celého slavného výboru, který pod vedením muže tak vzorného jako byl a jest pan Jan Srb, stal se účastníkem vyznamenání nejvyššího.

Moje blahopřání vztahuje se dnes na Vysocetěného býv. pana starostu a na odstupující okresní výbor.

Z pevného srdce plyne upřímné přání, aby jak milý náš býv. okresní starosta tak i velectění členové odstupujícího výboru těšili se dlouhá léta z vyznamenání nejvyššího a zároveň vyslovuji i novému slavnému výboru, jako i jeho velectěnému panu starostovi srdečný pozdrav s vroucím přáním, aby jemu bylo popřáno onoho zdaru, kterým se honositi může jak bývalý pan starosta, tak i bývalý slavný výbor okresní.

Co bývalý dlouholetý člen slavné té korporace jsem v duchu uprostřed milých a velectěných pánů soudruhů mých a s nimi volám z pevného srdce : Žehnejž Bůh práci vykonané ! a posilňuj práci nastávající.

Sláva císaři a králi, který okem spravedlivým hleděl k snahám našeho milovaného odstupujícího starosty.

V trvalé oddanosti

Ferd. Böhm v/r.

Vídeň 7. června 1907

Číslo popisné 31.

Domin. grunt. kniha lit. A Fol : 61.

Pekárna č. 31 (dle starého popisování číslo 21)

Stavení sestávalo : Světnice, síň, kuchyň komora, špejchar, chlév a stodola. Původně při pekárně žádných gruntův nepozůstávalo. (Kniha zákupní č. II Folio 220)

Dle počátečního zákupního listu ze dne 1. ledna 1739 :

§ 7 osvoboduje vlastníka od všeho robotování, od kontribuce, kterou rchnost sama platí, (vyjímaje jediné přídavek na vojenské kvartiny, pak osobní daně) od přechovávání a přenocování vojska

§ 8 ujistuje, že k újmě a škodě vlastníka ani v Uhříněvsi ani v okolním okrsku nová pekárna způsobena býti nemá.

§ 9. ukládá, kdyby tato pekárna bez viny hospodáře a jeho domácích vyhořela, v té případnosti vrchnost vlastníkovu polovičku potřebného stavěcího dříví ze svých lesů zdarma a druhou polovici v slušné ceně vykázati nechá, on ale takové na své utráty sporázeťi a odvésti musí.

Dle počátečního zápisu ze dne 1. ledna 1739 povinen majitel této pekárny do důchodu Uhříněveského každoročně jmenem nájmu podle § 3 20 zlatých v ½ letních lhůtách platiti. Dle téhož zápisu § 1 jest vlastníka povinen stavení v dokonalém stavu zachovat a nemá jinde obilí mlet než-li v mlejnech tohoto panství,

§ 5 ukládá při změně držitele v jakýmkoliv způsobě sobě vrchnostenského svolení vyjednatí a nastupující vlastníka povinen jest hned při potvrzení zápisu z celé tržní ceny 5 procento, tj. z každého zlatého zákupní ceny 3 kr. jmenem Laudemium k duchodu Uhříněveskému zaplatiti.

§ 6 ustanovuje, kdyby nějaký nájem, pro který jakož i pro všechny k vrchnosti vyjednané daně právo přednosti hypoteky zachovat jest, - zasezely byl, neb hospodář stavení spouštěl, aneb pečivo v ustanovené váze nepekli, vrchnosti právo pozůstává tento grunt prořacovati, buď jinému prodati neb k své ruce administroovati a tak sobě zasezely nájem i jiné daně zaplatiti.

Dle tržní smlouvy ze dne 1. října 1790 koupil tuto pekárnu František Vavrouška od Barbory Hronc za 550 zl. -

Jakub a Františka Brbec - ovi manželé koupili ji od Františka Vavrouška za 3 700 zl. víd. čísla dle smlouvy ze dne 14. června 1817. - Manželé Václav a Kateřina Kauckých koupili jej od těchto dle smlouvy ze dne 21. dubna 1824 v ceně 775 zl. 24 stříb- Václav Smolík koupil pekárnu tuto prostřednictvím otce Františka Smolíka dle smlouvy ze dne 30. listopadu 1836 za 1 200 zl. stříbra, Antonie Smolíková rozená Grülllová obdržela polovici dle svatební smlouvy ze dne 9. června 1837 za věno 240 zl. stříbra. Václav a Antonie Smolíkovu dle smlouvy ze dne 30. října 1857 koupili od Anny Radové č. 29 pozemky ve výměře 19 jiter 660 □ sáhů za 6 000 zl.stř.

Číslo popisné 32.

Domin. kniha lit. A Folio 233.

Návesní domek čís popis : 32 nové, - 44 staré

Stavení sestávalo : Sednice větší, síň, kuchyň, malá sednice, komora, napříč stodůlka, vedle ní ještě chlév. - Podle zápisu ze dne 8. dubna 1797 patřila k této chaloupce, jenž obsahuje 20 □ sáhů zahrádka ve výměře ¼ měřice rak. míry vejsevu.-

Vlastník povinen Uhříněveské gruntovní vrchnosti dle prvotního zápisu ze dne 8. dubna 1797 každoročně jmenem úroku 1 zl 10 platiti, pak při vrchnostenských dvorech každého roku 18 dnů pěší roboty vykonávat a sice 12 dnů ve žni a 6 dní v děláni sena a otavy.

Ostatně jest vlastníka povinen všechny zemoknížecí daně a povinnosti sám vybejvat.

Dle zápisu ze dne 8. dubna 1797 zavazuje se držitel při vrchnostenských dvorech proti vyměřené obyčejné mzdě nádenickou práci vykonávat.

František Krajiček nastoupil tento domek po jeho otci pozůstalý dle zápisu ze dne 5. února 1805 od matky Kateřiny za 100 zl. Manželé Josef a Anna Grillovi koupili jej dle smlouvy ze dne 1. prosince 1817 od téhož za 1 320 zl. viden.číslo.-

Josef Grill stal se samovlastníkem dle odevzd. listiny ze dne 12. srpna 1849 za cenu 350 zl. cm.

Manželé Josef a Marie Grillovi ujali jej dle smlouvy ze dne 4. září 1849 za 600 zl. stř. –

Josef Gryll stal se samovlastníkem dle odevz listiny po Marii Gryllové ze dne 27/4 1865 č. 1030.

Číslo 34.

Dom. kniha lit. A Fol : 175.

Sklenářova chalupa č. 34 nové, - 22 staré

Stavení sestávalo : Sednice s krámkem, síň, kuchyň, komora, vedle pokojíček, za ním komora, kvelb, chlív, studně. Dle prvotního zápisu ze dne 18. října 1749 nepatřily žádné grunty k této chalupě, pozůstávala ale zahrádka, která při vyrovnání zemoknížecí daně pod č. top . 88 - 88 □ sáhů onášela a vrchnosten. zeměměřičem na 160 □ sáhů vyměřena byla. - § 6. tohoto zápisu osvobozoval tuto chalupu od roboty, přechovávání a přenocování vojska a od kontribuce i od všech podobných daní, poněvaš vrchnost tuto chalupu sama ve vlastnosti měla. § 8 ustanovoval, Kdyby chalupa bez viny hospodáře a jeho domácích vyhořela, tenkrát on polovici k vystavění potřebného dlouhého dříví zdarma a druhou polovici v slušné ceně z vrchnostenských lesův obdrží, jedině jemu v povinnosti zůstává takové dříví na svou útratu sporážeti a odvésti. Dle téhož zápisu povinen vlastník k důchodu panství Uhříněveského jmenem nájmu v půlletních lhůtách 6 zl. platiti.

§ 4 téhož zápisu uhládal při změnění držitele v jakýmkoliv způsobu sobě vrchnostenského povolení a nastupující vlastník povinnen jest hned při potvrzení zápisu z celé tržní ceny 5% tj. z každého zlatého zákupní ceny 3 kr. Laudemium k důchodu Uhříněveskému zaplatiti.

§ 5. Kdyby nějaký nájem zalezlý byl, neb hospodář stavenís pouštěl, tenkrát vrchnosti právo pozůstává tuto chalupu vyšacovati, jinému prodati, neb k své ruce administrovati a tak sobě zalezlý nájem zaplatiti.

Jan Krajiček ujal tuto chalupu po svém otci Jakubu Krajičkovi dle urovnání z 11/2 1805 bez udání ceny.

Filip Heller koupil je od tohoto dle smlouvy ze dne 20. března 1809 za 1 350 zl, - který pronajal jej i se zahradkou dle úmluvy 17/5 1809 Uhříněveskému židu Jakubu Englmanovi na 24 leta pro sebe i oboji dědiče. Dle postupní smlouvy 31/12 1818 postoupil Jakub Englman za dohodnutí Filipa Hellera toto právo nájemné jeho manželce Josefě. Englmanová Josefa převzala dle odevzd listiny 16/8 1848 č. 558 za 243 zl 36 po Jakubu. – Jakub Englmann a manželka jeho Rozálie převzali chalupu tuto dle od. listiny z 16/12 1848 za 1 200 zl.stř. – Manželé Albert a Emilie Englmanovi koupili tento dům od Jakuba (bratra) a Rozálie Englmannových dle smlouvy ze dne 10. května 1864 za 1 861 zl. 50- Tito manželé Albert a Emilie Englmannovi opřikoupili dle smlouvy ze dne 28. dubna 1866 od manželů Matěje a Rozálie Šafaříkových osm korců polí za 284 zl. 94 rak. měny.

Číslo popis. 35

Dom. kniha lit. A Fol : 87 Pozemky.

Číslo 23 staré číslo 35 nové.

Uhříněveského felčara obydlí.

Dle původního kupního listu ze dne 8. června 1748 patřila k tomuto obydlí zahrádka v neurčité výměře, pak 14 strychů polí. Zahrady bylo při regulování daně 399 □ sáhů, pak dle vyměření vrchnostenského inženýra 520 □ sáhů, polí 7 jiter 412 □ sáhů.

Activní služebnosti.

Dle původ. kupního listu ze dne 8. června 1748 § 8 osvobozen byl majitel od roboty, ubytování vojska a kontribuce. § 9. V případě vyhoření stavení bez viny vlastníka neb jeho lidí obdržeti měl vlastník polovici potřebného dříví na vystavění nového stavení z vrchnostenských lesův bezplatně a druhou polovici i v slušné ceně, musel sobě ale na vlastní útraty porážet nechat. Dle § 3 osvobozen byl felčar od placení činže.

Dle původního kupního listu váznuły na tomto stavení tyto služebnosti :

§ 1 Jest vlastník povinen odměnu, kterou co felčar dostává čeledi dvorské pouštěním žily a pijavkami (Orfwöejfnu) a ve všech nemocích vydatnou pomoc poskytnout, pak chudé poddané, pokud může zastat, bezplatně hojit.

§ 4 Kdyby felčar své služby byl zbaven, neb sám resignoval, může toto stavení jen zase nově ustanovenému felčaru dle stávající ceny k stálému bydlení přenecháno a prodáno býti.

§ 5 Kdyby felčar bez zanechání řádného syna zemřel, má se jeho vdova zase za felčara za souhlasu vrchnosti provdat a prozatím ale rozumného subjektu držet.

§ 6 Kdyby buď syn, neb vdova,neb felčar, který sobě vdovu pojal za manželku, službu tuto obdržeti obmyslel, musí přec v každém případě od majitele panství Uhříněveského za Alienationsconsens požádati a tento sobě vydobýti

§ 7 Ponechává sobě vrchnost právo, kdyby vlastníci proti kupnímu listu jednati měli, toto obydlí felčarské i se zahrádkou odhadnout a jinému prodati.

Vlatníci.

František Novák a manželka jeho nastoupili tento majetek po Václavu Millerovi dle smlouvy ze dne 25. června 1799 za 200 zlatých.

Josef Novák koupil stavení toto od svých rodičů poslez – jmenovaných dle smlouvy ze dne 1. ledna 1822 za 800 zlatých stříbra, Anna Burianková provdaná Nováková obdržela spoluvlastnictví dle smlouvy ze dne 8. června 1828. – Dle odhadní listiny ze dne 12. února 1853 byl tento majetek soudně na 6 085 zl.stř. odhadnut. – Leopoldína Nováková podědila dům tento podle odevzdací listiny ze dne 10. června 1873 č. 2266 po dne 7. března 1873 zemřelé matce Anně a dle odevzdací listiny ze dne 18. října 1866 po dne 24. listopadu 1863 zemřelém otci Josefu Novákovi v ceně 6 389zl.25 rak. měny.

Číslo popis. 37

Pivovar číslo 25 staré, - 37 nové dřívější vklad nacházel se v zemských deskách lit A hlav. Kniha, tom. III. Fol : 153 a 54., roku 1877 byl od panství Uhříněveského oddělen s čísly parc : 42.90.60.89.91.92.93 a na základě odevzdací listiny c.k. nejvyššího dvorního marš. úřadu ve Vídni dne 10. října 1863 č. 931 knížeti Janu z Lichtensteinu připsán.

Číslo popis. 38.

Hospoda číslo 38.

Původně při domě tom bylo 30 strychů, pak při vyměřování (1808) vynalezeno pole 16 strychů 2 čtvrci, za které vrchnosti zapláceno 645 zl. nom. Čili 298 zl. 36 1/2 víd. čísla, takže přináleželo 46 strychů 2 čtvrci čili 23 jiter 116 □ sáhů.

Prvopočáteční zápis ze dne v § 7^{mém} osvobozuje tuto hospodu od všeho přechovávání a přenocování vojska, od konání přepřeže a roboty, od kontribuce a rozličných na pozemské povrsky vyhozených zemoknížecích daní, kteréžto vrchnost sama, - mimo více vynalezených a nově zakoupených gruntův - ze svého důchodu platiti se přivodila. § 8. téhož zápisu ujistuje vlastníkovi a šenkýři jmenem mzdy od šenku 19tý sud vyšenkovaného piva bezplatně jen toliko z něj obyčejný pivní táč neb nápojní daň se zaplatí. § 9 ubezpečuje, že v místě Uhřiněvsi ani v blízkém okrsku k škodě neb ujmě nová krčma, neb hospoda vystavena, neb způsobena býti mesmí. § 10. tohoto zákupního listu gruntovní vrchnost Uhřiněveská sebe uvolila, kdyby se státi mělo, že by tato hospoda buď brzo neb pozdě bez viny hospodáře neb jeho domácích vyhořela k vzdělání stavení polovic potřebného stavěcího dlouhého dříví zdarma a druhou polovici v slušné ceně ze svých lesův vykázati, toliko s tou výjimkou, že hospodář takové dříví sám sobě sporážeti a odvésti musí.

Dle prvopočátečního zápisu § 3 povinen držitel do knížecího důchodu Uhřiněveského každoročně jménem nájmu 140 zl. platiti, pak též do důchodu z každého sudu vyšenkovaného piva jmenem kořalního peníze 21 krejcarů platiti. Též tak musí šenkýř Musical Impost jak mnoho podle vyšenkovaného piva na něho vypadá zapravovati a majíc daň platiti. Podle téhož § povinen držitel panu faráři desátku každoročně 1 věrtel pšenice, žita, ječmena, a ova odváděti. Dle zákupního listu ze dne 18. května 1808 byl vlatník povinen z oněch při hospodě více vynalezených zakoupených gruntů 16 strychů 2 čtvrci všechny na takové vypadající zemoknížecí daně a povinnosti zesvého nésti, tj. kníž. důchodu, z kterého se platí, podle každoročního rozvrhu nahražovati a z takových gruntů Uhřiněveské vrchnosti jménem nájmu 48 zl. 22 1/2 kr. každoročně při termínu Havelském k důchodu platiti. Dle počátečního zápisu (zákup. kniha č. I Fol : 7)

§ 1 jest šenkýř zavázán všechno k šenku potřebné víno, pivo a kořalku z vrchnostenského sklepu a vinopalny bráti, v přestoupené této se jemu z ciziny vzatý nápoj bez vši náhrady konfiscovati má.

§ 5 ukládá při změně 520 □ sáhů držitele v jakémkoliv způsobu sobě vrchnostenského svolení vyjednatí a nastupující vlastník povinen jest hned při potvrzení zápisu z celé tržní ceny 5 procento tj. z každého zletého zákupní ceny 3 kr. k důchodu Uhřiněveskému zaplatiti.

§ 6 ustanovuje : Kdyby nějaký nájem, - pro který jakož i pro všechny k vrchnosti vyjednané daně právo přednosti hypotéky zachováno jest, zalezlý byl, neb hospodář stavení a pole spouštěl, vrchnosti právo pozůstává tento grunt prořacovati, buď jinému prodati, neb k své ruce administrovati a tak sobě zalezlé daně zaplatiti.

Knih. důkaz. č. I Fol. 1.

Není vlastníku dovoleno grunty od hospody oddělití, neb něco z nich odprodati, nýbrž dle zápisu z 18. máje 1808 vždy všechno při sobě spojené zůstatí má a musí.

Václav Voříšek tuto hospodu dle zápisu ze dne 5. května 1798 sdělil po otci Janu Voříškovi a jemu od matky odstoupena byla za 4 000 zl. - Václav procházka koupil hospodu tuto při veřejné licitaci dle odevzdávací listoty 2. listopadu 1823 ratif 6. ledna 1824 v ceně 13.120 zl víd. čísla. Václav Procházka, syn ujal hospodu tuto dle odevzdací listiny ze dne 11. října 1848 číslo 1092 v ceně 8 610 zl. stříbra, Manželka jeho Terezie Procházková obdržela polovici hospody dle smlouvy ze dne 26. září 1861 za 4 000 zl. rak. měny.

Číslo popisné 39.

Stavení sestávalo takto : Světnice, síň, v ní sklep, kuchyňka klenutá, jedna komora velká, vedle ní kuchyňská maštal, kravský chlív něco spodkem na hlínu a ostatní ode dřeva roubeny. Stodola v 1 mlatě, s dvojím záděním, dvěma vraty, ode dřeva roubená, dále blíž stodoly jedna kulna na dvou sloupech dřevěných, pod ní dva svinské chlívky, při ní tři špejchárky s prkennými podlahami, vše ode dřeva roubené. Pod nimi podezdívky 4 sáhy, a hradebních zdí osm sáhů.

Polí bylo 39 jiter 120 □ sáhů, luk 978 □ sáhů, a zahrady 1 360 □ sáhů.

Povinnosti mimo královských daní byly tyto :

1 Do kníž. důchodu stálý grunt. úrok 4 zl. 59 kr. 3 1/2 den. Ročně o sv. Jiří a sv. Havlu platiti.

2 Robotu týhodně po celý rok vykonávati :

a Potažní třema koňma mimo mšeni, vláčení a jiné lehké práce dva dny.

b Pěší od času sv. Jiří do havla 6 dnů, a od sv. Havla do Jiří 5 dnů tak nazvaným šemerákem vybývati.

3 Uhřiněveskému panu faráři jmenem desátku ročně odváděti po 2 věrtelech a 2 čtvrtcích žita, pšenice, ječmena a ova.

4 Témuž jmenem letníku odváděti ročně z každé krávy 3 krejcarů a několik vajec slepičích k zelenému čtvrtku dle možnosti.

5 Uhřiněveskému panu učiteli od zvonění Ave Maria ročně platiti 12 krejcarů.

Vlastníci :

Manželé Martin a Ludmila Rathouských ujali grunt roku 1773 za 845 zl. 50, Václav Rathouský ujal jej roku 1823 po rodičích za 4 287 zl. 28. - Jan Rathouský ujal jej roku 1840 v ceně 2 800 zl. stříbra. Grunt tento soudně odhadnut roku 1856 na 18 130 zl. 32 kr.

Manželé Václav a Josefa Rathouských posl. Rodem Smolíková nastoupili grunt tento r. 1870 za 7 000 zl. r/m.

Číslo popisné 40.

Stavení sestávalo takto : Světnice, síň, v ní kuchyňka, klenutá, malá, to vše spodkem od kamena na hlínu a dílem ode dřeva roubeny. Naproti tomu špejchárka na polovic zděná, polovicí roubená, vedle toho stará světnice, kuchyňka, komora, maštal při tom nově přistavěná kulnička, v té staré světnici sklípek klenutý, stodola s dvěma záděním, dvěma vraty, na dvoře vedle zahrady tři malé ode dřeva roubené chlívky a při nich tři sáhy zdí.

Polí bylo 20 jiter, luk 1 034 □ sáhů, zahrady 652 □ .

Povinnosti mimo královských daní byly tyto.

1 Do kníž. důchodu stálý grunt. úrok 2 zl. 29 krej. 3 1/2 den. ročně o sv. Jiří a sv. Havlu platiti.

2 Robotu týhodně po celý rok vybývatí :

- a Potažní bez rozdílu jeden den dvouspřežní,
- b Pěší tři dni, v čas žní mimo to pěší 12 dnů s 1 osobou.

3 Uhříněveskému panu faráři jmenem desátku každoročně odváděti po 1 věrteli a 1 čtvrci pšenice, žita, ječmena a ovsa.

4 Témuž jmenem letníku z každé krávy 3 krejcare a k zelenému čtvrtku několik vajec podle možnosti odváděti.

5 Uhříněveskému panu učiteli školnímu od zvonění Ave Maria ročně 12 krejcarů platiti.

Vlastníci :

Matouš Křeček přiznal se roku 1780 k vdově po Josefu Rathouském a ujal grunt do zůstu dědice Antonína Rathouského v šacovní ceně 644 zl. 43 kr. 3 den. – Antonín Rathouský ujal roku 1810 grunt tento po smrti Matouše Křečka v ceně 1 240 zl. 45 kr. – Manželé František a Alžběta Rathouských koupili roku 1820 grunt tento za 3 950 zl., Marie Pokandlová koupila jej roku 1851 za 6 170 zl., manželé Václav a Alžběta Semanských koupili jej roku 1853 za 23 250 zl. – Manželé Matěj a Rozalie Šafaříkovi koupili grunt tento roku 1861 za 10.300 zl. Karel Semanský koupil roku 1868 grunt tento v ceně 8 000 zl.

Číslo popisné 41.

Stavení bylo ze dřeva, doškami kryté a stávalo na pozemku č. kat : 79 mezi domy č.p. 40 a 42. sestávalo ze dvou světnic, síně, chléva, stodoly, naproti přes dvůr stávala dřevěná výminkářská chaloupka o 1 světnici ze dřeva, došky krytá. Stavení bylo rozbořeno

Polí při gruntu tom bylo 22 jiter 1 080 □ sáhů, zahrady 1 jitra 66 □ sáhů, a louky 616 □ sáhů.

Povinnosti mimo královských daní byly tyto :

1 Do kníž. důchodu grunt. stálý úrok 2 zl. 30 kr. 2 ½ d. ročně o sv. Jiří a sv. Havlu platiti

2 Robotu týhodně po celý rok vybývána :

- a Potažní 1 den dvouspřežní.
- b Pěší 3 dny a mimo to v čas žní mimo to pěší 12 dnů s 1 osobou.

3 Uhříněveskému panu faráři jmenem desátku po 1 věrteli , 1 čtvrci pšenice, žita, ječmena a ovsa každoročně odváděti

4 Témuž jmenem letníku z každé krávy 3 krejcare a k zelenému čtvrtku několik vajec dle možnosti odváděti

5 Uhříněveskému panu učiteli školnímu od zvonění Ave Maria 12 krejcarů ročně platiti.

Vlastníci :

Martin Chaloupecký nastoupil grunt tento roku 1788 až do vzůstu dědice Viléma Minidy za 592 zl. 23 kr. 2 den., Martin Chaloupecký a manželka Terezie roz. Minidová převzali grunt tento od bratra Matěje – Jana Minidy roku 1796 za cenu 592 zl. 23 kr. 2 den. – Manželé František a Anna Chaloupeckých ujali grunt tento od rodičů roku 1827 za cenu 680 zl.stř. – Manželé Vojtěch a Magdalena Smolíkoví koupili grunt tento roku 1835 za 2 300 zl. stř. - Manželé Josef a Johanna Englmannovi koupili grunt tento za 6 000 zl. stříbra, Johanna Englmannová ujala polovici po manželu r. 1872 v ceně 3 275 zl. 15 kr.

Číslo pop : 42

Stavení bylo zcela dřevěné, došky kryté a obsahovalo síň, v ní klenutá kuchyňka, na zápraží komora, maštal a vedle chlívků rovněž dřevem roubený. Naproti světnici dvě komory, jedna zděná, druhá roubená, pod těmi komorami klenutý sklep, dále proti světnici špejchar s pavlačkou a prkennou podlahou, u vrat svinské chlívků, přes dvůr dvě komory vedle nich kulna, studně vedle chlívků roubená s rumpálem. Stodola o 2 záděních a dvoje vrata ze dřeva.

Při tom ještě 14 sáhů zdí.

Polí, které mezi jiným též u židovského, a u oběšené hrušky, nad pilním rybníkem, se jmenovala, bylo 37 jiter 1 083 □ sáhů, luk 1 jitra 538 □ sáhů a zahrad 627 □ sáhů.

Povinnosti mimo královských daní byly tyto :

1 Stálý, gruntovní úrok 5 zl. 2 krej. 1 den do kníž. důchodu ročně o sv. Jiří a sv. Havle platiti.

2 Robotu týhodně po celý rok :

- a Potažní s 3 koňma mimo míšení, vláčení a jiné lehké práce, kterou jenom dvouspřežně odbývat musí dva dny
- b Pěší od sv. Jiří do sv. Havla 6 dnů a od sv. Havla do sv. Jiří 5 dnů, tak zvaným čišměrákem odbývatí.

3 Uhříněveskému panu faráři jmenem desátku odváděti ročně po 2 věrtelích , 2 čtvrcích pšenice, žita, ječmena a ovsa.

4 Témuž jmenem letníku z každé krávy 3 krejcare a k zelenému čtvrtku několik vajec dle možnosti odváděti.

5 Uhříněveskému školnímu učiteli od zvonění Ave Maria 12 krejcarů ročně platiti.

Vlastníci :

Matěj Vojáček ujal grunt tento od otce Václava roku 1782 o šacovní ceně 769 zl. zz kr. 1 den, Vdova po Matěji Vojáčkovi Rozálie převzala živnost do vzůstu dědice syna Josefa v ceně 3 111 zl 47 kr. - Josef Vojáček roku 1817 podědil po těchto grunt tento v ceně 4 859 zl 21 stříbra, - Jan a Antonie Vaniček ujali roku 1843 grunt tento v ceně 4 800 zl. stř. – Manželé Tomáš a Rozalie Zoubkovi koupili roku 1846 grunt tento za 6 220 zl. stříbra, Manželé Antonín a Marie Pakandlovi koupili grunt tento za 9 400 zl. Marie Pakandlová ujala polovici roku 1850 za 4 700 zl. Manželé Václav a Alžběta Semanských koupili roku 1853 za 23.250 zl. stříbra.

Číslo popis. 43.

Kovárna č.p. 43. – (Dom. kniha lit. A. Folio 75.)

Počátečně při této kovárně žádných gruntův nepozůstávalo, jenom jedna malá zahrádka, která dle změření vrchnostenského zeměměřiče 24 □ sáhů obsahuje.

Dle počátečního zákupního listu ze dne 1. ledna 1739 :

§ 5 osvobozuje vlastníka této kovárny od všeho robotování, od přechovávání a přenocování vojska a od kontribuce.

§ 6 ustanovuje, že žádného času ani v Uhříněvsi aniž v blízkém okrsku nová kovárna žřizena býti nemá, § 7. Kdyby tato kovárna bez viny hospodáře a jeho domácích vyhořela, že vrchnost panství Uhříněveského k vzdělání stavení polovici potřebného stavěcího dlouhého dříví zdarma a druhou polovici v slušné ceně ze svých lesův vykázati nechá,

vlastník ale takové sám sporázení a odvésti musí. Dle § 2. prvopočátečního zůkupního listu ze dne 1. ledna 1739 má majitel vrchnosti jmenem nájmu každoročně v pololetních lhůtách 15 zlatých platit.

Zákup. kniha č. II Fol : 135.

Dle prvotního zápisu ze dne 1. ledna 1739

§ 1 zavazuje vlastníka, aby stavení vždy v dobrém stavu zachovával a potřebnou práci jak vrchnosti, tak poddaným v slušné ceně zaplatil,

§ 3 ukládá při změně držitele v jakémkoliv způsobu sobě vrchnostenského solení vyjednati a natupující vlastník povinen jest hned při potvrzení zápisu z celé tržní ceny 5 procento, tj. z každého zlatého zůkupní sumy 3 kr jmenem Laudemium k důchodu Uhříněveskému platiti. § 4 ustanovuje : Kdyby nějaký nájem, pro který jakož i pro všechny k vrchnosti vyjednané právo přednosti hypotéky zachováno jest zasezely byl neb hospodář stavení spouštěl, vrchnosti právo pozůstává tento grunt prořacovati, buď jinému prodati, neb k své ruce administrovati a tak sobě zasezely nájem a jiné povinnosti zaplatiti.

Hynek Rosa nastoupil tuto kovárnu dle zápisu ze dne 7 února 1797 po otci Antonínu Rosovi za 529 zl 14 kr. – Josef Rosa nastoupil ji, dle postupní listiny ze dne 31. srpna 1839 v ceně 1 200 zl. stříbra.

František Rosa podědil kovárnu tuto po otci Josefu dle odevzdací listiny ze dne 27 března 1873 a manželka jeho Anna dle snímku notářského ze dne 24. června 1878 č. 6092 obdržela polovici téže.

Číslo popis. 44.

Stavení sestávalo takto : Světnice, komora, síň, v ní kuchyň klenutá, komora ode dřeva, na zápraží maštal roubená, v druhém traktu 2 komory roubené, stodola roubená, s dvojím záděním, dvojíma vratami, dále sklep klenutý, studnice s roubením, hradebních zdí 24 sáhů.

Polí bylo při gruntě 16 jiter 691 □ sáhů, luk 1 373 □ sáhů, zahrady 879 □ sáhů,

Povinnosti mimo královských daní byly tyto :

1 Do kníž. důchodu stálý gruntovní úrok 2 zl. 29 krej. 2 den ročně o sv. Jiří a sv. Havlu platiti.

2 Robotu týhodně po celý rok potažní bez rozdílu dvouspřežně 1 den, pěší ale 3 dny a mimo toho v čas žní jiných 12 dnů s 1 osobou vybývati.

3 Uhříněveskému panu faráři po 1 věrteli a 1 čtvrci pšenice, žita, ječmena a ova jmenem desátku ročně odváděti.

4 Těmuž jmenem letníku z každé krávy 3 krejcarů a k zelenému čtvrtku několik vajec podle možnosti odváděti.

5 Uhříněveskému školnímu učiteli od zvonění Ave Maria ročně 12 krejcarů platiti.

Vlastníci :

Václav Němeček koupil grunt tento po + Václavu Manikovi roku 1793 za 707 zl 11 kr. od vdovy Ludmily Manikovi a poručníka Tomáše Hrozného. – Syn Václav Němeček nastoupil tento grunt od otce Václava Němečka roku 1824 za 1 000 zl, roku 1846 byl soudně odhadnut na 4 974 zl 39 kr. – Manželé Josef a Marie Procházka koupili jej roku 1855 za 8 000 zl. a roku 1869 bylo stavení soudně odhadnuto na 5 375 zl 20 kr. a pozemky na 6 551 zl 60 kr.

Číslo popis. 46

Z kniha domkář. I Folio 33.

Stavení stojí na selském gruntě č p. 44. – Kateřina, vdova po Janu Mašatovi podědila jej po něm dle odevzd. listiny z 21. ledna 1826 v odhadní ceně 105 zl. stf.

Manželé Václav a Kateřina Němečkovi koupili jej dle smlouvy trhové ze dne 14. prosince 1841 za 240 zl. stf.

Manželé Josef a Anna Křečkovi koupili jej dle smlouvy ze dne 4. června 1842 za 376 zl. stf. Josef Křeček podědil druhou polovici dle odevzdací listiny ze dne 10. května 1856 v odhadní ceně 102 zl. 15 kr. – Manžel Matěj a Barbora Hladkých koupili jej dle smlouvy ze dne 26. května 1856 za 410 zl. stf. – Manželé Matěj a Kateřina Lexovi koupili jej dle smlouvy ze dne 4. července 1869 za 330 zl. r/m.

Číslo popis. 47

Z domin. knihy I Folio 39

Domek č.p. 47 stojí na gruntě selském číslo pop. 42, v tom stavení se vynachází sednice, síň, kuchyňka, komora a a chlívk bez zahrádky. –

Vlastník povinen každoročně : do důchodu jmenem ochranného peníze – 35 kr. k panství Uhříněveského platiti. Pěší roboty v čas sušení sena a otavy 9 dní a ve žních 4 dní odbývati. –

Ke gruntu č p. 42 ve žních 3 dní pracovati, všechny cí. král, kostelní, farní a školní a pěší všechny povinnosti a řemena nésti.

Vlastník a cena chaloupky.

Vdova Alžběta Vojáčková, která ještě za živobytí manžela Václava Vojáčka na gruntovním místě č.p. 42 tento domek ze starého dříví vystavěla a takový zase před 6 lety přestavěla, - nastoupila tento domek po úmrtí jejího manžela jakožto spoluvlastnice domku dle zápisu ze dne 7 dubna 1819 v sumě, jak vejloha na jeho stavem vynášela ve viden. čísle za 50 zl.

Alžběta Vojáčková zdědila tento domek po matce Alžbětě Vojáčkové dle darujícího listu ze 26. července 1827 v ceně 87 zl 48 stf. – Jan Leškota manžel Alžběty Vojáčkové poslez ovdovělé Cetlové obdržel tento domek do spoluvlastnictví dle svatební smlouvy ze dne 19. června 1832. – Manželé Jan a Antonie Kulhánek nastoupili domek dle svatební smlouvy ze dne 15. září 1851 za 96 zl. stříbra.

Číslo popis. 48

Z domin. knihy I Fol : 46

Domek tento č.p. 48 jest bez zahrádky a stojí na gruntě číslo popisní 42. – Jan Šváb zakoupil tuto chaloupku dle zápisu ze dne 29. června 1799 od Matěje Vojáčka za 45 zl.- a věnoval ji své dceři Anně a jejímu ženichu Janu Lhotákovi za přínos 300 zl. a za vybývání výminku dle smlouvy ze dne 19. ledna 1819. Manželé František a Marie Lhotákové nastoupili tuto chaloupku dle svatební smlouvy ze dne 22. června 1849 v ceně 180 zl. –

Daně a povinnosti :

Gruntovní vrchnosti jmenem ochranného peníze každoročně – 35 kr. pěší roboty v žních 4 dní a v senách a otavách 9 dnů, pak ke gruntu č.p. 42 každoročně 1 zl 10kr. platiti.-

Číslo popis. 49

Z dominikální knihy I Fol : 52.

Martín Vojáček a manželka Mari nastoupili domek tento skrze přátelské narovnání mezi Martinem a Matějem Vojáčkem ze dne 8. února 1816 bez udání ceny. Marie Vojáčková obdržela druhou polovici domku číslo popisné 49 po zemřelém manželé Martinu v stříbrných penězích 40 zl. 19 2/4 kr. dle právního odevzdávajícího listu ze dne 22. března 1824. – Manželé Jan a Marie Špačkoví koupili tento domek od Marie Vojáčkové za cenu 80 fl. Stř. dle kontraktu ze dne 4. září 1832. Manželé Matěj a Barbora Hladkých nastoupili domek tento dle smlouvy svatební ze dne 26. května 1851 za cenu 100 zl. stříbra. – Matěj Hladký podědil druhou polovici po manželce Barboře dle odevzdacího listu ze dne 19. října 1853 č. 4119 v odhadní ceně 100 zl. stříbra.

Manželé František a Anna Stárkovi koupili domek tento dle smlouvy ze dne 19. listopadu 1855 za cenu 200 zl. stříbra. – Manželé Václav a Terezie Horáčkoví koupili domek tento dle smlouvy ze dne 22. února 1860 za cenu 320 zl. stř.

Daně a povinnosti : 13 dní pěší roboty, - 35 kr do důchodu platiti, držitelé gruntu číslo pop : 42 tři dni ve žních pracovat.-

Číslo popis 50

Návesní domek č. 50 nové (Vyňatek z dom knihy lit A Fol : 242.)

Stavení sestávalo : Sednice, síň, kuchyň, komora, mlátek a napříč chlívek.

Podle prvot. zápisu od roku 1798 měla chaloupka tato obsahovati 40 □ sáhu. Když ale vrchnostenským zeměměřičem zjištěno bylo, že chaloupka se zahrádkou 90 □ sáhů obsahuje, pročez vlastník Martin Maňas převyšující površnost 50 □ sáhu od vrchnosti dle zápisu 18/5 1808 dědičně zakoupil 9 22 1/2 . – Roku 1870 odprodáno 46 □. Dle prvotního zápisu platil vlastník nájmu 1 zl. 10kr. vrchnosti každoročně pak konal 26 dní pěší roboty každoročně a to 12 dní ve žni, 8 dní v děláni sena a otavy a 6 dní v sbírání housenek a rozhazování hnoje, potom všechny vypadající zemoknížecí daně. – Z více naměřených 40 □ sáhů platil nájmu vrchnosti ročně vždy o sv. Havle 37 kr. a 2 vídeň. a všechny zemoknížecí daně.

Dle zápisu od r. 1798 byl držitel povinen při vrchnosten. dvořích proti vyměřené obyčejné mzdě nádenickou práci konati. Zápis od 18/5 1808 ustanovuje § 4, že zahrádka nikdy od domku oddělena býti nesmí, též že nová chaloupka neb byly na zahradě přistavěny býti nesmí § 5 že při změněni držitele nastupující vlastník od připsání vlastnosti s každé míšenské kopy 1 kr. zaplatiti musí.

Martín Maňas vystavěl tuto chaloupku dle zápisu z r. 1798, cena udána není. Barbora Maňasová ujala domek po otci dle odevzdací listiny ze dne 2. ledna 1835 v ceně 200 zl. stříbr. Josef Szama nabyl polovici dle svatební smlouvy ze dne 3. února 1864 za 500 zl.r.č. – Toto zřídili ze stodulky r. 1888 světnici č.p. 193. Roku 18 prodali domek č. 50 manželům Josefu a Anně Bohuslavovým bez domku č p. 193 a bez polí za zl. – Ti prodali jej roku 18 Františce Rezkové za a ta prodala je smlouvou ze dne 14. května 1894 Františku Kudrnovi za 1 160 zl.r.m.

Číslo popis. 51.

Dominikal. kniha lit. A Folio 251

Návesní domek číslo popisní 51

Stavení sestávalo : V přízemí : Sednice, síň, v ní kuchyň, při druhém bytě jest sednice, síň a kucyň, v hořejším bytě z jedné stary proti cestě 2 pokoje s vohausem, naproti 1 větší a 1 menší pokoj a vorhaus.

Dle zápisu ze dne 8. dubna 1797 patřila k domku tomuto zahrada 2/8 míry vejsevu, při vyrovnání zemoknížecí daně byla tato zahrádka na 90 □ sáhů vyměřena. Když ale podle nového vyměření vrchnostenským zeměměřičem vynalezeno bylo, že domek 64 □ sáhů, zahrádka 110 □ sáhů obsahuje, pročez vlastník František Limmer převyšující površnost 68 □ sáhů od vrchnosti dědičně zakoupil za 12 zl 53 1/2 kr. – Dle zápisu ze dne 27. září 1852 přikoupena od č. 44 část zahrady ve výměře 45 □ sáhu

Vlastník povinnen byl dle zápisu ze dne 8. dubna 1797 Uhříněveské gruntovní vrchnosti každoročně jmenem úroku 1 zl 10 kr, pak též každoročně 18 dní pěší roboty a sice 12 dní ve žni a 6 dní v senách a v otavách vykonávati a při tom povinnost všechny zemoknížecí daně a povinnosti sám ze svého nésti.

Podle zápisu ze dne 18. května 1808 povinen vlastník vrchnosti panství Uhříněveského z oné více vynalezené a zakoupené povinnosti jmenem nájmu každoročně 51 kr. a 2 vídeň pak všechny vypadající zemoknížecí daně platiti. – Zápis prvopočáteční ze dne 8. dubna 1797 ustanovuje, že držitel povinen jest při vrchnosten dvoře proti vyměřené, obecní mzdě nádenickou práci konati. Vedle zápisu ze dne 18. května 1808 není dovoleno na zahráce nový jiný domek, neb obydlí vystavět, aniž zahrádka od domku oddělena býti nesmí.

František Limer vystavěl tento dům dle zápisu ze dne 8. dubna 1797 a vrchnosten. povolení ze dne 19. dubna 1780, cena udána není.

Melichar Josef nastoupil tento dům po zemřelém otci Františku Limrovi dle odevzdací listiny ze dne 15. července 1820 v ceně 1 860 zl. 8 kr.

Melichar Václava obdržel dům tento dle odevzdací listiny ze dne 20. prosince 1831 v ceně 460zl stř. – Anna Melicharová vdova koupila jej v dražbě dle odevzd. listiny ze dne 15. října 1833 č. 832 za 621 zl. stř. – Matěj Kučera vdovec nabyt spoluvlastnictví dle svatební smlouvy ze dne 16. října 1833 za přínos 200 zl. stř. – Jan Svoboda a Marie roz. Melicharová manželka jeho, ujali jej dle svatební smlouvy ze dne 25. února 1843 od vdovy Anny Melichrové za 600 zl. –

Marie Svobodová vdova ujala druhou polovici po manželu dle odevzdací listiny ze dne 27 listopadu 1845 347 zl. 40 1/2 kr.

Klegna Rudolf manžel obdržel spoluvlastnictví dle smlouvy ze dne 28. ledna 1851 v ceně 300 zl. stříbra. – Manželé Rudolf a Marie Klegnovi koupili od Václava a Kateřiny němečkových manželů zahradku č. top : 109 1/2 ve výměře 45 □ sáhů za 60 zl. stř. k rozšíření stodoly a chléva. – Zahrádku tuto prodal Václav Ptáčník dle smlouvy ze dne 19/10 1894 Alžbětě Šedivé, rozené Železné.

Manželé Václav a Antonie Smolíkovi koupili dům tento dle smlouvy ze dne 3. prosince 1854 od těchto za 1 640 zl. – Manželé Václav a Anna Ptáčnickovi koupili tento dům dle smlouvy ze dne 12. dubna 1873 za 3 300 zl.r.m. – Václav Ptáčník zdědil druhou polovici domu po Anně Práčníkové dle odevzdací listiny ze dne 25. října 1889 č. 7860.

Číslo popis. 53.

Domin. kniha lit. A Folio

Návesní domek číslo popisní 53 nové.

Stavení sestávalo : Světnice, síň, v ní kuchyň, ze síně se jde do druhé sednice, za ní chlív, sklep, pod sednicí pak mlátek.

Dle počátečního zápisu ze dne 12. dubna 1804 měl tento domek spolu se zahrádkou 40 □ sáhů obsahovati, když ale při přeměrování skrze vrchnosten. zeměměřice vynalezeno bylo, že oboje 112 □ sáhů vynáší pročež držitel Josef Melichar převyšující površnost 72 □ sáhů dle zápisu ze dne 18. května 1808 od vrchnosti za 14 zl 3 ¼ kr. dědičně zakoupil.

Dle zápisu ze dne 12 dubna 1804 povinen byl majitel gruntovní vrchnosti každoročně jmenem úroku 1 zl 10 kr a 26 dnů roboty a sice 12 dní ve žni, 8 dní v děláni sena a otavy a 6 dní v sbírání housenek a rozhozování hnoje, ostatně byl povinen držitel všechny zemoknížecí, kostelní, farní a školní povinnosti sám vybejvati. Podle zápisu ze dne 18. května 1808 povinen vlastník z oné více vynalezené a zakoupené vršnosti pr 72 □ sáhů každoročně jmenem nájmu k Uhříněveskému vrchnostenskému důchodu 56 kr a 1 vídeňský platiti, jakož i všechny vypadající zemoknížecí daně. – Dle zápisu ze dne 12. dubna 1804 byl držitel povinen při vrchnostenském dvoře proti vyměřené, obyčejné mzdě nádenickou práci konati, tak jakož dle zápisu ze dne 18. května 1808 jemu nebylo dovoleno zahrádku od chaloupky oddělití, neb na zahradě jinou chaloupku, aneb byt vystavěti a povinen byl při změněni držitele od připsáni vlastnosti nastupující vlastník z každé kopy 1 krejcar k důchodu zaplatiti.

Chaloupki č.p. 53 vystavěl Josef Melichar dle zápisu ze dne 12. dubna 1804 a vrchnosten. povolení ze dne 24. března 1804, cena v zápise tom udána není. Manželé Antonín a Barbora Melicharovi nastoupili domek tento dle svatební smlouvy ze dne 27 října 1831 č. 647 za 200 zl.stř. – Dle odevzdací listiny ze dne 28. prosince 1856 č. 2461 a ze dne 30. června 1880 č. 4015 podělila domek tento dcera Antonie Melicharová.

Číslo popis. 54

Návesní domek č. 54. sestával : Napřed v novém stavení : pokoj, síň, kuchyň, komora a v starém stavení sednici aneb verstat, pak síň, ze síně komora, napříč jest chlév, pod komorou sklep. Podle zápisu z 20. června 1797 a vrchnost. povolení z 11. února 1783 má tato chaloupka spolu s zahrádkou 40 □ sáhů obsahovati. Když ale vrchnost zeměměřičem zjištěno bylo že oboje místo 36 □ sáhů – nyní 60 □ sáhů obsahuje, pročež vlastník převyšující výměru 20 □ sáhů od vrchnosti dle zápisu z 18. května 1808 dědičně zakoupil za 3 zl 31 kr. – Vlatník povinen Uhříněveské grunt. vrchnosti podle prvotního zápisu z 20. června 1797 každoročně jmenem úroku 1 zl 10 kr platiti, pak 24 dnů pěší roboty a sice 6 dnů z jara v zahradách, 6 dnů v děláni sena, 6 dnů ve žni a 6 dnů v děláni otavy vybývati a též také všechny vypadající zemokníž. daně a povinnosti. Též Uhříněveské gruntovní vrchnosti podle zápisu z 18. května 1808 z oné při přeměrování více nalezené a zakoupené površnosti 20 □ sáhu každoročně jmenem nájmu vždy při terminu sv. Havelském 14 kr a všechny zemoknížecí daně niknouti. Dle výkazu zápisu z 20. června 1797 byl vlastník povinen při vrchnostenském dvoře proti obyčejnému platu nádenickou práci konati. Dle zápisu ze dne 18. května 1808 nesměla nikdy zahrádka oddělena ani na zahradě nový byt vystavěn býti a při změněni držitele byl nastupující vlastník povinen z každé míšenské kopy od připsáni vlastnosti 1 krejcar zaplatiti. –

Jan Strohmayr vystavěl tuto chaloupku s vrchnostenským povolením z 11/2 1783 dle zápisu ze dne 20. června 1797, cena v něm udána není. –

Josef a Anna Stromayerovi manželé nastoupili tento dům po smrti otce Jana Stromayera podle zápisu ze dne 30. října 1820 č. 413

Linhart a Kateřina Marsínovi manželé nastoupili tento domek dle svatební smlouvy ze dne 6. března 1834 od rodičů v ceně 120 zl. stř. (za přínos Linharta Marsína v sumě 120 zl stř.)

Manželé Emanuel a Marie Marsínovi nastoupili jej dle postupní smlouvy ze dne 20. března 1867 za 400 zl. rak. čísla.

Číslo popis. 55 nové/ 34 staré.

Z domin. knihy lit. A Folio 278

Stavení sestávalo : Světnice, síň, kuchyň, druhá sednice, za ní komora, pak chlév a sklep v zahradě

Podle zápisu z 8. dubna 1797 a vrchnost povolení z 16. června 1764 patřila k domku tomuto zahrádka, kteráž při vyrovnání zemoknížecí daně č. top : 117 na 77 čtverc. Sáhů vyměřena byla. Když ale vrchnost. zeměměřičem se vynašlo, že zahrádka s chaloupkou 200 čtverc. sáhů obsahuje, pročež držitelé (sirotci Povolných) odtatek dle zápisu ze dne 18. května 1808 od vrchnosti dědičně zakoupili za 18 zl. 45 kr. – Držitelé povinni byli dle prvotního zápisu z 8. dubna 1797 každoročně jménem úroku 3 zl platiti pak 13 dní pěší roboty v čas žni vykonávati a vybývání všechny vypadající zemoknížecí daně, též Uhříněveské vrchnosti dle zápisu od 18. května 1808 z oné více nalezené a zakoupené površnosti pr 103 □ sáhů každoročně při terminu sv Havelském jmenem nájmu 1 zl 15 kr. a všechny zemoknížecí daně a povinnosti niknouti. Dle zápisu od 8. dubna 1797 jest vlastník zavázán při vrchnostenském dvoře proti vyměřené mzdě nadenickou práci konati. Dle zápisu z 18/5 1808 nesměla zahrádka od chaloupky oddělena, aniž na zahradě jiná chaloupka neb obydlí přistavěna býti, též jest při změněni držitele nastupující vlastník povinen z každé kopy míšenské zokupního peníze 1 kr. od připsáni vlastnosti zaplatiti. – Jan Povolný a manželka veronika nastoupili dědičně tuto chaloupku podle zápisu z 8. dubna 1797 po svém tchánu Matěji Kšádovi za 42 zl. – Jan Povolný s manželkou Alžbetou rozenou Šenfaldovou nabyli vlastnictví po těchto, dle odevzdací listiny z 12. srpna 1835 č. 156 za 400 zl. stř.

Karolina Stárková, vdova po učiteli koupila od těchto domek tento dle smlouvy z 15. února 1840 za 440 zl. stř. – Marie Atfllová rozená Nečásková podělila jej dle odevzd. listiny z 8. března 1864 č. 463 po této v ceně 1 210 zl.r.č. – Josef Tusch koupil jej dle odevzd. listiny z 29. listopadu 1872 č. 4680 v dobrovolné dražbě za 2 751 zl r.m.

Manželé Rudolf a Antonie Jarošovi koupili jej dle smlouvy z 24. srpna 1879.

Číslo popis. 59.

Dominical. kniha lit. A Fol : 298

Dle prvotního kontraktu ze dne 1. listopadu 1816 měla tato chaloupka spolu se zahrádkou obsahovati 212 □ sáhů. – Dle téhož kontraktu povinen byl vlastník Uhříněveské gruntovní vrchnosti každoročně jmenem kapitální činže z každého čtvercového sáku 1 ½ krej. což dělá ročně 5 zl 18 kr apk gruntovní činže 1 zl 10 kr. stř. pak 26 dní roboty a

sice v senech a otavách 14 dní a v žních obilních 12 dní niknouti. Držitel musel všechny vypadající c.k. daně a povinnosti pak farní a školní povinnosti a jinší dávky sám vybývatí.

Útrpné služebnosti : 1. Musel tento domek až pod střechu od materiálu, jenž ohni podroben není, vystavěn býti. 2 Nesměl držitel nic více než jednu dojnou krávu držeti 3 nesmělo se na tomto površku žádné nové sídlo vystavět a přítomné rozděleno býti. 4 při jakékoliv změně držitelů muselo se z každého zlatého tržní neb šacovní ceny 3 krej. laudemium pak z každé míšen kopy t.j. z 1 zl. 10 kr. toho samého výnosu 1 krej. přepisné do kníž. důchodu odváděti, jakž také všechny peněžité daně vrchnosti ve vídeňském žadlném zlehčení podrobeném währungu se odváděti musely.

Jan Hladík tento vrchnostenský grunt dle kontraktu od 1. listopadu 1816 proti z předu vyznamenaným platům a povinnostem zakoupil a v něm chaloupku vystavěl. Marie Hladíková vdova po Janu Hladíkovi nastoupila jej dle odevz. listoty ze dne 10. září 1822 v odhadní ceně 1 250 zl. – Jan a Kateřina Bartákoví koupili tento dům od Marie Hladíkové dle kontraktu ze dne 1. března 1823 č. 584 za 420 zl. stříbra Marie Hladíková a Terezie Gollová koupili tento domek od Jana a Kateřiny Bartákových manželů dle kontraktu ze dne 31. března 1827 v ceně 480 zl. stříbra – Terezie Gollová podělila druhou polovici po sestře Marii Hladíkové dle odevz. listiny z 31. prosince 1842 č. 1233 za 240zl. – Manželé Losenských Jan a Petronila koupili tento dům se zahradou dle smlouvy ze dne 5. září 1850 v ceně 680 zl. Josef Bezouška, kovář z Huntovic a manželka Kateřina koupili jej od těchto dle smlouvy ze dne 20. dubna 1854 za 1 060 zl. Po Josefu Bezouškovi 2 října 1857 zemřelém podělila domek tento dcera Kateřina, provd. Šmejkalová v ceně 650 zl.

Číslo popis. 62.

Z dominikální knihy I. Fol : 28

Místo, na kterém domek č.p. 62 stojí a zahrádka, která se při tomto domku vynachází, obnáší 209 □ sáhů, které Jiří Medelský s guberniálním povolením z 23. března 1831 č. 11 088 od obce Uhřetěveské dle zápisu ze dne 10. prosince 1831 koupil. – Podle zápisu z 11. června 1821 přikoupili Jiří a Barbora Medelský od živnosti Josefa Boháče č.p. 28 pole čís. top. 214 ve výměře 2 jitra 364 □ sáhů za 1 100 zl. stříbra.

Daně a povinnosti : Dle zápisu z 10. prosince 1831 :

a Jmenem ročního nájmu do Uhřetěveského obecního důchodu 3 zl 30 kr. v stříbrných penězích.

b Každý budoucí držitel musí z ceny domku a zahrádky neb z jejich ceny v pádu prodeje prodeje neb přepuštění Laudemium do obecní Uhřetěveské kasy odvésti, kteréžto se při příbuzenství v linii nahoru vstupující a v linii dolu vstupující na 2 ½ procento, při postraním, neb pobočným příbuzenství a při cizích na 5 procento ustanovuje. c gruntovní vrchnosti panství uhřetěveského musí přítomní a každý budoucí držitel pravidelní domkářskou robotu 13 ručních dnů vykonávat.

d na tento zakoupený grunt a na něm vystavěném stavení vypadající c.k. knížecí daně, veřejné poplatky a povinnosti všeho způsobu sám ze svého platiti a vybývatí.

Jiří Medelský vystavěl tento domek. Barbora Medelská rozená Miková obdržela spoluvlastnost dle svatební úmluvy ze dne 4. ledna 1831 za přínos 160 zl. stříbra. – Václav Medelský nastoupil tento domek dle smlouvy postupní ze dne 9. srpna 1871 za 3 000 zl a za služebnost doživotního užívání těchto nemovitostí pro manžele Jiřího a Barboru Medelských. – Anna Medelská rozená Bezchlebová obdržela spoluvlastnictví dle smlouvy svatební z 26. května 1872.

Číslo popis. 64.

Grunt tento číslo 17 staré / 64 nové oddělen od čísla 22.

Původně vystavena chalupa č. 17 na panském místě.

Nové obyvací a hospodářské stavení vystavěno roku 1834 na selském gruntě a staré stavení zbořeno. Polí při gruntě tom bylo 13 jiter 312 □ sáhů, luk 221 □ sáhů.

Povinnosti :

Úrok 1 zl 39 kr 3 1/3 d. do důchodu knížecího ročně platit Robotu po celý rok potažní s 3 koňmi 2/3 dne, pěší neb čemerácká od sv. Jiří do Havla 2 dni a od Havla do Jiří 1 2/3 dne dne týhodně.

Desátek farářů odváděti po 3 čtvrcích pšenice, žita, ječmena a ova.

Letník : Z každé krávy 3 krejcarů a několik vajec dle možnosti k zelenému čtvrtku panu farářů odváděti.

Uhřetěveskému školnímu učitelí od zvonění Ave maria 12 krejcarů ročně platiti.

Vlastníci :

Mašata Jan a jeho manželka Františka, prv ovdovělá Kaprálková nastoupili roku 1811 tento grunt za 3 252 zl 35 kr. B.Z. Jan Mašata roku 1840 ujal druhou polovici po + Františce v ceně 873 zl. 58 kr. Mikoláš Horáček koupil tento grunt roku 1840 za 2 200 zl. – Josef Englmann koupil jej roku 1848 za 4 075 zl. a Johanna Englmannová ujala jej roku 1872 v ceně 5 364 zl 80 kr.r.č.

Číslo popis. 71.

Rozbourána roku 1894 až na nepatrný kosek zdí při domě p. Frant. Urbana.

Číslo popisné 79.

Z knihy o sinagose Uhřetěveské samé vedené a v knihovním úřadě v Říčanech chované.

Sinagoga sestává z modlitebny o 48 mužských a 27 ženských sedadlech, vedle nachází se učitelovo neb cantorovo obydlí které pozůstává ze 2 pokojů a kuchyně. Hořejší etage pozůstává ze sálu pro zhromáždění, pak předsíně a půdy.

Do založení nových knih pozemkových (r. 1870) vkládáno bylo právo vlastnické do zvláštní knihy v sinagoge téot vedené na sedadla a spolu vkládáno bylo právo zástavní za povinnost přispívati určitou částkou na udržování její pro náboženskou obec israelskou v Uhřetěvesi. K př. Josef Bišický r 1862 koupil mužské sedadlo č. 1 a žen. Sedadlo č. 2 za 50 zl. a pojištěn na sedadlech těch příspěvek na udržování sinagogy 2 zl ročně. Jakub Bejkovský r. 1863 koupil mužské sedadlo č. 2 – 9 a ženské č. 3 za 94 zl 10 kr a pojištěn příspěvek na sedadlech těch v sumě 3 zl. ročně.

Dom. kniha lit. A Folio

Uhřetěveský židovský spolek koupil dle smlouvy ze dne 1. října 1847 místo pro sinagogu za 90 zl. od vrchnosti uhřetěveské. Dle téže smlouvy byl spolek povinen každoročně činže 30kr. stf. platiti, nahrazovat daně ze staveb.

Místa, ekvivalent poplatků za každých 10 roků z kupní ceny 90 zl – 4 zl. 30 kr.stř. platiti v případě zrušení aneb zcizení sinagogi laudemium 5% zaplatiti.

Číslo popis. 133.

Domek tento vystavěl na č. kat. : 203 František Bucháček roku 1873 a sestával ze čtyř malých světniček po levé a tolik též po pravé straně úzké dlouhé chodby, uprostřed této chodby nacházely se točité dřevěné schody příkré.

Číslo popisní 136.

K žádosti obec. tajemníka Antonina Chvojky co spolumajitelka domu čp. 136 v Uhříněvsi příležitostně úředního jednání nadůkaz obdivovaného mého rukopisu jsem toto sem naspála a se vlastnoručně podepsala.

V uhříněvsi dne 20 března 1914

Johanna Smolikova vdova po c.k. vrchným Comisaři fin. ztrázi v.v.

Číslo popisné 160.

Domin. kniha lit A Folio 306.

Stavební místo u hřbitova a bytů úředníků má 7 sáhů 4 střeveců šířky a 8 sáhů a 1 střevec délky tedy 63 čtverc sáhů a 22 □ střeveců. Vlastník povinen o sv. Havle každoročně co domin. činži do kníž. kanceláře 1 zl. 30 kr. v dvacetníkách platiti, ročně 26 dnů ruční neb pěší roboty od sv. Jiří do sv. Václava, z emphot. Odprodaného pozemku a na něm vystavěného domku 5% Laudemium pak daně do kníž. dávky zapravovati. Vlastníci : Krejčí Václav a manželka Victorie koupili dle smlouvy ze dne 2. dubna 1842 ua 16 zl. – Krejčí František sdělil jej dle odevzd. listiny ze dne 18. dubna 1846 za 327 zl. 8 kr. – Krejčí – ová Kateřina ujala spoluvlastnictví dle svatební smlouvy ze dne 27 ledna 1848 za 200 zl stř.

Číslo 193

Manželé Antonín a Kateřina Sazimovi zřídili roku 1888 z bývalého mlátku na dvoře č. kat. při domku č. 50 jím též náležitým světničku a síňku. Roku 18 Antonín Sazama v Praze zemřel a vdova Kateřina Sazamová prodala roku 1894 domek tento manželům Josefu Novákovi a manželce jeho Marii rozené Šourkové.

Číslo 203

K rozkladu správy velkostatku odvolala městská rada 1894 výnos ze dne 2/4 1891 č. 313 a domek tento obsahuje se opět co vedlejší stavení myslivny pod č. 4 a

Domek zděný, taškami krytý, sestávající pouze z jedné světničky bez síně, nachází se na křižovatce uprostřed bažantnice a slouží k toliko ukrytí se kníž. hajného před nepohodou a aby týž odtud měl na všechny čtyři strany vyhlídku do bažantnice. Dříve nesl domek tento v katastru berním číslo popisné 4 a načež k výnosu sl. C.k. okres. hejtmanství v Českém Brodě ze dne 2. března 1894 č. 3377 ustanovil obecní úřad výnosem ze dne 2/4 1891 č. 313 že domek tento číslem popisným 203 opatřen býti má.

Domek tento náleží ku knížecímu velkostatku Uhříněveskému.

Číslo 210.

Domek tento tvořil jeden celek s domem č. 35, poněvač patřily oba jednomu vlastníku a mají společný dvůr, v katastru berním byl poznačen číslem 35 a na základě výnosu sl. c.k. okresního hejtmanství v Českém Brodě ze dne 2. března 1891 č. 3377 poznačen byl obecním úřadem dle výnosu ze dne 2 dubna 1891 č. 313 číslem popisným 210.

Číslo 211

Domek tento jest výminkářské stavení při domě č. 29 a bylo dříve v katastru poznačeno číslem 29 a, na základě výnosu sl. c.k. okresního hejtmanství v Českém Brodě ze dne 2/3 1891 č. 3377 poznačen byl obecním úřadem dle výnosu ze dne 2 dubna 1891 č. 313 číslem popisným 211.

Číslo 212

Domek tento tvořil jeden celek s domem č. 8, v katastru berním poznačen byl číslem 8 a, na základě výnosu sl. c.k. okresního hejtmanství v Českém Brodě ze dne 2/3 1891 č. 3377 poznačen byl obecním úřadem dle výnosu ze dne 2 dubna 1891 č. 313 číslem 212.

Číslo 213.

Domek tento tvořil jeden celek s domem č. 20, v katastru berním poznačen byl číslem 20 a, na základě výnosu sl. c.k. okresního hejtmanství v Českém Brodě ze dne 2/3 1891 č. 3377 poznačen byl obecním úřadem dle výnosu ze dne 2 dubna 1891 č. 313 číslem 213.

Číslo 215.

Na č. parc : 203 vystavěl František Bucháček roku 1873 světnici a maštal pro koně, později obývána nájemníky i maštal, která upravena za světnici, roku 1892 byl domek tento rozbořen, prvé než se tak stalo nesl domek ten číslo 133 a, a na základě výnosu ze dne 2 dubna 1891 č. 313 obdržel číslo 215.